

ELTE ILLYÉS SÁNDOR
SZAKKOLLÉGIUM

SZERKESZTETTE

LÉNÁRD SÁNDOR
ÁGOSTON CSILLA
SZABÓ ZOLTÁN ANDRÁS

IRÁNY- VONALAK

HÁRMASHATÁR 5.

PSZICHOLÓGIA, NEVELÉS- ÉS EGÉSZSÉGTUDOMÁNY

ELTE EÖTVÖS KIADÓ
EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

HÁRMASHATÁR 5.

SZERKESZTETTE

LÉNÁRD SÁNDOR – ÁGOSTON CSILLA – SZABÓ ZOLTÁN ANDRÁS

Hármashatár 5.

ELTE Illyés Sándor Szakkollégium

PSZICHOLÓGIA, NEVELÉS- ÉS
EGÉSZSÉGTUDOMÁNY

Irányvonalak

BUDAPEST • 2013

A kötet megjelenését a TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0030 – Önálló lépések a tudomány területén projekt támogatta.

SZÉCHENYI TERV

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Szerkesztették: Lénárd Sándor, Ágoston Csilla, Szabó Zoltán András

Közreműködők: Ágoston Csilla, Bagó Bence, Demeter Lilla, Éberfi Suzsanna, Esze Viktória, Gál Nóra, Grajczár Fanni Viola, Henneőle Nóra, Horváth László, Iski Anett, Jász Virág, Kanjo Nada Katalin, Kun Dóra, Lukács Lilla, Németh Anikó, Páska Andrea, Reindl Antónia, Varga Júlia

© Szerzők, 2013

ISBN 978-963-312-173-3

ISSN 2064-0005

**ELTE
EÖTVÖS
KIADÓ**

www.eotvoskiado.hu

Felelős kiadó: Lénárd Sándor, az ELTE Illyés Sándor
Szakkollégium igazgatója
Felelős szerkesztő: Pál Dániel Levente

Borító: Csele Kmotrik Ildikó
Tördelőszerkesztő: Heliox Film Kft.
Nyomda: Multiszolg Bt.

Tartalom

Előszó	7
------------------	---

„EMBER A GÉPBEN” – SZERVEZETÜNK, SZOKÁSAINK

1. Stratégiai emberierőforrásmenedzsment-alapú szervezetfejlesztés az Illyés Sándor Szakkollégiumban (Horváth László)	13
2. A szakkollégisták művelődési szokásai (Esze Viktória)	27
3. Mérei Ferenc Könyvtár (Demeter Lilla)	37

SZAKMAI TRENDJEINK: KONFERENCIÁK, KURZUSOK, ÖNKÉPZÉS

1. „Művészet és mentálhigiéné” – Szakmai Napok (Reindl Antónia, Jász Virág, Jász Virág, Kun Dóra, Esze Viktória, Páska Andrea)	43
2. II. ELTE PPK Egészségnapok – Egy hagyomány folytatása (Ágoston Csilla) .	53
3. Konferenciák egy szakkollégista szemével (Bagó Bence)	59
4. Élménypedagógia, ahogy eddig még sosem... (Varga Júlia)	61
5. Drámapedagógia (Lukács Lilla, Jász Virág, Demeter Lilla, Németh Anikó) . .	65
6. Vitaszeminárium (Demeter Lilla)	69
7. Multidiszciplináris kitekintés (Horváth László)	73
8. Önképzés a szakkollégiumon innen és túl (Horváth László)	75

TÖREKVÉSEK A TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS TERÉN: TÁBORSZERVEZÉS ÉS ÖNKÉNTESSÉG

1. A Tudás Velencéje – A Középiskolások Szabadegyetemének harmadik táborá (Varga Júlia)	87
2. Egy formabontó tábor – Tiszalök, Tiszadob (Grajczár Fanni Viola)	91
3. Told – ahol munkánkat több tucat gyermek mosolya hálálja meg (Henneböle Nóra)	95
4. Önkéntesség egy gyógypedagógus szemével (Gál Nóra)	101
5. Gyermekek Krízisben! – azaz önkéntesség az Illyés Sándor Szakkollégiumban (Éberfi Zsuzsanna)	105
6. Az önkéntesség arcai (Jász Virág)	107
7. Miért jó önkéntesnek lenni? (Kun Dóra)	115

„ÉLETVONAL” – KÖZÖSSÉGÜNK ÉS HAGYOMÁNYAINK

1. Első szakkolis táborom – a 2012-es téli tábor (Iski Anett)	119
2. Önképzőkörök – A humusztól a teáig, avagy barangolás a Közel-Kelettől a Távol-Keletig (Esze Viktória, Kanjo Nada Katalin)	123
3. Húsvéti tojásfestés (Kanjo Nada Katalin, Demeter Lilla)	129
4. Halloweenbuli Harry Potter módra (Kanjo Nada Katalin)	131
5. Karácsony (Lukács Lilla)	135
6. Kirándulás a Rám-szakadéknál (Lukács Lilla)	137
7. Szakkollégiumi diplomaosztó 2012 (Kanjo Nada Katalin)	139

Előszó

A *Hármashatár* könyvsorozat minden évben egyfajta összegzését kívánja nyújtani az Illyés Sándor Szakkollégium munkásságának. Míg a 4. számban, a *Törésvonalak*ban, a szakkollégisták legjobb tudományos műveit mutatjuk be, addig a jelenlegi, *Irányvonalak* című kötetben szereplő írások holisztikusan kívánják megjeleníteni azt, hogy miből is áll a szakkollégiumi munka, a szakkollégiumi lét. Az *Irányvonalak* azonban nemcsak a szakkollégiummal még csak ismerkedőknek nyújt jó betekintést, hanem egyfajta útjelzőként is szolgál az egykori, jelenlegi és jövőbeni szakkollégistáknak, megmutatva, honnan indultunk, mit értünk eddig el, és hova tartunk. Az egyes fejezetek szakkollégiumunk mára már sokak által ismert alappillérei – a szakmaiság, a közéletiség és a közösségiség – mentén is értelmezhetők.

A közéletiségről a jelenlegi kötet 1. és 3. fejezete különösen árnyalt képet ad. Az 1. fejezetben (*„Ember a gépben” – Szervezetünk, szokásaink*) elsősorban a saját szervezetünk működésére vonatkozó írások szerepelnek, többek között bemutatva, hogy milyen fejlesztések teszik lehetővé a szakkollégium még hatékonyabb működését, hogy milyen művelődési szokások jellemeznek egy szakkollégistát, és hogy milyen módon fejlődött saját szakkollégiumi könyvtárunk az egyetem tagkönyvtáraként az évek során. A fejezet azért is él az „ember a gépben” metaforával, mert megjelenik benne maga a szakkollégiumi szervezet, annak minden működési sajátosságával, problémájával és jó gyakorlatával, ugyanakkor folyamatosan szóba kerül, hogy kik, milyen hallgatók is működtetik ezt a „gépet”. A 3. fejezet (*Törekvések a társadalmi felelősségvállalás terén: táborszervezés és önkéntesség*) már inkább a társadalmi érzékenységre, felelős gondolkodásra helyezi a hangsúlyt, bemutatva többek között táborszervezési tevékenységünket, amelyben megjelennek a demokráciára nevelés és a hátrányos helyzetűekkel való foglalkozás törekvései. Kiemelt hangsúlyt fektettünk emellett a szakkollégisták önkéntes munkájának bemutatására, amely szakkollégiumi keretek között és azon kívül is zajlik. Az önkéntességgel kapcsolatos írások azért is nagyon szemléletesek, mert különböző szakokon – gyógypedagógia, pszichológia, interkulturális pszichológia és pedagógia, illetve neveléstudomány – tanuló

szakkollégistáktól származnak, de az ebből adódó különbségek mellett sok a hasonlóság, közös szál is az önkéntes tevékenységekben. Hosszú távú törekvésként már jelen van az Illyés Sándor Szakkollégiumban az önkéntes munka, és az ezzel elérhető szakmai gyakorlati kompetenciák szervezett keretek között történő fejlesztése; szeretnénk elérni, hogy a szakkollégium a lehető leghasznosabb tapasztalatokat adó, önkénteseket foglalkoztató helyekkel álljon folyamatos kapcsolatban, és hogy a szakkollégisták egymás tapasztalataiból is profitálhassanak, egy közös tanulási folyamatot kialakítva.

Szakmai tevékenységünk – a bolognai rendszer jellegzetességeinek betudható, viszonylag gyors tagcserélődés ellenére – töretlennek tekinthető, és ezt éppen a kötet 2. fejezetében (*Szakmai trendjeink: konferenciák, kurzusok, önképzés*) megjelenő írások támasztják alá a legjobban. Hiszen ezekből kiolvasható, hogy a jól működő szakmai hagyományokat az újabb generációk továbbvitték, és szakmai műhelyeink is folyamatos érdeklődésre tartanak számot. A hagyományok azonban egyúttal újra is rajzolódnak, köszönhetően annak, hogy egy ilyen kis közösségben, mint az átlagosan 30-40 fővel működő ISSZK, teret kap a tagok saját személyisége, egyedi ötletei és érdeklődése. Ez a fejezet azokat a tudományos és gyakorlati szakmai tevékenységeket is hivatott bemutatni, amelyeket a szakkollégisták az egyetemi tevékenységeiken túl végeznek. Ezen a széles palettán a szakkollégiumi kurzusokon túl szerepel önálló konferenciák – a hatodik alkalommal megrendezett Szakmai Napok és a második alkalommal megrendezett ELTE PPK Egészségnapok – megszervezése és különféle tudományos konferenciákon való részvétel is. A szakkollégisták ugyanis a két évente megrendezett Országos Tudományos Diákköri Konferenciák között sem pihennek. Az ilyésések a következő konferenciákon jelentek meg 2012-ben, a teljesség igénye nélkül: IV. Nemzetközi és X. Országos Interdiszciplináris Grastyán Konferencia, Kardos Lajos Pszichológia Verseny, Illyés Sándor Emléknepok, III. SzaKKKör Konferencia, 24HR Konferencia, a Szervezetfejlesztők Magyarországi Társaságának Konferenciája, az Országos Humánmenedzsment Egyesület HR-konferenciája, X. Pedagógiai Értékelés Konferencia, Durkó Mátyás Emlékkonferencia, VI. Miskolci Taní-tani Konferencia, 3rd International Conference on Cognitive Infocommunications, 54th Tagung experimentell arbeitender Psychologen és az Európai Unió Seventh Framework Programme-ja. Ezek közül néhányról megjelennek élménybeszámolók a kötetben, amelyekből körvonalazódhat az olvasó számára, milyen tapasztalatokkal gazdagodhat valaki szakkollégistaként a tudományos konferenciák világában.

Kurzusaink száma és változatossága is jelentős mértékben nőtt az elmúlt időszakban, így az összes kurzusunk bemutatása olyan hosszú lenne, hogy az meghaladná e kötet terjedelmét. 2012-ben is lehetőségük volt a hallgatóknak felvenni az úgynevezett szakkollégiumi alapozó tárgyakat, amelyek mindenképpen szükségesek a szakkollégiumi oklevél megszerzéséhez. Dr. Fábri György idén ősszel is megtartotta a *Tudományelméleti és -szervezési alapismeretek* című kurzust, amely szaktól függetlenül minden hallgatót felkészített a tudomány adekvát művelésére. Szintén alapozó tárgyként indultak a *Kutatás-módszertani speciálkollégium* és az *Előadói készségfejlesztés* című kurzusok. Az alapozás mellett a szakkollégisták specializálódhatnak egyes területekre, a tavalyi

évben többek között a következő kutató- és szakmai gyakorlati műhelyek indultak vagy folytatták tevékenységüket: *Oktatási méltányosság műhely*, *Kognitív idegtudomány műhely*, *Drámapedagógia műhely*, *Sportpszichológia műhely*, *Oktatáspolitikai/Iskolai innovációk implementációja műhely*. A tanulmányaikban előrehaladottabb, többnyire mesterszakos szakkollégisták olyan önálló kutatási projekteken dolgoztak, mint például a *Jelnyelv és digitális tananyagok siketek angoloktatásában*, *Az iskola mint tanulószervezet*, a *Korai intervenció 2.*, a *Figyelem, motiváció, magatartásszabályozás* és az *Online Gaming és vizuális figyelem*. Közülük többen az őszi házi TDK-fordulón is megmérették magukat, és kijutottak az OTDK-ra. Sok egyéb választható kurzus is indult, például a *Pályázatírás és projektmenedzsment-alapismertetek*, a *Stresszkezelési technikák*, a *Stratégiai emberierőforrás-menedzsment*, az *Önkénteskedés hátrányos helyzetű közösségben*, az *Élménypedagógia haladóknak*, a *Tudományszervezési gyakorlat* és a *Tehetségnevelési gyakorlat*, amelyek olyan készségek fejlesztését biztosították a szakkollégisták számára, amelyek garantáltan jó kiegészítést jelentenek számukra az egyetemi képzéshez.

A közösségiség fenntartása mindig „kétarcú” feladatnak bizonyult. Egyrésztől ugyanis a közösség fenntartja önmagát, hiszen sokan érzik azt, hogy szeretnének egy, az egyetemhez képest kisebb, összetartó csoporthoz tartozni. Másrészt ugyanakkor nehéz ennyi különböző szakról és évfolyamról jövő és különböző órarenddel rendelkező embert egy helyen tudni egy-egy programon, bármennyire nagy is a lelkesedés.

A kötet zárásaképp, a 4. fejezetben („Életvonal” – közösségünk és hagyományaink) azokat a programokat és tevékenységeket mutatjuk be, amelyek az Illyés Sándor Szakkollégium közösségének legfőbb mozgatórugói, összekovácsolói voltak. A közösségépítés legintenzívebb helyszínei közé tartoznak a minden félév elején megszervezett táborok, ahol a félév szakmai megtervezése mellett több napunk is van arra, hogy megismerjük egymást, sokszor játékos feladatokon, vetélkedőkön keresztül, helyszíntől függően egy-egy városnézést is beiktatva. Ezekben a táborokban mind a szakkollégisták, mind az érdeklődőként résztvevők megtapasztalhatják, milyen is illyésesnek lenni.

Az évek során hagyománnyá vált néhány, jeles eseményekhez – például húsvéthoz vagy karácsonyhoz – kötődő program megszervezése. Ezek az események a szakkollégium kötelékein kívül is közel állnak az ember szívéhez, talán ezért is sikerül mindig olyan jól a közös ünneplés a szakkollégium berkeiben is.

Közösségi szempontból a 2012-es évi új kezdeményezések között megjelentek az önképzőkörök, amelyek mindig egy-egy téma köré rendeződve fejlesztik a szakkollégisták műveltségét, és egyben kiváló szórakozási lehetőséget is biztosítanak. A közösségi programok e típusa azért is nagyon jó a szakkollégisták számára, mert megjelenhet benne ki-ki saját érdeklődése, vagy pedig időt szakíthat olyan dolgok megismerésére a közösség segítségével, amelyekre egyébként nem lenne módja vagy ideje.

A fent említett három területhez kapcsolódó 2012-es tevékenységeink bemutatása nemcsak jó összegzés, hanem a jövő előrevetítése is: kirajzolódnak benne azok az utak, amelyeket lehet és érdemes is követni, amelyek hozzájárulnak az ELTE három karán tanuló legtehetségesebb diákok és ezáltal – közvetve – társadalmunk fejlődéséhez.

„EMBER A GÉPBEN”
– SZERVEZETÜNK,
SZOKÁSAINK

I. Stratégiai emberierőforrásmenedzsment-alapú szervezetfejlesztés az Illyés Sándor Szakkollégiumban

A 21. században, amikor az információ, a kulturális tőke – amely eddig látens szerepet töltött be – főszerephez lép, felértékelődik az emberi erőforrás. Az oktatási intézmények, a képességfejlesztés elsődleges színterei fontos szerepet játszanak ebben a tudásalapú információs társadalomban. Velük szemben elvárás, hogy biztosítsák a tudás versenyképességét. Ennek egyik különleges intézménye a szakkollégium. Ahhoz, hogy egy ilyen környezetben egy szervezet fenn tudjon maradni, és fel tudja készíteni a hallgatókat az aktív és sikeres életre a tudásalapú társadalomban és a tanulószervezetekben, önmagának is tanulószervezetként kell működnie. Jelen leírás célja, hogy bemutassa azt a folyamatos tanulási és változásmenedzsment-folyamatot, amely az ELTE Illyés Sándor Szakkollégiumban működik.

A fejlesztési folyamathoz nagyban hozzájárult a 2012/2013-as tanévben tudásmegosztó jelleggel működő *Stratégiai emberierőforrás-menedzsment* kurzus, amelyet Horváth László és Varga Júlia vezettek, és a szakkollégium HR-Bizottsága vett részt rajta (Makai Nóra, Páska Andrea, Polyecskó Dóra, Váczi Vivien, Szegedi Judit).

A KIINDULÁSI PROBLÉMA

Az Illyés Sándor Szakkollégium egy nagyon dinamikus szervezet. Mivel egy szakkollégista – átlagos esetben – kb. 3 évet tölt a szakkollégiumban tanulmányai során, ezért viszonylag hamar és nagy számban cserélődik a tagság, ami bizonytalanságot okoz, és megnehezíti a szervezeti tudásmenedzsmentet, a tudás megtartását. Sok probléma gyökerezik ebből a tényből, többek között egy olyan hamis percepció, amely a szervezeti kultúrára, a szervezet működésére irányul. Fókuszcsoportos és egyéni interjúk keretében feltárták, hogy többen a melegedő-metaphora alapján írják le a szervezetet, ahova a szervezet tagjai gyakorlatilag csak melegedni járnak. Ez azt jelenti, hogy inkább csupán a közösségiség előnyeit szeretnék kihasználni, de az, hogy tennének ezért, illetve

a szervezetért, kevésbé jellemző. Ez természetesen nem igaz a szakkollégiumra, azonban az utóbbi idők folyamataira ez a működés volt jellemző, ami a problémák fő forrásává vált (például nem hatékony kommunikáció, határidők figyelmen kívül hagyása stb.). Problémaként merült fel, hogy a tagság nagy része nem ismeri az SzMSz-t, és nincs tisztában a küldetésnyilatkozattal sem. A szervezeti és működési szabályzatunk pedig olyan korlátokat jelentett már, illetve olyan szabályozásokat állított fel, amelyek csak megnehezítették a működést. Ezek a pontok összességében a szervezeti kultúra egyfajta válságának foghatók fel, amelyre azonnali megoldást kellett találnunk. Ennek kezelésére a tagság nagy része részt vett egy tréningen, amely hasznos eredményekkel zárult.

Egy másik igen fontos probléma, amely a hatékony működést akadályozta, a bizottsági feladatkörökben való bizonytalanság volt. Teljes mértékben eltért a valós gyakorlat, az SzMSz-ben foglalt tényleges feladatkör és az egyes tagok elképzelése az elvégzendő feladatokról. Többször volt probléma a bizottságok közötti együttműködéssel, a feladatok megosztásával és a delegálással. Nem a delegálás kultúrája hiányzott a szervezetből, hanem annak a tisztázása, hogy pontosan mit is vár el a szervezet az egyes tagoktól, bizottságoktól. Ennek a problémának a feloldására indult meg egy munkakör-elemzési és -értékelési folyamat, kompetenciaértékeléssel egybekötve.

További probléma volt a szervezet szintjén, hogy jórészt légüres térben valósult meg a működése, nem pedig célok mentén, holott mind az egyetemi tehetséggondozási terv, mind külső kutatások építettek ilyen indikátorokra. Az, hogy a FEMIP szakkollégiumok felmérésében az előkelő TOP 3-ban végeztünk, nem tudatos törekvések eredménye. Ennek fényében most már egy koncentráltabb működés valósítható meg, amely az egyik szervezetfejlesztési folyamat keretében realizálódott.

Állandó probléma a tagok alacsony száma, a felvételizők minimális aránya és a tagság szakterületenkénti összetétele. Általánosságban elmondható, hogy a pszichológia szakosok túlságosan felülreprezentáltak a szervezetben, amelyet a vezetői pozíciót betöltők szakhoz való tartozása is tökéletesen megmutat. Ezenfelül pedig az aktív tagság folyamatos csökkenése volt megfigyelhető. Ez a nem tudatos felvételi stratégiának, a hirdetés hiányosságának és a megtartásra való koncentráció gyengeségének tudható be. Itt is felmerül a bizottságok közötti együttműködés problémája. Ennek megoldásához tudatos, humánkontrolling-alapú tervezést vezettünk be.

További nehezítő körülmény még az oktatásszervezési asszisztens és a gazdasági ügyintéző felelős hiánya a szervezetben, így ezeket a feladatokat is a szakkollégistáknak kell ellátniuk, akiknek nincs feltétlenül elegendő tudásuk és tapasztalatuk az ilyen rendszerek működtetéséhez, illetve feleslegesen túl nagy terhet ró rájuk ez a kötelezettség. Gazdasági önállóságunk hiánya szintén probléma, ennek következménye volt, hogy majdnem elestünk egy ötmillió forintos pályázati lehetőségtől. Ezt sikerült – tüneti szinten – kezelnünk, azonban ez a probléma hosszabb távú megoldásra vár. Ennek a csomagnak a megoldására született 2011-ben egy stratégiai terv, illetve az egyetem és a karok vezetőségeivel való tárgyalási folyamatokat mint megoldási lehetőséget kell még itt kiemelni.

FEJLESZTÉSI FOLYAMAT

Munkakör- és kompetenciaelemzés

Az elemzés célja az volt, hogy elkészítsük a szakkollégiumban működő bizottságok munkaköri leírását, illetve ezáltal korszerűsítsük a szervezet működését, és racionalizáljuk a folyamatokat. Az elemzés egy konkrét terv alapján indult el szeptember hónapban. A terv elkészítése után dokumentumelemzésre (SzMSz) került sor, ahol kiválogattam az egyes bizottságok meghatározott feladatait. Egy kérdőív segítségével azt vettem össze, hogy ezeket a feladatokat a bizottsági tagok és a szakkollégiumi tagok önbevallása alapján jelenleg végzi-e az adott bizottság, illetve hogy kell-e, hogy végezze az adott feladatot. A kiértékelés során a saját bizottságra vonatkozó megjegyzéseket nagyobb súllyal (1,5x szorzó) vettem figyelembe, hiszen az adott bizottság jobban tudja, hogy mik azok a feladatok, amikkel nap mint nap foglalkozik. A kérdőív kiegészült egy kompetenciafelméréssel is, miszerint meg kellett határozni, hogy az adott bizottságban milyen kompetenciákra van leginkább szükség. A kompetencialistát a Tuning-program által meghatározott általános kompetenciák mentén készítettem el. A kérdőív kitöltése után az eredmények feldolgozására és a bizottságokkal való megbeszélésükre került sor.

A 4. ábra mutatja az elkészült jelentést és értékelést a gazdasági bizottság feladatairól, példaként.

Feladat	Elvégezte (említés)	Elvégezte (százalék)	Kellene csinálnia (említés)	Kellene csinálnia (százalék)	Teljesítmény (csinálta/kel- lene csinálnia)
Pályázatok írása	11	85%	10	77%	110%
Pályázati beszámolók készítése	12	92%	11	85%	108%
Szakmai és közösségi programokhoz pénzügyi háttér biztosítása (pályázatok, külső támogatók) az intézmény költségvetési gazdálkodását nem érintve	13	100%	13	100%	100%

Feladat	Elvégezte (említés)	Elvégezte (százalék)	Kellene csinálnia (említés)	Kellene csinálnia (százalék)	Teljesítmény (csinálta/kel- lene csinálnia)
Szakkollégium számára hozzáférhető pályázatokról nyilvántartást vezet és folyamatosan frissít	10	77%	13	100%	77%
Pályázati és forrás-teremtési lehetőségek feltárása	9	69%	13	100%	69%
Kapcsolattartás a szakkollégium támogatóival	5	38%	12	92%	41%
Összesen	60	77%	72	92%	83%

1. ábra. A gazdasági bizottság feladatai

Az egyes feladatoknál az első oszlop számai azt mutatják, hogy jelenleg végzi-e az adott bizottság a feladatot, a mellette lévő oszlop az összeshez képest a százalékos megoszlást jelöli. A harmadik oszlop arra vonatkozik, hogy hány ember szerint végzi az adott feladatot jelenleg is a bizottság, majd ezután jön ennek százalékos megoszlása. Az utolsó oszlop a teljesítést jelöli, tehát annak az arányát, hogy végzi-e a bizottság jelenleg a feladatot, és hogy végeznie kellene-e. Alul ezeknek az összegzése található, így jelen esetben az látszik, hogy 60 pontra értékelték a gazdasági bizottság feladatait, de 72 pontosan kellene működnie a tagok szerint (77% helyett 92%), tehát összességében a jelenlegi működési hatékonyság 83% a tagok elvárásai alapján, bár egyes területeken a bizottság túlteljesít.

A következő ábra a gazdasági bizottság szükséges kompetenciáinak összefoglalását tartalmazza példaként (2. ábra).

Elemző és szintetizáló képesség	II
Információrendszerezési képességek (a különböző forrásokból származó információk kiszűrésének és elemzésének képessége)	II
Problémamegoldás	II
Teammunka	II
Projekttervezés és -menedzsment	II
Szervezési és tervezési képesség	IO

Számítógépes alapismeretek	10
Új helyzetekhez való alkalmazkodás képessége	10
Döntéshozatal	9
Etikai elkötelezettség	9
Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége	9
Önálló munkavégzés képessége	9
Kezdeményező és vállalkozó szellem	9
Minőségérzékenység	9

2. ábra. A gazdasági bizottság kompetenciái

Jól látható, hogy ebben az esetben leginkább az elemző és szintetizáló képességet, az információrendszerezési képességet, a problémamegoldást és a teammunkát helyezték előtérbe a válaszadók.

A 3. ábra mutatja az ezek alapján elkészített munkaköri leírást.

Munkakör	Gazdasági bizottság
	Gazdasági alelnök (koordinálás); gazdasági bizottsági tag (végrehajtás)
Közvetlen felettes	Választmányi elnök
Munkakör célja	A Gazdasági bizottság célja a Szakkollégium szakmai és közösségi programjaihoz, valamint bármely egyéb programjához pályázati formában és külső támogatók bevonásával a pénzügyi háttér biztosítása.
Feladatok (közepes)	– közreműködés a szakmai és közösségi programok pénzügyi háttérének biztosításában – pályázati és forrásteremtési lehetőségek feltárása, nyilvántartás vezetése – féléves költségvetési terv elkészítése (kulturális hozzájárulás) – beszámolók készítése, számlák iktatása
Felelősség (magas)	– kulturális hozzájárulás beszédese, elszámolás a közgyűlésnek – költségvetés átláthatóságának biztosítása
A munkakör betöltéséhez szükséges általános kompetenciák (magas)	– elemző és szintetizáló képesség – információrendszerezési képesség – problémamegoldás – csapatmunka – projekttervezés és menedzsment

Kapcsolat más munkakörökkel	Együttműködés a bizottságokkal a pályázati tevékenység során, ezek összehangolása a szakmai és közösségi programok pénzügyi hátterének biztosítása érdekében.
Kihívások, elvárások	Pályázati forrásokból legalább 200.000 Ft/félév előteremtése és ezek sikeres elszámolása.

3. ábra. A gazdasági bizottság munkaköri leírása

A feladatok és kompetenciák pontszámértéke összeadható, ezek alapján kirajzolódik az adott munkakör értéke.

A feladatok tekintetében a 4. ábra mutatja az eloszlást a szakkollégiumban.

	Feladatok
Szakmai bizottság	135
Belügyi bizottság	92
Közösségi bizottság	86
Kommunikációs bizottság	79
Gazdasági bizottság	72
Felvételi bizottság	71
Ellenőrző biztos	60
Választmányi elnök	42

4. ábra. A munkakörök feladatértéke

A kompetenciák területén pedig az 5. ábra mutatja meg az egyes munkakörök értékét.

	Kompetenciák
Választmányi elnök	248
Gazdasági bizottság	218
Kommunikációs bizottság	217
Szakmai bizottság	199
Közösségi bizottság	177
Felvételi bizottság	163
Belügyi bizottság	148
Ellenőrző biztos	126

5. ábra. Munkakörök kompetenciaértékei

A végső összesítésben pedig szépen kirajzolódnak a folyamatok a 6. ábrán.

	Összesen
Szakmai bizottság	334
Kommunikációs bizottság	296
Választmányi elnök	290
Gazdasági bizottság	290
Közösségi bizottság	253
Belügyi bizottság	240
Felvételi bizottság	234
Ellenőrző biztos	186

6. ábra: A munkakörök értéke

Jól látható, hogy a tagok véleménye alapján a legnagyobb értéke a szakmai bizottságnak van, így ott van a legtöbb feladat, és oda szükséges a legtöbb kompetencia.

Végezetül készítettem egy összesítést arról, hogy melyek a legfontosabb kompetenciák a szakkollégiumban összességében (7. ábra).

Szóbeli és írásbeli kommunikáció anyanyelven	77
Teammunka	76
Problémamegoldás	74
Szervezési és tervezési képesség	73
Kapcsolatteremtési képesség	71
Minőségérzékenység	71
Információrendszerezési képességek (a különböző forrásokból származó információk kiszűrésének és elemzésének képessége)	68
Döntéshozatal	65

7. ábra. A legfontosabb általános kompetenciák a szakkollégiumban

Az alábbi kompetenciák egyértelműen egy gyorsan működő, magas teljesítményre sarkalló, dinamikus szervezet képét rajzolják ki.

Humánkontrolling

Szükséges volt a tudatos emberierőforrás-gazdálkodás bevezetése is, ennek érdekében különböző számításokat végeztünk, hogy láthassuk, hogyan is állunk jelenleg.

	2011/2012.	2011/2012.	2012/2013.
Aktív tag	26	22	42
Passzív tag	5	10	8
Összesen	31	32	50

8. ábra. A tagsági létszám alakulása

Jól látható, hogy a két félév között, bár összesen egy fővel növekedett a teljes létszámunk, valójában az aktív tagok száma jóval nagyobb mértékben csökkent. Ez egy fontos folyamat, amelyet látni kell, és ha csak az összlétszámot nézzük, nem feltétlen vesszük észre. Jelenleg az aktív tagok aránya 69%. A fluktuáció összességében 39% volt, ebből kilépési 26%, belépési 13%. Tavasszal a várható tagsági forgalom 50% lesz, amelyből 22% kilépési és 28% belépési. Ez azt jelenti, hogy a félév végén várhatóan a jelenlegi tagság fele le fog cserélődni, ami egy hatalmas szám. Ha növelni szeretnénk 35 főre a teljes létszámunkat, és ebből legalább 25 aktív tagot szeretnénk, akkor a várható kilépők számát figyelembe véve a jelenlegi felvételi eljárásban meghatároztuk, hogy minimum 10 főt kell felvenni. Természetesen ez nem mehet a minőség rovására, de ettől függetlenül tisztában kell lennünk a célszámokkal. A célszámhoz képest a jelenlegi összlétszám fedezete 91%, míg az aktív tagság fedezete 88%.

A következő tanévben pedig már látható a szervezetfejlesztési folyamat eredménye, az eddigi pályafutásunk során a legmagasabb felvételi létszámot produkáltuk, főleg, ha figyelembe vesszük a fluktuációt is. Ez egyrészt új kihívások elé állítja a szervezetet – hogyan birkózzon meg ennyi új taggal –, másrészt viszont szerencsés helyzetet, jó táptalajt nyújt a változtatások megszilárdításához.

Social Impact és vezetőképző

A fent említett problémákra releváns válaszokat adott két szervezetfejlesztési folyamat, amely nagyon jó időben és nagyon hatékonyan ragadta meg a lehetőséget, és mutatott be olyan irányokat, amelyek megoldást kínálhatnak.

Szerepek tisztázása

Az első eredmény a különböző szerepek tisztázása volt. Így konstruktív párbeszéd alakult ki az igazgató, a mentor és a közgyűlés szerepéről. A közgyűlésen sok idő elmegy a felesleges dolgokkal, így megállapítottuk, hogy a közgyűlés szerepe a szervezeti célok közös meghatározása, olyan konkrét, mérhető indikátorokkal, amelyeket könnyű nyomon követni a teljesítés szintjén, és kapcsolódnak a FEMIP kutatásában meghatározott indikátorokhoz. A célkitűzés négy félévre szól, azonban minden félévben újra felül kell őket vizsgálni, és következő négy félévre megint meghatározni, hogy minden félévben négy féléves célkitűzéseink legyenek. Ehhez tud majd kapcsolódni a további két fejlesztési pont is.

Teljesítménymenedzsment-rendszer

Fontos kérdés a minőség biztosítása. Eddig csak bemeneti szabályozás volt – gyakorlatilag a felvételi keretében – amely a tehetséges hallgatók szűrésére korlátozódott (és amely esetleges volt, nem a szervezet igényeihez kapcsolódott), azonban a folyamatos nyomon követés, a teljesítményértékelés nem valósult meg. Erre hozunk létre egy új teljesítménymenedzsment-rendszert, amelynek alapja a fent említett közgyűlési célkitűzés rendszer. Miután ezek a célok megvannak, a szakkollégista ehhez kapcsolódóan, a szakkollégiumunk alappillérei alapján (szakmaiság, közösségiség, közéletiség és társadalmi felelősségvállalás) egyéni vállalásokat tesz, amelyekben leírja, hogy ő személy szerint hogyan fog hozzájárulni a szervezeti célok megvalósulásához. Ezeket leírja és elküldi az igazgató számára, akivel a félév elején leülnek egy orientációs beszélgetésre, a terv megvalósítását elősegítendő. A félév folyamán fontos a folyamatos monitorozás, amely a HR-bizottság feladata, és a felülvizsgálás, ha szükséges. A félév végi közgyűlésen pedig a beszámolás következik, ugyanis így minden szakkollégista a saját felelőssége erejéig a közgyűlésnek tartozna elszámolással az egyes célok teljesülését illetően. Ezután egy fejlődési portfólióban kell összefoglalni a féléves teljesítményét a vállalásai mentén, bizonyítékokkal alátámasztva. Ezt el kell küldeni az igazgató számára, aki egy értékelő beszélgetés keretében személyesen beszélget el a szakkollégistával, fejlesztő értékelést alkalmazva. Ez a folyamat főleg a szakmai tevékenységre vonatkozik. A közéleti tevékenység, ergo a bizottsági munka értékelése egy külön szálon is megvalósul. A bizottságok tagjait a bizottságok elnökei értékelik. Az elnököket a választmányi elnök értékeli. A választmányi elnököt, a közgyűlési elnököt és az ellenőrző biztost pedig külön az igazgató.

Ezzel a rendszerrel megvalósulhat a minőségbiztosítás és a tehetségek menedzselése.

HR-bizottság

Az egyik legfontosabb változtatás az eddigi szervezeti működésben a felvételi bizottság átalakítása HR-bizottsággá. Egyrészt a felvételi bizottság felelt eddig is a toborzás-kiválasztásért, azonban ezen túlmenően, a felvételi időszakon kívül máskor nem volt feladata, ezért kiegészült egyéb HR-tevékenységekkel is a feladatköre, többek között a teljesítménymenedzsment-rendszer részletes kidolgozásával és üzemeltetésével, felülvizsgálatával, az emberierőforrás-gazdálkodással, a „munkáltatói” márka építésével (például standolás különböző rendezvényeken).

Projektalapú mátrixszervezet

Felismertük, hogy sok folyamatunk projekt alapon szerveződik, és ezek voltak eddigiekben is a hatékonyak. A bizottsági működéssel az volt a probléma, hogy a lehatárolt feladatkörök nem vették figyelembe, hogy egyes műveletek során más bizottságok területeit is érintik (például egy felvételi eljárásban nemcsak a felvételt kell megszervezni, de szükséges a plakátolás is, amely a kommunikációs bizottság feladata, és amelynek vannak pénzügyi vonzatai is, tehát itt a gazdasági bizottság is érintett stb.), ami így nehézkessé tette a bizottságok közötti együttműködést, és ebből fakadt a feladatok elosztásában lévő bizonytalanság. Ezt felváltandó egy projektalapú munkaszerveződést vezetünk be, amelynek lényege, hogy az egyes projektekre a bizottságok megfelelő mennyiségű tagot delegálnak. A projekt vezetője tisztában lesz az adott projekt minden aspektusával. A bizottsági elnök pedig tisztában lesz az összes projekt saját területét érintő részével. Ez remélhetőleg hatékonyabbá és gyorsabbá teszi a működést. Az egyes projektek emberierőforrás-igényeiről és -elosztásáról a HR-bizottság gondoskodik.

Stratégiai emberierőforrás-menedzsment

A HR-bizottság szakmai feladatai (Makai Nóra jegyzetei alapján)

A következő részben az emberierőforrás-menedzsment területeit, illetve azok szak-kollégiumi relevanciáját mutatjuk be. Ezek alapján az emberierőforrás-menedzsment alrendszerei, feladatai a következők:

- munkavégzési rendszerek,
- emberierőforrás-áramlás,
- teljesítménymenedzsment,
- kompenzáció és javadalmazás,
- emberierőforrás-fejlesztés.

A munkavégzési rendszerek esetében cél a keretek, határok tisztázása, és feladat, hogy meghatározzuk, miből is áll egy munkaköri leírás. A szakkollégium HR-bizottsága készíti el a munkaköri leírásokat a munkaköri elemzési folyamat eredményeire támaszkodva.

Az emberierőforrás-áramlás keretében a toborzás és kiválasztási folyamatok vezetése a legfontosabb feladat, ezt a HR-bizottság koordinálja a felvételi eljárás keretében. Ehhez a területhez tartozik a projektalapú programok monitorozása és működtetése, illetve az alumniprogram felügyelete.

A teljesítménymenedzsment-rendszer mint az új fejlesztési folyamat egyik sarokköve szintén a HR-bizottság feladata. Cél, hogy a szakkollégisták tűzzenek ki célokat maguk elé, megvalósulhasson az egyéni fejlesztési folyamat, méghozzá olyan módon, hogy ez összhangban legyen a szervezet célkitűzéseivel is. A HR-bizottság alkotja meg a vállalásokra (egyéni fejlesztési terv) vonatkozó kérdőíveket, és értékeli ki őket a kitöltés után, majd segíti a folyamat monitorozását és megvalósítását, félév végén pedig ellenőrzi a kitűzött célok megvalósulását, majd a tapasztalatokat átviszi a következő folyamatba.

A kompenzáció és javadalmazás egy különleges kérdés a nonprofit jelleggel működő szakkollégiumban, azonban mégis van létjogosultsága a szervezetben erről a kérdéstről beszélni. Az első kérdés, amely felmerül, hogy kinek a feladata a szakkollégisták motiválása. Elsősorban önmaguké, hiszen a rendszer maga alapvetően – a jelentkezés által – a belső motivációra épít, és ezt aknázza ki. Fontos kérdés, hogy mi számíthat a szervezetünkben egyáltalán jutalomnak. Ez egyénenként változhat, de általánosságban elmondható, hogy a jutalmak a kitűzött célok megvalósítása és a tudás gyarapítása dimenziójának mentén mozognak. Ehhez azonban elengedhetetlen, hogy egy jól definiált egyéni fejlesztési tervvel rendelkezzenek a hallgatók. Tisztázni kell, és megfelelően kell kommunikálni, hogy a szervezet mit vár a tagoktól, és hogy a tagok mit várnak a szervezettől.

Az emberierőforrás-fejlesztés egy másik kiemelt pontja a rendszernek, hiszen maga a szakkollégium is mint intézmény a tehetséggondozás révén a fejlesztésről szól. A HR-bizottság ennek a területnek a közéleti részét felügyeli. A cél a folyamatos fejlődés, a lifelong és a lifewide learning megvalósítása. Ezt a folyamatot segíti, hogy a vállalatok kitérnek a fejlesztendő kompetenciákra is.

Stratégiai teljesítménymenedzsment (Szegedi Judit jegyzetei alapján)

A teljesítménymenedzsment-rendszernek – a stratégiai emberierőforrás-menedzsment szemléletének értelmében – építenie kell a szakkollégium küldetésére. A szakkollégium küldetése (9. ábra):

9. ábra. Az ISSzK küldetése

A szakkollégiumunkat alapvetően meghatározza a Szakkollégiumi Charta három alappillére (közösségiség, szakmaiság, közéletiség), azonban ezen a rendszeren belül a szervezetünk sajátosságokkal is rendelkezik. A gondolkodás alapja a társadalmi felelősségvállalás, amelyre a három alappillér épül. A teljesítménymenedzsment-rendszer – amely a tehetséggondozó munka minőségbiztosításaként szolgál –, a láthatóság, hogy szakmailag jelentős eredményeket érjünk el, illetve az átláthatóság, hogy a szervezeti működésünk racionalizált legyen. Mindezt az illyéses identitás, a közösség segít megvalósítani, azáltal, hogy az egyéni és szervezeti célokat összehangolja, így kialakulhat a „nyerő szervezet”.

Nagyon fontos sajátossága a szervezetünknek, hogy gyakorlatilag a küldetésünk célcsoportjai mi magunk vagyunk, tehát saját magunk számára termelünk/szolgáltatunk. Ebben a sajátos helyzetben nagyon fontosak a közösen kitűzött célok és az ezen szervezeti célokhoz szervesen kapcsolódó, egyéni célkitűzések. Ezt a rendszert hivatott egybefogni és strukturálni a teljesítménymenedzsment-rendszer.

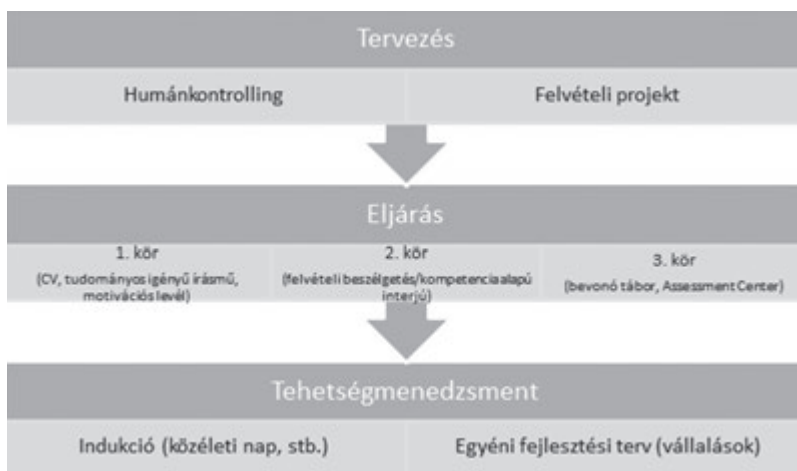
A teljesítménymenedzsment-rendszer a félév első közgyűlésével kezdődik, ahol a szakkollégisták közös célokat határoznak meg, mérhető indikátorokkal megtámogatva őket. Ezután történik meg a vállalások megtétele, amelyeket ezen célok alapján kell meghatározni, egyfajta egyéni fejlesztési tervként. Ezt követi egy orientációs beszélgetés a szakkollégium igazgatójával és a mentorokkal, hogy ők hogyan tudják segíteni a célok megvalósítását. A félév további részében a teljesítés, a megvalósulás történik, majd a félév végén a szakkollégista egy fejlődési portfólióban számol be a félévi teljesítményéről, a vállalások teljesítéséről. Ezt egy értékelő beszélgetés követi a szakkollégium igazgatójával és

mentoraival. Az egyénileg elért célokat a HR-bizottság összesíti, és megvizsgálja a szervezetileg kitűzött célok teljesülését. A tapasztalatok természetesen beépülnek a következő tervezési időszakba.

Felvételi rendszer

(Váczi Vivien jegyzetei alapján)

A fenti változások velejárója volt a felvételi eljárás megváltoztatása is, amely ezúttal a szakmai emberierőforrás-menedzsment alapjaira épülő, objektív rendszerré vált (10. ábra).

10. ábra. Az ISSzK felvételi rendszere

A felvételi projekt első lépése a tervezési fázis, amikor is a humánkontrolling keretében meghatározza a HR-bizottság a létszámgigényt, felmérve a passzíválni óhajtó, a végzős és egyéb okból távozó hallgatók arányát. Ezután veszi kezdetét a felvételi projekt megszervezése. Maga a felvételi eljárás három körből áll. Az első kör egy általános rész: önéletrajz, motivációs levél és tudományos igényű írásmű beküldésével jelentkezhetnek a hallgatók. Ezeket a HR-bizottság egy előre kidolgozott szempontsor mentén értékeli (szakmaiság, közösségért végzett munka, közösségben végzett munka, interdiszciplinaritás, igényesség). A szakmai munkát a szakkollégium kompetens hallgatói osztályozzák. A második körbe továbbjutók egy szóbeli interjún vesznek részt, amely kompetenciaalapú, a HR-bizottság egyik tagja figyeli meg ezeket a felállított kompetenciákat (adekvát kommunikáció, nyitottság a fejlődésre és széles látókör), a HR-bizottság egy másik tagja pedig az interjúztatást végzi. A harmadik kör egy Assessment Center/Értékelő Központ (AC/ÉK), ahol komplex feladatmegoldási szituációban több megfigyelő (a HR-bizottság

tagjai) értékeli a jelölteket. Ez alapján születik meg a döntés, hogy valaki teljes jogú tagja lesz-e a szakkollégiumnak, előkészítő lesz-e (ennek értelmében nem teljes jogú tag, de a programokra, kurzusokra járhat, és a következő felvételi eljárást újra meg kell próbálnia), illetve elutasítás.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Az Illyés Sándor Szakkollégium munkakörelemzés és -értékelés projektjének eredményei

Az Illyés Sándor Szakkollégium humánkontrolling-adatai

Az Illyés Sándor Szakkollégium Stratégiai Terve

Az Illyés Sándor Szakkollégium szervezettefejlesztésének eredményei

Az Illyés Sándor Szakkollégium szervezeti és működési szabályzata http://www.elte.hu/file/elte_szmsz_4umell_illyes.pdf (Letöltés ideje: 2012. május 13.)

FEMIP Szakkollégiumi helyzetkép felmérés http://femip.hu/c/document_library/get_file?uuid=53e02822-86f2-4237-a885-229a35a092e6&groupId=10136 (Letöltés ideje: 2012. május 13.)

Szakkollégiumi Charta http://www.wekerle.gov.hu/download.php?doc_id=2456 (Letöltés ideje: 2012. május 13.)

www.illyesszk.elte.hu

2. A szakkollégisták művelődési szokásai

BEVEZETÉS

A szubkultúra „a társadalom bizonyos részeinek kulturális értelemben vett sajátos voltát fejezi ki szabályainak, életvezetésének, értékrendjének, meggyőződéseinek, szokásainak tekintetében”.¹ Dolgozatomban a szakkollégiumokat, azokon belül is elsősorban az Illyés Sándor Szakkollégium szubkultúráját elemzem a tagok művelődési szokásainak alapján, különös tekintettel az elitkultúrához való viszonyukra. Elitkultúrának a tömegkultúrával szemben álló pólust tekintem, amely rétegekultúrának minősül. De hogy pontosan hogyan is határozható meg az elit fogalma, és miért helyezem szembe a tömegkultúrával? Az elitnek három csoportját különböztethetjük meg, ezek a politikai, a gazdasági és kulturális elit. Mills (idézi NÉMETH 2008) az elit fogalmának jelentőségét az országos és társadalmi szintű döntéshozatalokban látja. Bourdieu (idézi NÉMETH 2008) szerint azok tartoznak a társadalom domináns csoportjaiba, akik a legtöbb tőkefajttával rendelkeznek. Az elit után a kultúra fogalmát definiálom. Szociológiai értelmezési keretben a kultúra fogalmába beletartozik „minden ember alkotta tárgy, tudás és hiedelem, valamint viselkedési szabály (érték, norma), amelyet a társadalom tagjai az előző nemzedékek tagjaitól örökölnék, tanulnak meg” (ANDORKA 1996: 273, idézi NÉMETH 2008). Funkciója a közösség fenntartásában és integráló jellegében rejlik. A kultúrát ezek után további részekre lehet osztani, aszerint, hogy a többségi társadalomnak vagy egy szűkebb rétegeknek szól-e. Az elitkultúra képviselőire jellemző, hogy ők maguk hozzák létre és alakítják a magaskultúra termékeit. A zenében, színházban, könyvekben, filmekben is fellelhetők vagy az egyikre vagy a másikra jellemző műfajok (NÉMETH 2008). Nehéz megállapítani, hogy hol helyezkedik el a határ ezek között, ezért is támaszkodtam döntésem során némiképp a kérdőíves válaszadóim ítéletére. Az általam készített besorolás során az elitkultúra magaskultúrával való azonosítására támaszkodtam az előbbieken leírtak alapján is.

1 <http://tarstudszotar.adatbank.transindex.ro/?szo=80> (Letöltés ideje: 2013. június 15.)

A SZAKKOLLÉGIUMOKRÓL

A szakkollégiumok a manapság expanziónak alávetett felsőoktatásban különösen fontos szerepet játszanak. Minőségi oktatás nyújtásával arra törekednek, hogy az érdeklődő egyetemistákat egy öntevékeny körben egyesítsék, és megteremtsék a feltételeket egy jól informált és nemzetközi viszonylatban is kompetens értelmiségi ifjúság kineveléséhez.

Munkám során elsősorban az ELTE Illyés Sándor Szakkollégiumával foglalkoztam, amely egy 2011-es OFI-tanulmány (ADITUS TANÁCSADÓ ÉS SZOLGÁLTATÓ ZRT. 2011) szerint az ország három legjobb szakkollégiumának egyike az ELTE Bibó István Szakkollégium és a BCE Rajk László Szakkollégium mellett.

Szakkollégiumi Charta

A *Szakkollégiumi Charta* a szakkollégisták közös alapelveit foglalja magába. A teljesség igénye nélkül felsorolom a legfontosabbnak ítélt elveket. Ezek az öntevékenységre, az egyetemi oktatáson túlmenő szakmai képzés biztosítása, együttműködés intenzív közösségi élettel egybekötve, demokratikus elvek szerint működő szervezet.

A charta alapján megfogalmazhatók azok a kritériumok, amelyek alapján egy intézmény szakkollégiumnak tekinthető. Ezek szoros kapcsolatban állnak az előbb felsorolt alapelvekkel is.

Illyés Sándor Szakkollégium

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem legfiatalabb szakkollégiumaként az Illyés Sándor Szakkollégium a 2007/2008-as tanév őszi félévében kezdte meg működését a pszichológiai, a nevelés- és egészségtudományi érdekltségű hallgatók tehetséggondozó helyszíneként. Hallgatói ezért a Pedagógiai és Pszichológiai Kar, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, illetve a Tanító- és Óvóképző Kar által reprezentáltak, lehetőséget nyújtva a három fakultás közötti termékeny együttműködésre.

Az Illyés Sándor Szakkollégium alappilléreinek a szakmaiságot, társadalmi felelősségvállalást, közéletiséget és közösségiséget tartják, amelyek megfelelő feltételeket teremtenek a társadalmilag felelős, interdiszciplináris szemléletű értelmiség neveléséhez. Terjedelmi korlátok miatt e tanulmányban az ISSzK intézményéről többet nem írok, a szakkollégium honlapján viszont további információk találhatók a témában.²

Érdekes tény, hogy az OFI tanulmánya alapján a hazai szakkollégiumokban elitképzés valósul meg, ám az intézmények igazgatói és elnökei kerülik az „elit” kifejezés használatát, mert nem áll szándékukban sem magukat, sem a képzésen kívül levőket

2 <http://www.isszakkollegium.hu/> (Letöltés ideje: 2013. június 15.)

minősíteni ez alapján. Ettől függetlenül a tanulmány alapján a szakkollégiumi hallgatók többsége is egyetért abban, hogy intézményeikben elitképzés zajlik (ADITUS TANÁCSADÓ ÉS SZOLGÁLTATÓ ZRT. 2011). Ebből adódóan feltételeztem, hogy a szakkollégiumi hallgatók elitkultúrához való viszonya meglehetősen pozitív.

KÉRDŐÍVES KUTATÁS

Hipotézis

A korábban leírtak alapján a hipotézisem a következő volt a kutatás során: a szakkollégiumi hallgatók a tömegkultúrához képest pozitívan viszonyulnak az elitkultúrához, különös tekintettel a tudományra.

A korábban említett OFI-tanulmány (ADITUS TANÁCSADÓ ÉS SZOLGÁLTATÓ ZRT. 2011) alapján indokoltnak tűnik egy ilyen hipotézis felállítása, tekintve, hogy a szakkollégiumi képzésben részt vevő hallgatók szakmai kompetenciája több helyen is tetten érhető, kezdve a felvételi eljárás követelményeitől egészen a hallgatók Tudományos Diákköri Konferencián való részvételi arányáig.

Érdekes lehetne más szubkultúrákkal összehasonlítani a szakkollégisták csoportját, ám erre nem terjedt ki kutatásom.

Minta

Az általam vizsgált minta elsősorban az Illyés Sándor Szakkollégium volt, de igyekeztem kiterjeszteni más szakkollégiumok hallgatóira is vizsgálódásomat. Kényelmi mintavételi eljárást alkalmazva a célcsoportot online kerestem és kértem meg, hogy a kérdőívet kitöltse. Így végül az általam feldolgozott adatok felvétele egy 50 fős mintán történt.

Módszer

A kérdőívet a kerdoivem.hu segítségével készítettem el. Az itemeket saját előfeltevések alapján válogattam, mivel vizsgálatom feltáró jellegű volt. A kérdőívben megtalálhatók voltak az elitkultúrával és a populáris kultúrával kapcsolatos kérdések is. Egyrészt a tevékenységek gyakoriságára, másrészt pedig a tevékenység preferáltságára vonatkozó kérdéseket tettem fel. Emellett szükségesnek tartottam felmérni, hogy az általam önkényesen elit- és populáris kultúrához sorolt itemeket vajon a megkérdezettek is oda sorolnák-e, úgyhogy érvényesnek elsősorban azokat az itemeket tartottam, amelyek esetében az általam alkalmazott besorolás értékintervallumán belül helyezkedett el a megkérdezettek általi besorolásból számolt átlagérték. Saját besorolásom szerint 1–3-ig a populáris, 5–7-ig

az elitkultúrába tartozónak tekintettem az itemeket. Az általam alkalmazott besorolást az alábbi táblázat tartalmazza (1. táblázat).

Elitkultúra (1,2,3-as értékek)	Populáris kultúra (5,6,7-es értékek)
Művészfilm	Szórakoztató irodalom
Tudományos cikk	Könnyűzene
Színház	Filmvígjáték
Komolyzene	Bulvár hírek
Filozófiai tartalmú művek	
Múzeum	

1. táblázat. Az itemek besorolása az elit- és populáris kultúra kategóriákba

A táblázat alapján is látható, hogy az általam alkalmazott itemek elsősorban az elitkultúrára irányultak, lévén az ehhez való viszony felmérése volt az elsődleges szempont.

A kérdések között szerepelt az is, hogy mennyi szabadidővel rendelkeznek a kitöltők egy átlagos hétköznap. Ezt azért tartottam lényegesnek, mert tapasztalatom szerint a szakkollégisták ideje igen korlátozott, és még ha szeretnének is egy adott elitkultúrához köthető tevékenységet végezni, akkor sem biztos, hogy idejük megengedi számukra.

További változóként a kitöltők neme is szerepelt, az 50 kitöltőből 26 férfi és 24 nő volt. A kitöltők életkori átlaga 21,84, szórása 1,94 év volt.

Eredmények

A kérdőívben fontosnak találtam megkérdezni, hogy a szakkollégisták mennyi szabadidővel rendelkeznek egy átlagos hétköznapon. Erre azért volt szükség, hogy az eredményeket kevésbé torzítva lássuk. Ugyanis lehet, hogy a szakkollégisták szívesen végeznek egyes szabadidős tevékenységeket, de elképzelhető, hogy ezekhez nem rendelkeznek kellő szabadidővel, mint ahogy az az alábbi táblázatból is látható.

Szabadidő mennyisége	Szakkollégisták száma	Szakkollégisták (%)
1-2 óra	22	44
3-4 óra	15	30
5-6 óra	7	14
6 < óra	2	4

Szabadidő mennyisége	Szakkollégisták száma	Szakkollégisták (%)
Egyéb ¹	4	8
Összes válasz	50	100

2. táblázat. Szakkollégisták szabadidejének mennyisége egy átlagos hétköznapon

Következőnek az általam alkalmazott besorolásból és a kitöltők által alkalmazott besorolásból számolt átlagérték közötti kapcsolatot ismertetem, hogy ez alapján megállapíthatók legyenek az érvényesnek minősülő itemek. Ha a kiszámolt átlagérték 1 és 3 közötti volt, akkor a populáris, ha 5 és 7 közötti volt, akkor az elitkultúrához soroltam az adott kategóriát. Amennyiben a kiszámolt átlag 3 és 5 közötti értékű volt, akkor a kategóriát érvénytelennek minősítettem, mert egyértelműen nem sorolható sem a populárishoz, sem az elithez (3. táblázat).

Kategória	Válaszok átlaga	Érvényes érték-intervallum	Válaszadók besorolása	Eredeti besorolás
Szórakoztató irodalom	2,97	1–3	Populáris	Populáris
Művészfilm	4,94	5–7	Érvénytelen!	Elit
Könnyűzene	2,46	1–3	Populáris	Populáris
Filmvígjáték	2,28	1–3	Populáris	Populáris
Tudományos cikk	5,54	5–7	Elit	Elit
Színház	5,04	5–7	Elit	Elit
Komolyzene	5,62	5–7	Elit	Elit
Filozófiai tartalmú művek	5,68	5–7	Elit	Elit
Múzeum	4,24	5–7	Érvénytelen!	Elit
Bulvár hírek	1,3	1–3	Populáris	Populáris

3. táblázat. A populáris és elitkultúra itemeinek megítélése

A kiszámolt átlagok alapján érvénytelen kategóriának minősítettem a művészfilmeket és a múzeumot, mert az általam besorolt kategóriák nem egyeztek meg teljesen a kérdőívki-töltők megítélésével. Ezért a továbbiakban a kiesett két kategóriával nem foglalkozom. Így az érvényes besorolást a következő táblázatban foglaltam össze (4. táblázat).

Populáris kultúra	Elitkultúra
Szórakoztató irodalom	Tudományos cikk
Könnyűzene	Színház
Filmvígjáték	Komolyzene
Bulvár hírek	Filozófiai tartalmú művek

4. táblázat. Az itemek érvényes besorolása a kategóriákba

A következő táblázatban a gyakoriságra és preferenciára vonatkozó átlagot tüntetem fel a vizsgált minta adatai alapján.

Kategória	Besorolás	Gyakoriság (1: soha, 8: naponta)	Preferenciaátlag (1: kicsit, 7: nagyon)
Szórakoztató irodalom	Populáris	5,24 (havonta többször)	5,36
Könnyűzene	Populáris	7,28 (hetente többször, naponta)	6,14
Filmvígjáték	Populáris	4,34 (havonta, havonta többször)	5,4
Bulvár hírek	Populáris	3,52 (kb. évente, havonta)	2,56
Tudományos cikk	Elit	6,64 (hetente többször)	5,2
Színház	Elit	2,94 (évente többször)	5,8
Komolyzene	Elit	4,44 (havonta, havonta többször)	5
Filozófiai tartalmú művek	Elit	3,24 (évente többször)	3,98

5. táblázat. Gyakoriságra és preferenciára vonatkozó átlagértékek

Az 5. táblázat alapján megállapítható, hogy a szakkollégisták igen pozitívan viszonyulnak az elitkultúrához. Hogyha a 7-es fokozatú skálán a középén szereplő 4-et tekintem átlagosnak, akkor az átlaghoz képest a filozófiai tartalmú műveket leszámítva 3, az elitkultúrába sorolt kategória esetén pozitívabb a viszonyulás a preferencia-pontszámok alapján. Ez elmondható a populáris kultúrába sorolt kategóriákról is, leszámítva a bulvár híreket, amelyekkel szemben kimondottan negatívnak bizonyult a kitöltők hozzáállása.

A gyakorisági adatokat tekintve a szakkollégisták leggyakrabban tudományos cikkeket olvasnak az említett elitkategóriákon belül, de még ennél is gyakrabban hallgatnak a populáris kategóriába tartozó könnyűzenét.

Az alábbi táblázat a tevékenységek végzésének gyakoriságát mutatja a kitöltők körében kimutatható előfordulási gyakoriság százalékos arányában kifejezve (6. táblázat). A 7. táblázat pedig a preferenciára vonatkozó előfordulási gyakoriságot jeleníti meg.

Kategória	Besorolás	Gyakoriság – tevékenység (%)				
		Soha	Évente/ többször	Havonta/ többször	Hetente/ többször	Naponta
Szórakoztató irodalom	Populáris	4	38	26	22	10
Könnyűzene	Populáris	0	2	4	40	54
Filmvígjáték	Populáris	0	22	52	26	0
Bulvár hírek	Populáris	24	28	26	18	4
Tudományos cikk	Elit	0	0	16	60	24
Színház	Elit	4	82	12	2	0
Komolyzene	Elit	4	34	24	32	6
Filozófiai tartalmú művek	Elit	16	52	16	10	6

6. táblázat. A tevékenységek gyakorisága százalékos arányban kifejezve

Az adatok alapján látható, hogy a kitöltők közül az elitkultúra kategóriájába sorolt színház, komolyzene és filozófiai tartalmú művek esetében a tevékenység elég ritka, de évente többször azért megjelenik a hallgatók körében. A tudományos cikk olvasása viszont a kitöltő szakkollégisták körének 60%-ában hetente többször zajlik. A populáris kultúrához tartozó szórakoztató irodalom és a bulvár hírek olvasása nem egyértelmű dominanciával, de mégis az „évente többször” válaszlehetőség irányába billen, vígjátékokat a kitöltők 52%-a havi rendszerességgel néz, könnyűzenét pedig a kitöltők 54%-a naponta hallgat.

Kategória	Besorolás	Gyakoriság – preferencia (%)				
		Egyáltalán nem (1)	(2)-(3)	(4)	(5)-(6)	Nagyon (7)
Szórakoztató irodalom	Populáris	2	20	2	44	32
Könnyűzene	Populáris	0	2	4	48	46

Kategória	Besorolás	Gyakoriság – preferencia (%)				
		Egyáltalán nem (1)	(2)-(3)	(4)	(5)-(6)	Nagyon (7)
Filmvígjáték	Populáris	0	10	12	52	26
Bulvár hírek	Populáris	32	38	22	6	2
Tudományos cikk	Elit	0	8	22	50	20
Színház	Elit	2	6	8	40	44
Komolyzene	Elit	0	18	16	44	22
Filozófiai tartalmú művek	Elit	18	22	18	26	16

7. táblázat. Tevékenységek preferenciája százalékos arányban kifejezve

Ami a preferenciát illeti, a felsorolt itemek közül egyedül a bulvár hírek átlagos megítélése volt dominánsan negatív, hiszen a kitöltők összesen 70%-a a közepesnél (4) alacsonyabb megítélésben részesítette ezeket (1, 2 vagy 3), míg egyértelmű preferencia mindössze a kitöltők 8%-ánál mutatkozott (5, 6 vagy 7). Domináns preferenciáról a filozófiai tartalmú művek esetében sem pozitív, sem negatív irányban nem beszélhetünk, hiszen a kitöltők körülbelül fele (40%) a középső 4-nél kisebb lehetőséget, a másik fele pedig nagyobb (42%) jelölt meg. A többi item esetében egyértelműen domináns volt a pozitív megítélés, hiszen a kitöltők több, mint 50%-a az előbbi két itemen kívül mindenhol az 5-ös, 6-os vagy 7-es lehetőséget jelölte meg.

Diszkusszió

Az eredmények alapján elmondható, hogy a tevékenységek végzésének gyakorisága nem mindig függ össze a tevékenység preferenciájával. Ez magyarázható az elitkultúrába tartozó tevékenységekkel járó költségekkel – amelyeket az egyetemisták nem mindig tudnak fedezni –, illetve a tevékenységre fordítandó időtartammal. Itt arra gondolok, hogy az általam felvett adatokból is kiderül, hogy egy szakkollégista hetente igen kevés szabadidővel, többségében 1-2 órával (a kitöltők 44%-a) rendelkezik egy átlagos hétköznapon, és ez bizony csekély arra, hogy a lehetséges hobbiknak hódoljon.

Ami a szakkollégisták tudományos cikkekkel és könnyűzenével kapcsolatos gyakorisági adatait illeti, ez magyarázható azzal, hogy alaptevékenységeik közé tartozik a tudományos kutatás, amelynek elméleti hátterül a tudományos cikkek szolgálnak, a könnyűzene iránti vonzalom pedig életkori sajátosság.

Az előbbieket mellett kiemelő, hogy a bulvár hírek olvasásával eltöltött idő körülbelül egybeesik a tevékenység kedveltségével, ami igen csekély volt a kitöltők körében.

Látványosabb egybeesés tapasztalható a könnyűzene és a tudományos cikkek tekintetében is, a különbség a bulvárhírekhez képest az, hogy a kedveltség és a foglalatossággal eltöltött idő is pozitív irányba billen, feltételezésem szerint az egyszerű hozzáférhetőség miatt.

Korlátok

Egyszerű, ám annál súlyosabb korlátnak bizonyult, hogy az általam alkalmazott kérdőív egy olyan honlap segítségével készült, amely korlátozza az adatok felhasználhatóságát előfizetés alapján. Így hiába sikerült kitöltetnem a kérdőívet 126 fővel, végül csak az első 50 főre vonatkozó információkból dolgozhattam, ráadásul az általam látható válaszokra is vonatkozott egyfajta limit, hiszen egyenként nem nézhettem meg a kitöltők válaszait, csak átlagolva, így a statisztikai elemzés során is korlátolva voltam.

Továbbá a kérdőívemben nem volt arra vonatkozó kérdés, hogy a kitöltők közül ki melyik szakkollégium tagja, noha ez jó összehasonlítási alapul szolgálhatott volna. A szakkollégiumok összevetése viszont eleve nem volt célom, inkább más szubkultúrákból lehetett volna további mintát vizsgálnom e célból, például olyan egyetemistákat, akik nem szakkollégisták.

ÖSSZEGZÉS

Az általam vizsgált szubkultúrára nézve úgy gondolom, a hipotézisem beigazolódtott, hiszen az adatok alapján – még ha a tevékenység gyakorisága nem is túl nagy, de – az elitkultúrához való viszonyulás mindenképpen pozitívnak tekinthető. Úgy vélem, a fent említett hiányosság pótlásával további kutatások végezhetőek a témában, amelyeknek eredményeképpen a leíró statisztikákon túlmutató összehasonlító statisztikákat is alkalmazhatnánk.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- ADITUS TANÁCSADÓ ÉS SZOLGÁLTATÓ ZRT. (2011). *Szakkollégiumi helyzetkép felmérése*. OFI, Budapest. http://femip.hu/c/document_library/get_file?uuid=53e02822-86f2-4237-a885-229a35a092e6&groupId=10136 (Letöltés ideje: 2012. november 28.)
- NÉMETH NÓRA VERONIKA (2008). *Az elit és a kultúra néhány összefüggése*. Humántudományok Doktori Iskola. <http://www.shp.hu/hpc/userfiles/nemethnora/elitszociologia.pdf> (Letöltés ideje: 2013. március 14.)
- <http://www.isszakkollegium.hu/>

3. Mérei Ferenc Könyvtár

Egy szakkollégiumon belül nélkülözhetetlen az informálódás. Hogy miről? Mindenről, ami a szakkollégistákat érdekli, de legfőképp azokról a tudományokról, amelyeket a szakkollégium is képvisel. Jelen esetben ez a pszichológia és a neveléstudományok témaköre. Az internet korában élünk, elmélyülhetünk bármiben, ami minket érdekel; egy-egy kattintással olyan masszív információhalmazhoz juthatunk, hogy a végén már úgy érezzük, az agyunk nem képes mindezt befogadni. Mégis, még mindig léteznek könyvek és könyvtárak, hiszen egy-egy jól megszerkesztett tankönyv vagy tematikus szöveggyűjtemény felülmúlhatja az internet nyújtotta lehetőségeket, ahol tudni kell, hogy milyen minőségi információt, hol és hogyan kell keresni. Ebből a szempontból remek gyűjteménye van az Illyés Sándor Szakkollégiumnak, ahol a szakkollégisták a pszichológia, a gyógypedagógia, a pedagógia, az oktatás és tanítás témaköreiből széles palettáról válogathatnak.

Ahogy szakkollégiumunk nevéről, a könyvtárunk nevéről is igencsak sokat gondolkodtunk. Nevezzük el a pszichológia olyan nagyjairól, mint Ranschburg Pál, Szondi Lipót vagy Mérei Ferenc? Legyen esetleg Ablak Zsiráf, gyerekkorunk nosztalgijára? A szavazók egyértelműen Mérei Ferenc neve mellett tették le a voksukat (talán mert a szakkollégiumunkat is róla szerettük volna elnevezni még a kezdetek kezdetén). Az ő életpályája és munkássága előtt csakis tisztelegni lehet, gondoljunk csak olyan szociálpszichológiai vizsgálataira, mint az együttes élmény kutatása vagy

Könyveink I.

Könyveink 2.

Könyvtár helyileg a Nándorfejérvári úti Kollégium falain belül található, akár csak a szakkollégium. Könyveinkre könnyen rá lehet találni az ELTE Egyetemi Könyvtári Szolgálat online katalógusában is.

Sokszor örömmel hallok, hogy külsősök is érdeklődnek a könyvtárunk iránt, hiszen vannak olyan könyveink, amelyek itt megtalálhatók, viszont a PPK nagykönyvtárában nem. Ilyenkor természetesen lehet kölcsönözni külsősnek is, bizonyos feltételekkel. Emellett olyan alapkönyveket is lehet kölcsönözni, mint Atkinson *Pszichológiája*, az *Anatómia*, a *Személyiségpszichológia*, a *Fejlődéslélektan*, az *Általános Pszichológia I–III.*, az *Evolúciós pszichológia*, klinikai pszichológiai vonatkozású könyvek vagy különböző kutatás-módszertani és terápiás irányzatokat bemutató könyvek, csak hogy párat említsünk. Ha szeretnénk specifikusabban elmerülni egy-egy témakörben, arra is van lehetőség, olyan könyvekhez is hozzáférhetnek a szakkollégisták, mint például *A nyugati és keleti vallások lélektanáról*, *A társadalom peremén – Romák a munkaerőpiacon, és az iskolában*, *Matematikai statisztika pszichológiai, nyelvészeti és biológiai alkalmazásokkal* vagy akár *A pedagógia problémátörténete*. Tehát elég széles a választék, az angol könyveinket nem is említve.

A kölcsönzés menete egyrészt papíralapon működik könyvtárunkban, ugyanakkor létrehoztunk az interneten egy adatbázist, ahol mindenki követheti, hogy épp melyik könyv kinél van, milyen könyvek vannak összességében, vagy hogy mit lehet kivenni több példányban is. Az adatbázis az alábbi linken érhető el (nem csak szakkollégisták számára): www.isszakkollegium.hu/konyvtar.

A könyveken kívül természetesen nagy az igény az elektronikusan elérhető szakirodalmakra is. Az ELTE PPK könyvtáraiban és a Nándorfejérvári úti Kollégiumban a szakkollégium regisztrált számítógépein is számos adatbázis érhető el, angol és magyar nyelvű folyóiratokkal, amely nagyszerű lehetőséget biztosít az egyes tudományterületekben való alapos elmélyülésre.

a hálózatokkal kapcsolatos szociometriai vizsgálatok, a *Gyermeklélektanra* vagy a Morénótól származó pszichodráma megújítására. Ezért remek ötletnek mutatkozott, hogy Méreiről emlékezzünk meg egy-egy jó könyv kikölcsönzésekor.

A könyvtárunk a PPK Kazinczy utcai könyvtárához tartozik, ezért itt is vannak bizonyos szabályok, amelyeket a szakkollégistáknak ugyanúgy be kell tartaniuk. Előny, hogy mivel kevesebben vagyunk, mint egy teljes egyetemi karon, nincs akkora versengés egy-egy könyvért, habár vannak kimondottan sokat keresett könyvek, mint például a *Kutatómunka a pszichológiában* című. A Mérei Ferenc

Olvasni jó!

SZAKMAI TRENDJEINK:
KONFERENCIÁK,
KURZUSOK, ÖNKÉPZÉS

I. „Művészet és mentálhigiéné” – Szakmai Napok

„Hogyan védj magad a kiégéstől? Hogyan lehetséges előhívni a benned rejlő művészt? Hol a helye a művészetnek a nevelésben?” – Ilyen és ehhez hasonló kérdésekre kaphattak választ a látogatók 2012. október 17–18-án, az Illyés Sándor Szakkollégium által szervezett Szakmai Napokon.

Szakkollégiumunk legkiemeltebb tudományos és kulturális rendezvénye a – számos interaktív programból és egy adott téma köré szervezett tudományos konferenciából álló, évenként megrendezésre kerülő – Szakmai Napok. Rendezvényünk a 2012-es évben a *Művészet és mentálhigiéné* címet viselte, amely téma keretein belül a művészetek nevelésben, valamint a mentális egészség fenntartásában és fejlesztésében játszott szerepét igyekeztünk górcső alá venni.

Ennek érdekében az érdeklődők az első napon kiváló interaktív műhelyeken és egyéb foglalkozásokon vehettek részt a szakma legkiemelkedőbb alakjainak vezetésével, amelyek a következők voltak: jógaóra Juhász Saroltával, a Mandala Jógastúdiók oktatójával; „Az ősz meséje” – komplex mese- és művészetterápiás műhely Dr. Antalfai Mártával; „A zene transzformáló ereje” – integratív zene-pszichoterápia Dr. Fekete Annával; „Test-Odüsszeia” – kalandtúra és érintésterápia a bOdessey Project jóvoltából; Integrált kifejezés- és táncterápia műhely Kiss Tibor Cecével és Pete Nórával (IKTE); Relaxációs műhely Ágoston Csilla autogén tréner, doktorandusz, a Szakkollégium alumnájának és mentorának vezetésével; Élménypedagógia műhely Varga Júlia vezetésével és más szakkollégistákkal; Kreativitás műhely Kostyál Gergely alumnus szakkollégistával; Pantomim előadás és interaktív „beugró” játék a MaMaHaSa Társulattal.

*Egy mindenki számára érdekes téma:
művészet és mentálhigiéné*

Élmények a „TestOdüsszeia” műhelyben

Ezt követte egy konferencianap, amelynek során a központi téma köré épített szakmai előadásokat követően egy nyílt kerekasztal-beszélgetésen került megvitatásra a művészetek szerepe az oktatásban, illetve annak intézményeiben.

A konferenciát a Szakkollégium igazgatója, dr. Lénárd Sándor felkérésére dr. Bárdos György egyetemi tanár, az ELTE PPK Egészségfejlesztési és Sporttudományi Intézet igazgatója nyitotta meg, majd következtek a plenáris előadások.

Az első prezentáló dr. Illés Anikó egyetemi docens, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) Elméleti Intézetének tanszékvezetője volt, aki *A művészettel nevelés értelmezése a művészetpszichológia szemszögéből* címmel járta körbe

A teltházás konferencianap

Dr. Novák Géza Máté előadása

a művészet terápiás alkalmazásainak sokféleségét, illetve a különbséget a klinikai, gyógyító értelmezés és a művészettel nevelés fogalma között. Így szó esett a vizuális kultúra befogadásának vizsgálatáról, az együttes alkotómunka többszintű értelmezéséről és alkotások elemzéséről is.

A második előadó dr. Novák Géza Máté drámapedagógus, egyetemi adjunktus, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Általános Gyógypedagógiai Tanszékének tanszékvezetője *Iffúságszocializációs akkumulátorok: dráma és színház a nevelésben* címmel választ adott azokra a kérdésekre, amelyek a dráma pedagógiai-pszichológiai alkalmazásával kapcsolatban mindenkit foglalkoztatnak: hogyan tudja

Dr. Deszpot Gabriella előadása

a dráma és a színház azokat a „problémás” fiatalokat megszólítani és megszólaltatni, akiket a hagyományos oktatás – finoman szólva – nem erősít meg pozitívan, vagy – legrosszabb esetben – lemond róluk? Hogyan támogathatjuk az önazonosságukat, hogyan nyújthatunk számukra új és erős kifejezőeszközöket, amelyekkel képesek lehetnek felelni a világnak? Hogyan segíthetünk a színházi nevelési programokkal, hogyan alkothatunk esztétikai jelentéseket és új tanulási lehetőségeket a halmozottan hátrányos szociális helyzetű, a speciális nevelési igényű vagy akár a szenvedélybeteg fiatalok számára? Mindezt az indirekt tapasztalatszerzés céljának középpontba állításával, a tanulási perspektívák kiszélesítésének céljával igyekezett megválaszolni Novák Géza Máté.

Az utolsó előadó dr. Deszpot Gabriella művészetpedagógus, főiskolai docens, az ELTE BGGyK Általános Gyógypedagógiai Tanszékének oktatója volt, akinek prezentációja megmutatta, hogyan terjeszthető ki egy tantárgy hatása a többféle munkamódszer és kapcsolati forma felajánlásával, valamint differenciált követelmények megadásával *Három az egyben? Működési példák a vizuális művészeti nevelés, oktatás és terápia területeiről* címmel.

A részt vevő hallgatók például az oktató-tanítvány viszonylatában új ismeretekhez jutnak; a nevelő-növendék viszonylatában tulajdonságkompetenciákkal gazdagodnak, a terapeuta-védett személy (kliens) viszonylatában megtapasztalják az énképerősítő élményfeldolgozás lehetőségeit. A kurzus, amelyet az előadó bemutatott, ily módon

Kerekasztal a művészetek hazai intézményekben elfoglalt helyének problematikájáról

a vizuális művészeti nevelés, a művészetoktatás, a művészetterápia, művészeti pszichoterápia területeinek megegyező és eltérő gyakorlatának megélésére tesz kísérletet.

Az előadásokat követte a már említett kerekasztal-beszélgetés, amely során a művészetek hazai intézményekben elfoglalt helyének problematikáját igyekeztek megvitatni a jelen lévő szakemberek: Sarkadi-Nagy Szilvia, a Radnóti Miklós Gyakorló Általános Iskola és Gyakorló Gimnázium iskolapszichológusa, Juhász Iván, az Alternatív Közgazdasági Gimnázium irodalomtanára, művészetismereti munkaközösségének vezetője, B. Vajda Edit, az Aszódi Javítóintézet művészetterapeuta és Derdák Tibor szociológus, a sajkókazai Dr. Ámbédkar Iskola igazgatója. A beszélgetést Kiss Virág művészetterapeuta, rajz és vizuális kultúra szakos tanár, az ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskolájának hallgatója moderálta.

A rendezvényt állófogadás zárta, jelképesen pedig nagy siker. 29 előadó és a szorgalmas szervezők e két napra körülbelül 200 látogatót vonzottak be, és több, eddig el nem ért intézmény és egyetemi kar tagjai is megjelentek.

A továbbiakban néhány személyes és csoportos élménybeszámoló olvasható az egyes interaktív programokról, a teljesség igénye nélkül.

ÉLMÉNYPEDAGÓGIA, A NEVELÉS ÚJ ÚTJA

Varga Juló élménypedagógia-foglalkozásán volt szerencsém részt venni a Szakmai Napok szervezésében, és elmondhatom, hogy kiváló órára keveredtem el. Nem egészen tudtam, mire számítsak, talán jobb is így, mert számtalan pozitív meglepetésseléményt kaptam, neveléstudományi szakemberként és civilként egyaránt.

Tanultunk egymásról és a másiktól (ön- és társismeret) már a bemutatkozások során.

Juló egy alaptörténet köré szőtte a foglalkozást. Eszerint ki kellett találnunk, összeomlóban lévő világunkat milyen módon mentenénk meg. Úgy vélem, tökéletes csapatépítő, egymásra hangoló téma. Ezen belül pedig részt vehettünk ügyességi, mozgásos és lelki területre építő játékokban is, illetve a mentálhigiéné alakításának, karbantartásának egyéni és társadalmi szerepét tapasztalhattuk meg.

Varázsoltunk bolygókkal, kerestünk közös célokat fejlesztéshez és fejlődéshez, községmegismerő technikákat sajátítottunk el, fejlesztettük együttműködő képességünket, de ami a legfontosabb: kiszakadtunk a szürke hétköznapiakból. Külön kiemelném, hogy Juló nagy hangsúlyt fektetett arra, melyik résztvevő hogyan látja, illetve miben tekinti másnak a világot.

Úgy gondolom, hogy mind a pszichológus, mind a pedagógus- és andragógushallgatók, illetve jómagam mint interkulturális pszichológia és pedagógia szakos hallgató is olyan módszerekkel és látásmódokkal találkoztunk, amelyek később munkánk során, jelenleg pedig akár hétköznapi életünkben is hasznosíthatók lesznek. (Jász Virág)

KREATIVITÁSTRÉNING

Néha úgy is érezhetjük az egyetemi évek alatt, hogy hiába próbálunk minden lehetőséget kihasználni a képzés területén, sokszor úton-útfélen ugyanazt kapjuk. Gyermekköz-pontúságot, differenciálást, esélyegyenlőséget, motivációt... Mindenből teszünk itt-ott a zsebünkbe, és sokszor hiába a szakmódszertan, az elmélet, mégis szürkének és kevésbé hatékonynak érezhetjük a közös tanulásról alkotott képünket és próbálkozásainkat is.

Kostyál Gergely tréningjén a kreativitást számos megvilágításban körbejártuk, és rengeteg szemszögből megtekinthettük. A kreativitás mint jelenség sokszínű, képlékeny, konstruktív óriásamőbaként jelenik meg a hétköznapi emberek szemében, a pedagógusnak viszont egy új lehetőséget, egy erőművet is jelenthet a tanulási folyamatban. Ehhez az elgondoláshoz mind elméleti, mind gyakorlati támogatást is kaptunk a foglalkozás vezetőjétől, ami együttesen járult hozzá ahhoz, hogy a kapott ismereteket belső szemléletünkbe is beépíthessük. Nem csupán a kreativitás kiaknázásának előnyeit és lehetőségeit ismerhettük meg, hanem számos, ezt támogató módszert, a tanórák vázlataiba, szervezetterjesztő, ön- és társismereti tréningek folyamatába illeszthető technikát is tanultunk, kipróbáltunk. Az elméleti, gyakorlati egységeket viták követték, amelyek során a kipróbált technikák alkalmazhatóságát, eredményességét boncolgattuk. Mindezek kifejezetten kellemes, érdeklődő légkörben folytak, és érdekes volt gyakorló pedagógusok, neveléstudománnyal, pszichológiával foglalkozó hallgatók véleményét is meghallgatni.

A gyakorlatok először mindig kihozták belőlünk a gyermeket, naiv természetességgel vetettük bele magunkat saját és csapattársaink fantáziájába, ötleteibe. Jó érzés volt mártózni, és a ránk ragadt színmaszatok sem zavartak, sőt. Ezek után mindig visszarántott minket a beszélgetés a szakma szilárd talajára, de szerencsére nem rombolt le semmit, csupán értelmet adott. Ha mindenkinek más világképe van – márpedig ez így igaz –, akkor mindenkinek egyéni kreativitása is van. Egy osztályteremben annyi kreatív megoldással kell számolnunk, amennyi az osztálylétszám. A kreativitás akkor is dolgozik, ha ezt a pedagógus nem veszi figyelembe, ám ha a tanulás folyamatába beengedi az egyén kreativitását, úgy új ajtókat nyithat meg a folyamatban. Legyen az szövegértés, logika vagy domborzat. (Kun Dóra)

INTEGRATÍV KIFEJEZÉS- ÉS TÁNCTERÁPIA FOGLALKOZÁS

Az alkalmat Kiss Tibor Cece és Pete Nóra tartotta az ELTE PPK Kazinczy utcai épületében, a NapKazyban. Mindketten az IKT-egyesület tagjaként dolgoznak mint integrált kifejezés- és táncterapeuták, a klinikai szakpszichológus végzettségű Tibor 2001, a pedagógus végzettségű Nóra pedig 2002 óta. Hogy mi is az integrált kifejezés- és táncterápia? A kreatív művészeti önkifejezés hangsúlyával arra fókuszál, hogy művelői lelki egyensúlyt

érjenek el a mozgás, a tánc útján. Mozdulataink ugyanis tükrözik azt, ahogyan saját magunkhoz viszonyulunk, ami megfelelő mederbe terelve önismerethez vezethet. A foglalkozás nagy üres teret igényelt, így a félretolt bútorokkal éppen alkalmas volt a terem. A táncterápián 12-en voltunk. Az elején a bemutatkozásra került sor, amelynek során a jelenlévők titoktartást fogadtak, így mélyen nem is mennék bele a történetekbe. A bemutatkozás után szép ívet követve a tánc során először saját testrészeinkkel „ismerkedtünk”, ezt követően a térrel, majd egymással kerültünk interakcióba. A végén egy tánccal egybekötött szerepjáték következett, amelyet hármas csoportokban valósíthattunk meg. Ez utóbbit rajzban is megörökítettük, majd egy feedbackben megoszthattuk egymással tapasztalatainkat, és a levelezőlistára is feliratkozhattunk. Ez alapján a foglalkozás mindenki számára jó élménynak bizonyult. (Esze Viktória)

VÁNDORÚTON – MESETERÁPIÁS FOGLALKOZÁS

Abban a szerencsében volt részem, hogy az idei Szakmai Napok keretében részt vehettem dr. Antalfai Márta komplex meseterápiáján. A műhely során két módszerrel ismerkedhettünk meg: a Katarzisz komplex művészetterápiás módszerrel és a meseterápiával. Mindkét módszer kidolgozása az előbb említett neves pszichológushoz fűződik, aki rendszeresen használja is ezeket.

Komplex meseterápia a Szakmai Napokon

Ez a fajta terápia szorosan kapcsolódik az évszakokhoz, fontos, melyik hónap mit üzen számunkra. Október lévén az őszi köré épült fel a műhely. A ráhangolódást az asztalon elhelyezett őszi levelek, termések, bogyók segítették és egy pár, színben harmonizáló gyertya. Mindenkinek eszébe jutott valamilyen őszi gondolat, mit idéz fel ez az évszak: a betakarítást, az elmúlást, az elengedést, ezáltal a megkönnyebbülést, felkészülést a megpihenésre, amely majd a tél feladata lesz, így magában hordozza a megújulást is.

A gyakorlati rész előtt a terapeuta egy kis elméleti betekintést nyújtott a szakterületbe. A művészetpszichoterápiás módszer analitikus gyökerekből táplálkozik. Segítségével az alkotás útján nyerhetünk bepillantást lelkünk rejtett tartalmaiba, felfedezhetjük a bennünk rejlő művészt. Nem a tökéletes létrehozására törekszünk, hanem a bennünk lévő érzések, képek, hangulatok megjelenítésére. Ahogy ezek a felszínre kerülnek, megtestesülnek, feldolgozhatóvá válnak, így ez a módszer hosszú távon alkalmas az elfojtások feloldására is. Erre nem is megfelelő a „törekszünk” kifejezés; ebben a folyamatban nincsen semmi erőltettség, megtervezettség. Ahhoz, hogy hozzáférjünk alkotó énünkhöz, el kell engedni az irányítást. Ezt a terapeuta egy komplex folyamat során éri el. Először egy vezetett relaxációban volt részünk, amelyben csukott szemmel kellett részt venni, majd ebben az állapotban egy pár perces komolyzenei darabot hallhattunk. Amikor már éppen elvesztünk volna a dallamban, az véget ért, rávezetve minket egy őszi témájú versre. Amikor kinyitottuk a szemünket, alig vártuk, hogy papírra vessük, amit megéltünk. Mindenki lázasan dolgozott, szinte flow-élményben volt részünk, pedig tíz perccel korábban még egyikünk sem tudta, hogyan is fogjon majd hozzá az alkotáshoz. Színes pasztellkrétákkal dolgoztunk, hogy minél változatosabban jeleníthessük meg az őszt. Még javában benne voltunk saját képünkben, amikor Márta figyelmeztetett az idő múlására. Elbúcsúztunk tehát egy időre alkotásainktól, és átteveztünk a mesék birodalmába.

Márta a jungiánus pszichológia képviselőjeként nagy figyelmet fordít a tudattalanra. A meseterápiában ez fontos szerepet kap, hiszen a mesékben leképeződik az emberiség (pontosabban általában egy nemzet) őszi tudása, amely maga a kollektív tudattalan. Ugyanakkor felfedezhetjük azt is, hogy a különböző nemzetek népmeséi között nagy az alapvető hasonlóság. Ez az évszázadokon, évezredekken át formálódott „tudástár” megoldást nyújt az ember élete során felmerülő problémákra (serdülőkor, felnőttkori leválás, halállal való szembenézés). A mesék alapvető váza mindig a konfliktus, amelynek megoldására a hős elindul egy szimbolikus úton, hogy leküzdje az akadályokat. Az út végére a mesehős személyisége fejlődik, rendszerint el is nyeri ezért méltó jutalmát. Gyermekeknél kritikus jelentőségük van a meséknek, ugyanis az ő lelkük még tele van szorongással, negatív érzésekkel, amelyeket nem tudnak szavakba önteni, viszont ezek a meséken keresztül megélhetőek, ezáltal feloldhatók. Minden életszakasznak megvannak a saját meséi, ahogy minden évszakhoz is találunk történeteket. A mi mesénk a *Szerencsés János* volt, amelyben szépen megfigyelhető volt az elengedés motívuma.

Lezárásképp visszatértünk alkotásainkhoz. Szemügyre vettük egymás rajzait, megpróbáltunk olyan címet adni nekik, amely szerintünk a legkifejezőbb. Mindenki

elmondhatta, mit élt meg a terápia során, milyen érzéseket vetett papírra, és milyen érzéseket visz majd magával. Egyöntetűen keveselltük a rendelkezésre álló időt, mindenki szívesen maradt volna még a mesék birodalmában, ahol mindenki boldogan él, amíg meg nem hal. (Páska Andrea)

2. II. ELTE PPK Egészségnapok – Egy hagyomány folytatása

Az ELTE PPK Pszichológiai Intézete és az ELTE Illyés Sándor Szakkollégium szervezésében 2012-ben is megvalósult az ELTE PPK Egészségnapok, immár másodszor. A rendezvény május 2–3-án került megrendezésre, helyszíne pedig az ELTE PPK Kazinczy utcai és Izabella utcai épülete volt.

A rendezvény első napján főként interaktív programokkal vártuk a Kazinczy utcában a hallgatókat és oktatókat egyaránt. Fontosnak éreztük, hogy az egyetem polgárai is tudatosítsák az egészség megőrzésének, fenntartásának fontosságát, hogy saját bőrükön tapasztalják meg többek között a mozgás és a különböző pszichológiai módszerek pozitív hatásait. Az aulában ezért sportbemutatókra került sor: elsőként a hastáncsal ismerkedhetett meg a kar közönsége, majd a rátermettebbek kipróbálhatták a lábtoll-labdázást, és tesztelhették sakktudásukat is. Lehetőség volt egészségügyi mérések elvégzésére is: a szervezők vérnyomást és vércukorszintet

Az OEFI standja, megannyi érdekes programmal

mérték, testtömegindexet számoltak, illetve a résztvevők meglátogathatták az Országos Egészségfejlesztési Intézet (OEFI) és az ELTE Egyetemisták a Környezettudatos Szemléletért (EKSz) nevű szervezet standjait is. Az OEFI standjánál kiállították az Intézet korai dohányzásmegelőzési feladatokhoz kapcsolódó „óvodai programdoboz”-át, valamint egy, a dohányzás okozta betegségeket bemutató demonstrációs bábut, amely az iskolai dohányzásmegelőzési program szerves részét képezi. A standhoz látogatók ezenkívül kaphattak táplálkozással és testedzéssel kapcsolatos tanácsadást, kitölthették az életmód totót vagy a HIV/AIDS-totót, részt vehettek testzsírszázalék-mérésben, és ismereteket szerezthettek a HIV terjedésével kapcsolatos tévhitekről, a problémával foglalkozó civil szervezetekről és a magyarországi HIV/AIDS-helyzetről. Az ELTE EKSz standjánál – a tiszta, megóvott környezet egészségvédő hatására alapozva – a környezetvédelemmel kapcsolatos tudás került előtérbe, a kvízeket helyesen kitöltők dekoratív, újrahasznosított határidőnaplókkal gazdagodhattak a környezettudatos szemlélet mellett.

Az épület csendesebb termeiben került sor két pszichológiai workshop megtartására; az egyikben relaxációs módszerekkel ismerkedhettek meg a résztvevők dr. Németh Marietta klinikai szakpszichológus, kiképző pszichoterapeuta vezetésével, a másik foglalkozást pedig Barnicskó Valéria fókusztréner, pedagógus, viselkedéselemző tartotta, aki a Gendlin-féle fókuszolás módszerébe nyújtott betekintést az érdeklődőknek.

Az interaktív programokon kívül két előadásra is sor került: Fligeauf Gergely az ekkor nagyon is aktuális dohányzástilalomról beszélt, és annak megvalósíthatóságáról

Egy napra ez egészségmegőrzése lett az aula

Vércukorszintmérés

a börtönökben, Monspart Sarolta – az OEFI osztályvezetője, tájfutó világbajnok, tizennégyszeres magyar bajnok, sífutásban hatszoros magyar bajnok és az első nő Európában, aki három órán belül futotta le a maratoni távot – pedig a sportról és az energiaegyensúlyról tartott előadást. Az estét az Izabella utcai épület tornatermében egy kviddicsbajnoksággal zártuk, amelynek során a Harry Potter-könyvekből ismerős sportot lehoztuk a földre. A földi kviddics egyre népszerűbb az ELTE berkeiben, így a csapatok nagy lelkesedéssel hódoltak e sportnak az Egészségnapokon is. A mérkőzések lebonyolításában segítségünkre volt a Hallgatói

Dr. Urbán Róbert előadása

Érdekes témák, érdekes előadások

Önkormányzat animátori köre, amelynek tagjai nagy tapasztalattal rendelkeznek már a kviddics-játékvezetésben.

A második napon a hagyományoknak megfelelően egy egészségpszichológiai tárgyú konferencia került megrendezésre, amely az Izabella utcában kapott helyet. Dr. Oláh Attila dékán úr megnyitó beszéde után az előadások sorát dr. Urbán Róbert, az ELTE PPK egyetemi docense nyitotta, aki bemutatta az ELTE egészségfejlesztő szakpszichológus-képzését, amely egyedülálló lehetőséget biztosít az egészség-, oktatás- és a munkaügy területén az egészségvédő és egészségfejlesztő pszichológiai programok megtervezését és végrehajtását ellátó szakemberek képzésére.

Ezután Solymosy József Bonifác, az Országos Egészségfejlesztési Intézet megbízott főigazgató-helyettese *Az egészségfejlesztés és lelki egészség* címmel tartott előadást, amelyben többek között bemutatta az OEFI tevékenységeit és az aktuális eredményeket az egészségmegőrzés területén. A konferencia idei előadói között szerepelt a Semmelweis Egyetem két kiváló előadója is: prof. dr. Tompa Anna a környezeti és munkahelyi ártalmak géntoxikológiai módszerekkel történő megelőzéséről beszélt, dr. Stauder Adrienne pedig a stresszkezelés jelentőségét mutatta be a szív- és érbetegség gyógyításában. Az előadások sorát Hevesi Krisztina, az ELTE oktatója, szexualpszichológus zárta *Szexuális egészségmedicina a 21. században* című előadásával.

Mivel a konferencia elsősorban az egészségpszichológiával kapcsolatos témákra összpontosított, ezért egy kerekasztal-beszélgetést is szerveztünk *Segítő foglalkozásúak helye, helyzete az egészségügyben* címmel. A beszélgetésben részt vett K. Szilágyi Adrienn, a Dél-pesti Jahn Ferenc Kórház Intenzív Terápiás Osztályának pszichológusa, Vargáné dr. Molnár Márta, az ELTE BGGYK Pszichopedagógiai Tanszékének adjunktusa és megbízott tanszékvezetője, dr. Kassai-Farkas Ákos, a Nyírő Gyula Kórház I. sz. Pszichiátriai és Pszichiátriai Rehabilitációs Osztályának osztályvezető főorvosa, Pigniczkiné dr. Rigó Adrien, az ELTE egyetemi adjunktusa, illetve dr. Velkey György, az Egészségügyért Felelős Államtitkárság kabinetjének tagja. A kerekasztal-beszélgetés során a közönség megismerhette a különböző szakterületek képviselőinek szemszögét és a legfontosabb magyarországi trendeket az egészségügy területén, különösen a pszichológusok belépési pontjait tekintve.

Mind az interaktív programokat, mind az egészségpszichológiai konferenciát annak reményében szerveztük, hogy ezzel hozzájáruljunk egy új hagyomány megteremtéséhez, amely nemcsak az egyetem polgárainak szakmai tudását erősíti ezen a területen, hanem – ha úgy tetszik, egy kis önismereti adalékként – hozzájárul ahhoz is, hogy a mindennapokban egészségtudatosabban éljünk.

3. Konferenciák egy szakkollégista szemével

54TH TAGUNG EXPERIMENTELL
ARBEITENDER PSYCHOLOGEN – 2012, MANNHEIM

ILLYÉS SÁNDOR EMLÉKNAPOK – 2012, MAGYARORSZÁG

Az 54. alkalommal megtartott nemzetközi kísérleti pszichológiai konferencián (Teap) Földes Tamás és jómagam, Bagó Bence, valamint témavezetőnk, Aczél Balázs egy poszterelőadással vettünk részt. Az eredetileg német nyelven tartott konferenciát első alkalommal tartották angolul, így nemzetközileg is ismertté téve. A konferencia időtartama alatt összesen 528 prezentációt és 268 poszterprezentációt mutattak be. Az eseményen több mint 900 fő vett részt, akik 20 különböző országból érkeztek.

A Teap életem első nagyszabású konferenciája volt, és egy hosszú távon meghatározó élménnyé vált. A mi prezentációnk címe a következő volt: *Is human imitative behaviour automatic?* Az előadás témája az emberi tükörneuron-rendszer viselkedésre gyakorolt hatása, pontosabban, hogy ténylegesen kimutatható-e az automatikus imitáció stratégiai kontextusban. Kutatásunk kiindulópontja egy nemrégiben megjelent cikk (COOK, R.–BIRD, G.–LÜNSER, G.–HUCK, S.–HEYES, C. [2011]: Automatic imitation in a strategic context: players of rock-paper-scissors imitate opponents' gestures. *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*), amelyben a szerzők kísérlettel bizonyítják, hogy stratégiai kontextusban is létezik automatikus imitáció. Ennek bizonyítására kő-papír-olló játékot játszottak a résztvevőkkel. Az eredmények alapján pedig bizonyítottnak látják kezdeti hipotézisüket. A cikk nagy vihart kavart a tudományos közéletben, bejárta a világot, és messzemenő következtetéseket vontak le az eredményekből. Közelebbről szemügyre vettük eredményeiket, és több módszertani, logikai és statisztikai hibát találtunk. Ezért több mint kétszer akkora mintán (102 fő) megismételtük a kísérletüket. Az eredmények alapján azt mondhatjuk, hogy az eredeti konklúziók nem vonhatók le, mivel az eltérő eredményeknek más alternatív értelmezési lehetőségei is vannak.

A négy napig tartó konferencián egy-egy előadás-sorozat másfél órán keresztül tartott; egy 15 perces előadást követett egy 5 perces megbeszélés. Egyszerre több szekció is tartott előadást, természetesen külön termekben, a szekciók között pedig negyedóra szünet volt. A délelőtti és délutáni sorozatok között rendezték a poszterszekciót, ahol rengeteg poszter volt egymás mellett kiállítva egy hatalmas teremben, a poszterek előtt pedig az első szerzőnek kellett állnia, aki felvilágosítást adott az általa prezentált kutatásról. Véleményem

szerint ez az egyik legjobb módja mind a tudománykommunikációnak, mind pedig a kutatók közötti kapcsolatteremtésnek; mindenki szívesen válaszol a kérdésekre, meg lehet beszélni, hogy a saját, illetve a másik kutatásának milyen kapcsolatai lehetnek, hogyan lehetne együttműködni. Minket például a tapasztalatalapú döntéshozás, illetve az intuíció egyik nagy kutatója, Klaus Fidler hívott meg a Heidelbergi Egyetemen lévő laborjába a konferencia után.

Közvetlenül a délelőtti szekciók után meghívott előadók tartottak előadásokat. Ott volt például a munkamemória-kutatások területén nevet szerzett James Nairne, illetve az implicit tanulás, implicit és explicit memória elkülönítésének szükségességében kételkedő David Shanks.

Ami számomra meglepő és egyben hatalmas élmény és pozitív csalódás volt, hogy a résztvevők igen szívélyesek voltak, tulajdonképpen bárkivel leültek beszélgetni, még a legnagyobb nevek is, mint David Shanks, akivel egy parkban, a fűben ülve sikerült beszélgetnünk, és kikérnünk a véleményét a kutatásunkról.

Összegezve az elmondottakat: a Teap nem tartozik a világ legnagyobb konferenciái közé, mégis rengeteg fontos és érdekes témában lehetett előadást hallani, így végül mindent egybevetve életem egy meghatározó élményévé vált.

A kutatást az Affektív Pszichológia Tanszék szervezésében, a minden évben megrendezésre kerülő Illyés Sándor Emléknapokon is bemutattuk, ugyancsak poszterprezentáció formájában. Az Illyés-napok poszterszekciója kicsit másképp zajlott, mint a fent említett konferenciáé, itt minden szerző két percet beszélt a hallgatóság előtt. A konferencián a tartalmi, előadás-technikai és esztétikai szempontból legjobb posztereket Illyés Sándor-nívódíjban részesítették. Ezen alkalommal mi is részesültünk a díjban.

4. Élménypedagógia, ahogy eddig még sosem...

Pszichológiai és neveléstudományi területet képviselő szakkollégiumként mindig keressük azokat az új szakterületeket, amelyek a tanulást, a nevelést, a fejlődést új nézőpontból, más formában vizsgálják, mint amit korábban megismertünk, megszoktunk. Így jutottunk el az élménypedagógiához, amely azóta is több szakkollégiumi kurzus és ezeken keresztül egy alkotó műhely témáját adta. Kezdetben résztvevőként tapasztaltuk meg, milyen a játékban részt venni, abból tanulni, majd másfél év után – facilitátori képességekkel felvértezve – mi magunk is foglalkozást terveztünk, vezettünk. Ki-ki publikálhatta is a maga ötleteit,¹ vagy kipróbálhatta tanítói-fejlesztői vagy akár tréneri munkája során.

2012-ben egy igen nagy és nehéz fába vágtuk a fejszénket. Ekkor már nemcsak az élménypedagógia jobb megismerését tűztük ki célul, hanem kíváncsiak voltunk arra is, hogy milyen eszközökkel tudja támogatni a neveléstudomány ezen területe a holokauszt oktatását. A téma komolyságához és fontosságához mérten már nemcsak pedagógiai területen, hanem a holokauszt oktatásával kapcsolatban is szakmai segítséget kellett kérnünk. Bányai Sándor élménypedagógiai mentorunk mellett dr. Gombocz Eszter egyetemi oktató, kutató, a Holokauszt Emlékközpont munkatársa irányította a szakmai munkánkat. Az őszi félévben már nemcsak a multikulturalitás, az empátia és a tolerancia került célkeresztbe, hanem mindenki – kicsit a saját íze szerint – résztémát, projektet választott, és a félév során tökéletesítette azt. Ahogy az egyéni akciók készültek, fejlődtek, alakultak, úgy alakult bennünk is egy kép erről a meg- és felfoghatatlan történelmi eseményről. Abban mindannyian egyetértettünk már szeptember első felében, hogy beszélnünk kell róla, tanítanunk kell, foglalkoznunk kell vele, hogy „ne történhessen meg újra”. Ez volt a mottónk, nem is a miénk, inkább Theodor W. Adorno német

¹ SZAPPANOS D.–PREISZ L. (2012): Erdőmentők és VARGA J. (2012): A Lu-Fi-k birodalma. In: *MódszerLesen. – Kompetenciafejlesztő módszerek tanároknak – 10. kiegészítő kötet. Szabadidő- és élménypedagógia – A szociális kompetenciákat fejlesztő foglalkozások*. Raabe Tanácsadó és Kiadó Kft., Budapest.

szociológusé, aki a *Nevelés Auschwitz* után című könyvében fogalmazta meg ezt a gondolatot. Arról, hogy mi, segítő-fejlesztő-nevelő szakemberek mit tudunk tenni e gondolat jegyében, sokat beszélgettünk, jóformán a félévünk indítópisztolya és summája lett ez a mondat.

A munka párhuzamosan zajlott a két területen. Óráról órára hoztunk új élményeket és új gondolatokat az előítéletek, a holokausztoktatás kapcsán, és próbáltunk alkalmazható módszereket társítani hozzájuk. A történelem talaján mozogva igyekeztünk minél több szempontból körüljárni az eseményeket, ebben pedig nagy szerepe volt Gombocz Eszternek, aki könyvekkel, képekkel, élményekkel és gondolatokkal halmozott el minket botlatókövekről és az emlékezésről, Yad Vashemről és az igazakról, jártunk az Emléközpontban és a Dohány utcai zsinagógában. De foglalkoztunk Auschwitzzal és (az idő híján csupán csak) részleteket néztünk a *Shoah*-ból. Sokat vitatkoztunk a mennyit és a hogyan kérdéséről, nem beszélve a kiknek és a mikor tényezőkről. Mennyit mutassunk meg a borzalmakból, hogyan segítsünk feldolgozni a történelem e szeletét, egyáltalán kikkel és mikor érdemes erről beszélni; nem minden ponton értettünk egyet, de abban igen, hogy nem sétálhatunk el a probléma mellett, azért, mert nehéz megválaszolni a kérdéseket. Pontosan a kérdésekre adott válaszok sokszínűségét mutatták meg a projektjeink, amelyeket az utolsó órán bemutattunk egymásnak és mentorainknak.

A projekteket, akárhogyan is próbálkoztunk, nem sikerült csoportokba, fajtákra osztani. Diverzitásuk jelzi azt az érdeklődést, amelyet a műhely résztvevői magukkal hoztak. Mindenki megtalálta a számára legérdekesebb területet, és ezen a lencsén keresztül próbálta meg azt elképzelni, hogy mit adhatna hozzá a holokauszt tanításáról folyó diskurzushoz. Volt, aki a témához szorosan kapcsolódó regényeket gyűjtötte össze, rendszerezte aszerint, hogy milyen nézőpontból, milyen szereplőkön keresztül, milyen eseményeket ábrázolnak. Volt, aki szülőföldjén, határainkon túl holokausztal kapcsolatos emlékek és információk után kutatott. Volt, aki megpróbálta elképzelni, hogy milyen lépésekben és milyen formában lehet erről a témáról kisiskolás gyerekekkel beszélni. Volt, akit a roma holokauszt, a porajmos, és volt, akit az emlékezés intézményesült formái, a különböző múzeumok és emlékművek kötöttek le. Fontosnak tartottuk, hogy a zsidó kultúrával is foglalkozzunk, így megünnepeltük a hanukát, és bejártuk Buda zsidó vonatkozású helyszíneit is.

Hogy lesz-e a projektjeinknek folytatása, még kérdéses, de mindenesetre sokat tanultunk egymástól és egymásról. Arról, hogy egymás elfogadása lehet a kulcsa a jövő békés, egymás mellett élni tudó generációjának, ahhoz pedig, hogy segítségére lehessünk ennek a nemzedéknek, kíváncsi, nyitott és nem utolsósorban felkészült pedagógusközösségre van szükség.

A Duna-parti cipők, ahogy azt az egyik kiránduláson láttuk

5. Drámapedagógia

A drámapedagógia műhelykurzus alapvetően a pedagógiával foglalkozó vagy foglalkozni szándékozó hallgatók módszertani fejlesztését célozza meg. A műhelykurzus folyamán a hallgatók először az úgynevezett A típusos szabályjátékokkal ismerkedhettek meg. Ezután önismereti és társismereti játékok kerültek terítékre.

A saját élményű órák a műhelykurzus következő állomására készítettek elő, amely a csoportvezetői tapasztalat megszerzése volt. A csoportvezetés feldolgozása után a hallgatók megismerkedhettek a tanítási dráma fogalmával, és szimulált osztálytermi környezetben megélhettek egyet a gyakorlatban. A műhely utolsó alkalma a tanítási dráma tapasztalatait dolgozta fel.

A félév folyamán készült reflexiók betekintést nyújtanak a csoport közös munkájába, és szépen szemléltetik a megélt élmények feldolgozását. Alább három, ugyanarra az órára reflektáló írást olvashatunk:

„A legutóbbi drámapedagógiai foglalkozáson a gyakorlat kellős közepébe vágtunk. Azzal kezdtünk, hogy Gyombolai Gábor, a tanárunk, brainstormingot tartott arról, hogy szerintünk milyen egy jó tanár. Sok tulajdonságot és kompetenciát gyűjtöttünk össze: egy jó tanár hiteles, nemcsak egy szűk keretű szakmai kapcsolatot tart a gyerekekkel, hanem tud is beszélni a nyelvükön. Ezenkívül karizmatikus, és érti a viccet, de nem haverkodik a diákokkal. Elfogadó és megértő. Ezek után Gábor vette fel a tanár szerepét, Miklós bácsiét, aki történetünkben egy nagyon ügyes-bajos osztályfőnök. Mi különböző szerepeket alakíthattunk, az elején még csak a rosszcsont diákságot képviseltük, akik megígérték, hogy 4 hónapig jók lesznek, ha elviszik őket is osztálykirándulni. Ez össze is jön, de egyéb bajok is adódnak, amelyekben Miklós bácsi és az osztály partnerséget vállalnak. Sajnos ez nem jól sül el, egy fiút és egy lányt elkap a rendőrség, amint épp egy füves cigit szívnak a lakóterület melletti tónál. Miklós bácsit felfüggesztik, a gyerekeket megbüntetik. A látszólag átlagos sztoriból nem gondoltam, hogy ennyi mindent ki tudunk majd hozni. A dráma különböző eszközeit használtuk a szituációk

megjelenítésére. Azzal, hogy felvettünk egyes szerepeket – a diákokét, a családott tanárét vagy akár a tanár lelkiismeretének harcaét – átélhettük, hogy mennyire könnyen előjönnek az emberből az agresszív indulatok, és hogy milyen nehéz empatikusnak és megértőnek maradni, és felelősségteljesen viselkedni egy adott szituációban. Úgy gondolom, ezekkel az eszközökkel nagyon jól lehet nevelni gyerekeket, felnőtteket. Éppen azzal, hogy az ember felveszi a szerepet, nem tud nem személyesen is érintve lenni. Néha így olyan kérdésekről is el kell gondolkodnunk, amik talán soha eszünkbe sem jutottak volna, vagy csak nem akartuk, hogy ezekre a kérdésekre válaszokat kelljen találnunk...” (Demeter Lilla)

„A legutóbbi, 2012. december 3-i drámapedagógiai műhelyalkalom keretében a csoport egy tanítási drámaóra kaphatott betekintést Gyombolai Gábor vezetésével. Egy képzelt osztály szerepét vehettük fel, akik Szegedre járnak gimnáziumba, és 10. osztályosok, tehát 16 évesek. Egy „fekete bárány” osztályról van szó, akiket csak az osztályfőnökük tud kezelni, szeretni. Az osztálynak egy fél éves próbát kell kiállni, hogy elmeheessenek ebben az évben is osztálykirándulni. Ez sikerült, viszont az induláskor és az osztálykiránduláson is nem várt bonyodalmak alakulnak ki, ami végül rendőrségi ügyletig fajul. A tanítási drámaóra alatt a felelősség témakörét vizsgáltuk meg részletesebben. Kinek a felelőssége lehetett az, hogy idáig fajultak a dolgok: a tanáré, az egész osztályé vagy a bajkeverőké? Az osztályfőnököt Gábor játszotta, akinek jellemét mi alakíthattuk ki, és formálhattunk kedvünk szerint. Két beépített karakter is megjelent, akik közül az egyiket szerencsém volt eljátszani: Ritát, a szerelmes lányt, akit újdonsült barátja, Tomi rávesz, hogy próbálják ki együtt a füves cigit, de balszerencsájukra sajnos elkapják őket a rendőrök. A drámaóra nagyban fejlesztette a beleélési és empatikus képességeinket. Ki tudtuk fejezni saját véleményünket, amivel aktívan alakíthattuk a történeteket. Tanulságos és elgondolkodtató alkalmon vehettünk részt, ami fejlesztette személyes kompetenciáinkat.” (Németh Anikó)

„A fő célom a drámapedagógia műhellyel szakmailag az volt, hogy a saját, 5 éve működő gyermek színjátszó szakkörömben alkalmazni tudjam az itt elsajátítottakat, elsősorban újfajta játékok megismerésével, hiszen saját célom is a gyerekek felszabadítása, kirángatása a szürke hétköznapiakból játék segítségével. Mindehhez kiváló terep volt a műhely, ahol Gyombolai Gábor emberi és szakmai tudásával, humorérzékével és segítő, támogató személyiségével hatalmas lendületet adott a munkának. Az általános drámapedagógia gyakorlatokat szakirodalmi ajánlásokkal és egy komplex tanítási drámaórával egészítette ki, amelyben én személy szerint kissé vegyesen éreztem magam. Mivel nem voltak kiosztva a résztvevők karakterei, adott szituációk alakították mindezt, és ebben én nem mindig éreztem kellemesen magam, gyakran éreztem úgy, hogy a valós személyiségem ellen irányulnak bizonyos mondatok. Tisztában vagyok vele, hogy ezek szerepek, és egy létrehozott világ volt a valóságon túl, mégis érzékenyen érintettek bizonyos helyzetek. Azonban nagyon élveztem azokat a feladatokat, amikor mi alakíthattuk ki a tanári

karakter személyiségét, és mi lehettünk a „gondolatatai”. Valószínűleg az általános oktatásban gyakrabban kellene ilyen típusú játékokat alkalmazni mind a közösség építése, mind a kreativitás és problémamegoldó képesség fejlesztése, mind pedig a diákok szókinccsének és kommunikációs képességének javítása céljából.

Azt azonban fontosnak tartom kiemelni, hogy a megelőző alkalmak sokat segítettek. Szükség volt csapatépítő jellegű, illetve ön- és társismereti foglalkozásokra ahhoz, hogy a komplex tanítási drámaórán már együtt tudjunk működni, és hitelesen játszani egy összeszokott közösséget. Bár most, hogy ezt így, ebben a formában leírtam, már fel is merült a kérdés bennem: mi van akkor, ha ezt egy teljesen idegen csoport játssza? Mintegy csapatépítésként. A személyeskedés például kevesebb helyet kap, de lehet, hogy helyette az első ránézésre alkotott vélemények, ítéletek játszanak szerepet. Vagy mi lenne, ha direkt karakteresebben lettek volna megrajzolva a diákszerepek? Én biztosan szerettem volna egy konkrét, erőteljes karakter bőrébe bújni, és elrejtteni valódi személyiségemet – a többiek elől is.” (Jász Virág)

A következőekben a kurzus folyamán a saját élményt megfigyelési gyakorlatokkal szándékozunk bővíteni, az elméleti alapozásra pedig nagyobb hangsúlyt fektetünk, hogy a közeljövőben a tudásunkat publikációk formájában is meg tudjuk mutatni. Célunk továbbá, hogy a kurzus végére minden hallgató képessé váljon az önálló, szabályjátékokból álló drámafoglalkozás levezetésére, valamint megtervezésére.

6. Vitaszeminárium

A szakkollégium iránt érdeklődő hallgatók számára az őszi és a tavaszi félévben egyaránt bevezető félévet (úgynevezett vitaszemináriumot) szervezünk, amely az előkészítő programban részt vevő hallgatók (potentátok) számára kötelező jellegű.

A vitaszemináriumon megjelenők megismerhetik a szakkollégium alapvető működését és céljait, ismerkedhetnek a pszichológia és neveléstudományok kurrens témáival, és mindeközben fejleszthetik vitakultúrájukat egy felszabadult, kortárs légkörben. A vitaszeminárium célja többek között az általános vitakultúra elsajátítása, a hétköznapi és tudományos témák feldolgozása, valamint a szakkollégium legfontosabb jellemzőinek bemutatása. Az idei vitaszeminárium témája „Alternatívák” volt. Az alkalmak a Nándorfejérvári úti Kollégiumban zajlottak, rendszerint kedden este 19 órától, Bagó Bence, Demeter Lilla és Esze Viktória szervezésében.

Az első, nyitó alkalom során kölcsönösen bemutatkoztak egymásnak a szervezők és a résztvevők egy kis játékkal egybekötve. Ezt követően Bagó Bence előadást tartott a szakkollégium működéséről és a vitaszemináriumi alkalmak témájáról és céljáról. A prezentációt követően a kérdéseknek is volt helyük. Utána játék következett, végül pedig a jelenlévőknek lehetőségük volt egy rövidebb vitára is, amely ezúttal a felsőoktatással volt kapcsolatos, konkrétan a röghöz kötés témájáról folyt a vita.

A második alkalom során Hörömpöli Ádám és Borbély Krisztián aktuális kutatásuk alapján tartottak előadást *Érzelmek hatása ésszerűnek vélt gondolkodásunkra* címmel. Itt egy játékkal kezdtünk, az újak kedvéért ismételtén tartottunk egy bemutatkozó kört, majd következett az előadás. A jelenlévők kicsit más témára számítottak a címet látva, de gondolatébresztőnek találták az alkalmat, ez az eredményes vitán is látszódott. A vita témája egy etikai kérdés volt az orvoslás során esetlegesen alkalmazandó új, pszichológiai kísérletek által alátámasztott módszerrel kapcsolatban.

A következő alkalmon a szervezők egyben előadók is voltak, Demeter Lilla és Esze Viktória személyében. Ezúttal is játékkal kezdtünk az összehangolódás érdekében. Ezt követően elkezdődött az előadás, és beágyaztunk közben egy rövid vitát is – tulajdonképpen

vallási vitát, hogy szemléltessük, nemigen vagy nehezen lehet világnézetek között eredményes vitát folytatni. A jelenlévők bevonása után folytattuk a prezentációt, a végén pár szóban beszéltünk Pósch Krisztián valláspszichológiai témájú kutatásáról is, majd a hosszabb vita következett. A vita témája végül az egyházi finanszírozás kérdése lett, különös tekintettel az új egyházügyi törvényre. Ennél a témánál különösen nagy figyelmet szenteltünk annak, hogy nehogy a vita témája valakinek a személyes értékrendjét – gondolunk itt például a vallásra – megsértse.

Negyedik alkalomként a *Hogyan nyerjünk olimpiát? Sport és pszichológia* című előadást hallgathattuk végig. Az alkalmat Bagó Bence tartotta, az előadása interaktív volt, többször is bevonódtak a résztvevők. Az előadást követően a vita a doppingszerek kérdésével kapcsolatban zajlott.

Ezt az alkalmat követően került sor a vitaszemináriumok történetében már hagyománynak számító konspirációs játékra. A játék során egy bűnügyi történetet követhettek a résztvevők, és ki kellett találniuk, hogy ki lehet a gyilkos. A színészkedő szakkollégisták a horoszkópok mentén alkották meg karaktereiket. Ebben a játékban úgy kell felgöngyölíteni az ügyet, hogy a résztvevőknek a kollégium különböző helyein levő szereplőktől kell kérdegetniük. Mindegyik helyen csak egy adott részinformációt tudhatnak meg. Természetesen van egy játékvezető, aki moderálja a színjátékot. A résztvevőknek az idei játék során sikerült kitalálniuk, hogy ki a gyilkos, és a visszajelzések alapján élvezték a játékot. A játékban szereplő szakkollégisták többek között Bagó Bence, Demeter Lilla, Horváth László, Lukács Lilla Judit, Jász Virág, Páska Andrea és Esze Viktória voltak.

Hatodik alkalmunkon Szegedi Judit és Tóth Mónika tartott előadást *Szabadon szeretetek? Értelmi akadályozottsággal élő emberek párkapcsolata, házassága* címmel. A lányok nemcsak a szakmai, elméleti háttérét mutatták be a témának, de próbálták megfoghatóvá tenni ezt a számunkra át nem élhető problémát: filmrészletet néztünk értelmi akadályozottsággal élők szerelméről, vívódásairól, ugyanakkor a Magyarországon érvényben lévő jogszabályokat is meghallgathattuk. Sokak szerint ez volt a legizgalmasabb alkalom, mind az előadás, mind a játékos feladatok és a dinamikus vita révén. A vita a gyerekvállalás lehetőségéről, illetve problémáiról szólt.

Az utolsó alkalmat Gelniczky Luca tartotta, aki ennek során interaktív és játékos feladatokkal próbálta bemutatni a résztvevőknek, hogy mi is az élménypedagógia. *Hol kezdődik a pánikzóna? – avagy föltérképezzük a nevelés határait* címmel hallgathattuk meg előadását.

Szervezőként úgy gondoljuk, hogy az idei vitaszeminárium igencsak hatékony volt. Az alkalmak elején bevezető játékkal kezdtünk, hogy létrehozzunk a résztvevők számára egyfajta baráti hangulatot. Megismertük egymás nevét, hogy ki mit tanul és miben érdekelt. Egy jó közösség fontos nemcsak a további szakmai munka érdekében, hanem emberileg is, ezért örülünk, hogy az alkalmak jó hangulatban teltek.

Nagyon jó volt, hogy egy Facebook-csoportot hoztunk létre a vitaszeminárium számára. Itt nemcsak jobban tájékozódhattak a résztvevők a gyakorlati dolgokról (mi lesz az aznapi előadás címe, ki tartja, melyik teremben stb.), hanem az alkalmak után

„Alternatívák”

Ingyenes vitaszemináriumot hirdet az

ELTE Illyés Sándor

Szakkollégium!

ALKALMAK

09.25. Nyitó alkalom

10.02.

Érzelmek hatása ésszerű-
nek vélt gondolkodásunkra

10.09.

Valláspszichológia a XXI.
században

10.16.

Hogyan nyerjünk olimpiát?
Sport és pszichológia

11.06.

Konspirációs játék

11.13.

Szabadon szerethetek? -
Értelmi akadályozottsággal
élő emberek párkapcsolata,
házassága

11.20.

Hol kezdődik a pánikzóna
- avagy föltérképezzük a
nevelés határait

INFORMÁCIÓK

Keddenként
19:00-tól

a Nándorfejérvári úti
Kollégiumban

(1117 Nándorfejérvári út
13.)

A Deák Ferenc tértől 47-es
villamossal 20 perc alatt
megközelíthető!

Keress minket a
Facebookon!

Elérhetőség:

Bagó Bence:

bencebagok@gmail.com

Esze Viktória:

vikiesze@gmail.com

CSATLAKOZZ! :)

A vitaszeminárium plakátja

feltöltöttük az előadások prezentációit is. Az előadók is tagjai voltak a csoportnak, így volt, hogy egy kérdés megválaszolására az előadó utánanézett a szakirodalomban, és a csoportban posztolta a választ.

A vitaszeminárium segített a résztvevőknek betekintést nyerni a pszichológia és neveléstudomány kurrens témáiba, a megfelelő tudományos szempontokat előtérbe helyezve, valamint vitakultúrájukat is fejlesztette. A résztvevők lelkesek voltak – soha nem volt olyan, hogy a vita megrekedt volna egy szinten, mindig aktívan folytatták a beszélgetést, és az alkalmakat soha nem kellett kétórásnál rövidebbre fognunk. Sőt, néha túl is léptük az időkorlátot. Minden előadó hozott kijelentéseket, majd a moderátorok három csapatba sorolták a résztvevőket: ellenzők, semlegesek, pártolók. Így lefolyhatott egy kulturált vita, amelynek a végén megpróbáltunk mindig egy kompromisszumos megoldást is találni úgy, hogy közben senki véleménye ne sérüljön.

Ahhoz, hogy innováció jöhessen létre, kutatni kell. Ahhoz, hogy kutatni lehessen, belsőleg motiválnak, új dolgokra fogékornak kell lenni, és a verseny mellett kooperációra is szükség van. Egyrészt ebben segített a vitaszeminárium. Az egyetemi hallgatók szempontjából a kritikai szemlélet elsajátítása nélkülözhetetlen, ha egy kutatóegyetemen tanulnak. Sajnos a vitakultúra és a kritikai szemlélet fejlesztése nem kap expliciten helyet az ELTE tanrendjében, nincs ilyen kurzus meghirdetve a hallgatók számára, ezért hiánypótló kezdeményezés az Illyés Sándor Szakkollégium vitaszemináriuma.

7. Multidiszciplináris kitekintés

A tavaszi félévi siker után az őszi félévben is úgy döntöttünk, hogy folytatjuk a Multidiszciplináris kitekintés rendezvénysorozatunkat (MuKi). Szisztematikusabb szervezési eljárással, projekt alapon kezdtünk neki a megvalósításnak: meghatároztuk egy projekt-indító dokumentum keretében a projekt célját, erőforrásigényeit és fontosabb feladatait, majd egy Gantt-diagram segítségével láthatóvá tettük a legfontosabb lépéseket, felelősöket és határidőket. Így a szakmai szervezők ebben a félévben Reindl Antónia és jómagam (Horváth László) voltunk, a kommunikációs ügyekben pedig Jász Virág segédkezett. Előre ötleteltünk, hogy milyen témákban és kiket lehetne meghívni. Természetesen nem került sor minden ötletre, valahol az oktató nem ért rá, de összességében három előadást sikerült megszervezni. Az időskori tanulás témájában Pethő László, a kínai felsőoktatásról Halász Gábor, a neveléstörténet tanulságairól pedig Mikonya György beszélt nekünk. Mind a témák, mind pedig az ismert és elismert előadók nagy vonzerőt biztosíthattak a rendezvényhez. Az előadások november-december hónap folyamán zajlottak, egyórás időintervallummal és negyedórás beszélgetési, kérdezői lehetőséggel. Az időpontok általában késő délutánra, estére estek. A rendezvényhez az ELTE PPK Kazinczy utcai termei adtak színteret, amelyet ezúton is köszönünk. A rendezvényt az ELTE PPK HÖK a tudományos pályázat keretében támogatta.

Az első előadás viszonylag szűk keretek között zajlott, és ez lehetőséget adott az interaktív műhelyfoglalkozás megvalósítására, az aktív párbeszéd kialakítására. Pethő tanár úr prezentációjában végigkísért minket az időskor különböző megközelítéseinek és az idősekkel foglalkozó tudományterületek bonyolult hozzáállásán. Nagyon sok személyes tapasztalatot, jó gyakorlatot hallhattunk az előadáson, ahol a tanár úr gazdag képanyaggal illusztrálta és hozta közelebb a nézőközönséghez a témát.

A második előadáson már jóval többen voltunk jelen, hiszen Halász tanár úr nagyon érdekes témát járt körül, többek között személyes látogatásának tapasztalatai, illetve a mély és kiterjedt társadalmi és gazdasági kontextus elemzésének köszönhetően.

Nemcsak a kínai felsőoktatási rendszer egyes elemeivel és sajátosságaival kerülhattünk közelebbi ismertségbe, hanem az azt formáló társadalmi, gazdasági változásokkal, illetve a trendekkel és fejlődési folyamatokkal egyaránt. Az előadás után nagyon sok kérdés fogalmazódott meg a hallgatókban, így ennek köszönhetően tartalmas párbeszéd alakult ki.

A harmadik előadás ismét valamivel kevesebb főt vonzott, feltételezhetően maga a neveléstörténet témája kevésbé népszerű a hallgatók körében. Azonban Mikonya tanár úr kellemes előadói stílusa egy olyan nézőpontot villantott fel számunkra, amely segít, hogy más perspektívában helyezzük el a neveléstörténetet és a belőle levonható tanulságokat. Nagyon sok érdekes tapasztalatot osztott meg velünk a tanár úr, és sok olyan lehetőségre rávilágított, amelyre a közönség nagy része csak elismerően bólogatni tudott.

Összességében úgy vélem, hogy bár csak néhány szűkebb körű előadást sikerült megszervezni, azonban azok nagyon tanulságosak, gondolatébresztők és nem utolsósorban hasznosak voltak, hogy tágítsuk egy kicsit látókörünket szűkebb tudományterületeinkről. Tehát kijelenthetjük, hogy a MuKi-előadás-sorozat elérte tervezett célját. Ezenfelül pedig meg kell említenünk, hogy azon szakkollégisták számára, akik a szervezésben részt vettek, ez plusz tapasztalatot, szervezési ismereteket, olykor kapcsolati tőket is jelentett, főleg a hirdetésszervezés kapcsán.

8. Önképzés a szakkollégiumon innen és túl

Alvin Toffler gondolata nyomán a 21. században azok az igazi analfabéták, akik nem tudnak tanulni. Ezt hangsúlyozza a lifelong learning paradigma terjedése, illetve kiegészítése az élet minden területére kiterjedő tanulás (lifewide learning) fogalmával, amely a nonformális és az informális tanulás felértékelődéséhez vezet. Már ha valaki szakkollégista, önmagában az is azt jelenti, hogy az illető egyfajta pluszt keres az egyetem évei során, önmagában tehát ez is egy előny a munkaerőpiacon, amelyet ügyesen felhasználhat a birtokosa. Azonban ennél a szakkollégium jóval több lehetőséget kínál, akár önmagán is túlmutatva. A továbbiakban azt fogom bemutatni a saját példámon keresztül, hogy az önképzésnek milyen széles spektrumát tudja felvonultatni az illető, ha aktívan figyeli ezeket a lehetőségeket, és ki is használja őket. Ennek fényében megemlítem az önkénteskedés, a különböző tréningek, képzések, a szakmai gyakorlatok és a konferenciák szerepét. Az egyes elemek jelentőségeinek felismeréséhez azonban fontos, hogy néhány szót magamról is szóljak, hogy valamilyen kontextusba lehessen helyezni ezeket az elemeket.

Alapvetően egy segítő szándékú ember vagyok, és már nagyon régóta tisztában vagyok vele, hogy én az emberekkel, az emberek segítségével, támogatásával, fejlesztésével szeretnék foglalkozni. Így kerültem hosszú utazás során végül az ELTE andragógia BA-szakára, amely ilyen szempontból nagyon hasznos volt nekem, főleg a HR-jellegű szakirányos specializáció, amelyet végeztem. Mellette felvettem a pedagógia BA-szakot is. Fontos megjegyezni, hogy ezek humán jellegű, bölcsész típusú képzések, és én sohasem tartózkodtam a matematikától sem, és mivel sokszor hiányoltam az ilyen típusú elemeket a tanulmányaimból, így sok esetben igyekeztem ezek pótlására törekedni különböző képzések formájában. Például ez az a háttér, amely a belső motivációm és érdeklődésemet biztosította a most következő elemek során.

AZ ÖNKÉNTESSEGBEN REJLŐ POTENCIÁL

Már nagyon fiatal koromban, 15 évesen bekerültem egy közhasznú alapítványba, akkor még csak haszonélvező tagként. Az ÁlomVilág Ismeretterjesztő és Közhasznú Alapítvány fő profilja a játszva tanítás. Az alapítvány egy akkoriban nagyon népszerű, Harry Potter-világra épülő, online, fórumos szerepjátékot valósított meg egy varázslóiskola révén. Maga a szerepjáték már több kutatás keretében is bizonyított módon fejleszti a kreativitást, képzelőerőt, illetve a fórumos, tehát írásos jelleg egyben fejlesztette az írásbeli kommunikációt, fogalmazókészséget, választékos szövegformálás képességét is. Emellett a különböző kalandokban felbukkanó logikai feladatok még erre a területre is kitértek. Az online közösség mellett az offline találkozók, táborok lehetőséget biztosítottak arra, hogy egy valódi baráti közösség alakulhasson ki. Ezen folyamatok mögött természetesen tudatos törekvések álltak. Nem kellett sok idő, és hamarosan én is aktív szervezője lettem a közösségnek. Lehetőségem nyílt nekem is fórumos órákat tartani, így az én tárgyam a „mágiatörténet” lett. Az órán a leadott tananyag körülbelül háromnegyede valós történelem volt, a maradék nagy része pedig mitológia, legenda, tehát kultúrtörténetileg mindenképpen valós és értékes tartalom, és csupán egy nagyon elenyésző rész volt valóban „mágikus”, ami a szerepjátékos világ fenntartásához

Egy tábori performansz

járult hozzá. Így gyakorlatilag középiskolában a történelem tanulmányaim mellett párhuzamosan készítettem óraterveket az online órákhoz, és párhuzamosan haladtunk a tananyaggal, egyfajta online tanulást megvalósítva. Sok pozitív visszajelzést kaptam, hogy az óráim, a játékos foglalkozásaim nagyon sokat segítettek a felhasználóknak (szintén korombeli diákok) a történelem tanulmányaikban. Ezenfelül én pedig még jobban el tudtam mélyedni az engem érdeklő területben. Ez tovább terjedt a való világra is, ahol különböző tematikus esteket, ismeretterjesztő előadásokat, játékokat, vetélkedőket szervezhettem történelmi vonatkozásban. Így kivethettem a részemet például a táborszervezésből is. Ezek mellett az online létnek köszönhetően nagyon sokat fejlődött az informatikai háttértudásom is, egészen odáig jutottam, hogy autodidakta módon megpróbáltam elsajátítani a HTML- és a PHP-nyelvek alapjait is. Később már vezetői pozícióba kerültem, és egy kisebb közösség életének szervezőjévé és támogatójává váltam. Az egész közösség kontextusából kiindulva számomra egyértelmű volt, hogy egyfajta baráti, mentor vagy coach jellegű vezetési stílust kell megvalósítanom, bár ez akkor inkább ösztönösen jött. Így közelítettem a közösségem felé, és ők ezt nagyon hálással fogadták, működött a dolog, és megvalósítottuk a céljainkat. Ez egy olyan fontos tapasztalat volt a számomra, amelyből ma is tudok táplálkozni, és nagyon szerencsésnek mondhatom magam, hogy ezzel már 16-17 évesen is találkoztam. Ezenfelül a legnagyobb hozadéka az önkéntes működésemmek ennél az alapítványnál az volt, hogy belekóstolhattam, úgymond, az „Életbe”. Megtapasztalhattam a munkaszervezést, munkafolyamatokban való részvételt, a másokkal való együttműködést és annak nehézségeit, és bizony az emberi természet árnyoldalait is, különböző hatalmi játékok és összeesküvések keretében. Ezekről igyekeztem mindig távol maradni, de elkerülhetetlenül láttam ezeket a dolgokat, és ezt – utólag belegondolva – hasznos élettapasztalatnak mondhatom.

Az önkéntes tevékenységem során, azt hiszem, a lehető legnagyobb hozzáadott érték, amelyet kaptam és amelyet a mai napig is becslök, az a nagyon széles körű, sok területre kiterjedő élettapasztalat. Sok mindent kipróbálhattam, úgymond, büntetlenül, kipróbálhattam többek között magamat is nagyon sok és változatos szituációban, nagyon sok és különböző emberrel. Ez egy olyan kezdeti tőke volt számomra, amely holisztikus módon nagyban hozzájárult a személyiségem fejlődéséhez, és a sok pozitív minta segítségével úgy vélem, hogy a morális és etikai érzékemet is jó irányba kalibrálta. Az itt eltöltött öt évem alatt valóban úgy éreztem, hogy felnőttem, a szó legszigorúbb értelmében.

A NONFORMÁLIS TANULÁS KIAKNÁZÁSA

Az egyetemi képzés mellett szükségét éreztem annak, hogy más tréningeken, képzéseken is részt vegyek, amelyekről kapok valamilyen hivatalos tanúsítványt, papírt, amellyel könnyebben tudom bizonyítani meglévő tudásomat. A szakkollégiumnak köszönhetően több ilyen lehetőségre is figyeltem, és nagyon sokat ki is használtam.

Az első nagyobb szabású szakmai továbbképzés, amelyen részt vettem, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat által szervezett Kulturális projektciklus menedzsment képzés. Nagyon érdekes tapasztalat volt, hogy gyakorló szakemberekkel, nálam idősebbekkel tanulhattam együtt, és így jelentős kapcsolati tőkét tudtam kialakítani, nagyon érdekes személyekkel. Maga a képzés rendkívül hasznosnak és gyakorlatorientáltnak bizonyult. 180 órában vettük át a projektmenedzsment kulturális szférára specializált módszertanát, és merültünk el az európai uniós pályázatírási ismeretekben. Ekkor találkoztam először a témával, de a TIT-nek köszönhetően ugyanezen év novemberében élesben is kipróbálhattam a megszerzett tudásomat, ugyanis felkértek néhány szaktársammal együtt, hogy vegyünk részt egy TÁMOP-pályázat megírásában. Az én feladatomból volt a pályázatírási folyamat koordinálása, szervezése és a költségvetés összeállítása, ezenfelül a csapattal megvalósítottuk az adminisztratív teendőket, és megterveztük a szakmai programot is. Ez a kettő együtt nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a mai napig naprakész és használható kompetenciákkal rendelkezem a pályázatírás területén.

Ezt az irányvonalat és a gazdaságtudományi területre való kitekintésemet követi a Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány szervezésében végzett blended learninges továbbképzés, amely három darab 120 órás tanfolyamot jelentett, egy vállalkozásfejlesztési, egy vállalkozói informatikai és egy európai uniós projektmenedzsment felnőttképzést. Itt megismerhettam a teljes mértékben online működő oktatási formát, amelyet nagyon hálásnak találtam a saját időbeosztásomhoz való alakítás tekintetében. Sikeresen elvégeztem a képzést, és bár gyakorlati tapasztalatot nem szereztem, de előzetes tudásomnak köszönhetően jól be tudtam építeni a megszerzett ismereteket, és egyfajta szemléletformálást is kaptam, amely segített egy kicsit kitörni a bölcsész szemléletű oktatásból, és az üzlet (business) oldaláról nézni a világot.

Ehhez az irányvonalhoz kapcsolódik a Mobilitás keretében, a Fiatalok Lendületben Program eredményeként szervezett kecskeméti nyári egyetemem való részvételem, ahol egy 30 órás képzésben vehettem részt, képzők képzése jelleggel, az ifjúsági projekt- és szervezetmenedzsment területén, ahol főleg a tananyagátadás informális útjai kerültek elő. Ez egy nagyon élménygazdag, szintén sok ismeretséget kialakító képzés volt, ahol a konkrét ismeretek és gyakorlati elemek mellett ezek átadásáról is tanulhattam. Sok hasznos módszert tanulhattam meg, illetve magába a szervezetmenedzsment területébe is bepillantást nyerhettem, a projektmenedzsment-ismereteimet pedig tovább differenciálhattam. A továbbképzés a nyári egyetem jelleg miatt több kulturális programmal is kiegészült, ami ismét csak a kapcsolatépítést segítette elő.

A most következő képzés nem járt hivatalos irattal, mégis ide sorolnám, hiszen ide illik a legjobban. Ez a *Kapcsolódj-Változz-Változtass* című program volt, amely az interkulturális tudatosság, de alapvetően az önkéntesség fejlesztéséről szólt. Lényege a kapcsolatok kialakítása, a szemléletformálás, majd pedig a társadalmi felelősségvállalás tevékenységgé alakítása volt, amelyet jól szimbolizál a program neve is. Így nemcsak attitűd-, de ismeret- és képességformálás is megvalósult, olyan tekintetben, hogy egyik alkalommal például projekttervezéssel és -menedzsmenttel foglalkoztunk erőteljesebben, egy másik

A szakmai kapcsolatépítés egy ebéd keretében

alkalommal pedig az interkulturális kompetenciát és toleranciát fejlesztő, játékos feladatokban próbálhattuk ki magunkat, így egy nagyon változatos képzésről beszélhetünk. Itt is ki kell emelnem, hogy nagyon sok emberrel ismerkedtem meg (művészlélektől kezdve keményvonalas informatikuson át gazdasági szakemberig mindenféle ember jelen volt). Nagyon érdekes volt, ahogy egymástól tanultunk miközben együtt fejlődhattunk, és valóban olyan problémákkal foglalkoztunk, amelyek a jelenünket mozgatják, és közösen, együtt létre tudtunk hozni egy olyan csapatot, amely képes volt és akart is tenni ezek ellen, és ezt meg is tette, például egy környezettudatosságot népszerűsítő kampány keretében.

Ezek a képzések mind megjelennek az önéletrajzomban, és papírral is alá tudom támasztani elvégzésüket, így a munkaerőpiacon, azt hiszem, nagy hasznukat fogom venni.

SZAKMAI HORIZONTTÁGÍTÁS GYAKORLATOK KERETÉBEN

Ahogy már a bevezetőben is említettem, andragógiaképzésem során személyügyi szervező szakirányt végeztem, amely azonban a HR-nek csak a pszichológiai, oktatásszervezői aspektusát ragadja meg. Több konferencián tapasztaltam ugyanakkor, hogy a HR-esektől az egyik legfontosabb elvárás az üzletértés, hogy beszéljenek az üzlet nyelvén, értsék a költségvetést, a gazdasági folyamatokat, hogy hogyan működik a marketing, a sales és a vállalat egyéb területei, ugyanis csak így tudnak hatékony stratégiai partnerek lenni.

Ezért komoly lépésre szántam el magam: a kétszakos tanulmányaim mellett jelentkeztem szakmai gyakorlatra egy multinacionális vállalathoz, heti három napban. A British American Tobacco (BAT) gyakornoki programja nagyon szimpatikus volt számomra. Bár maga a vállalat a dohányiparban tevékenykedik, ami látszólag ellentmondhat az emberekkel való foglalkozásom motivációjának, de érdemes utánanézni, hogy milyen a cég dohányzáshoz való hozzáállása, és milyen kiterjedt társadalmi felelősségvállalással jellemezhető. A BAT egyik központi fogalma a különbözőség és ennek tisztelete. Úgy vélem, éppen emiatt – vagyis hogy valóban különböztem a hátterem miatt az átlag HR-estől –, vettem fel a gyakornoki programba, amelynek három hónapja alatt a HR minden területébe belekóstolhattam, beleláthattam és kipróbálhattam, még önálló projektet is vezethettem. Ami nagyon szimpatikus volt számomra, hogy a belépés után egy hétig csak tanultam az indukciós folyamat keretében, majd pedig a vállalat kulcskompetenciáival összhangban egy személyes fejlesztési tervet állítottunk össze közvetlen felettesemmel, amelynek mentén a munkaszervezésem megvalósult, és a feladatokat kaptam. A harmadik hónap végén erre a fejlődési tervre kellett reflektálnom, és bemutatnom, hogy hova jutottam el. Betekintést nyertem többek között a kompenzáció és javadalmazás területébe, az employer branding kapcsán állásbörzén vehettem részt, egy változásmenedzsment-folyamatba is beleláthattam, a Health and Wellbeing program keretében külső partnerekkel egyeztettem, illetve saját kutatást is végeztem, valamint folyamatos jelentéseket készítettem a felső vezetésnek a Competitor and Illicit Trade Information System adatait felhasználva, kiszűrve belőle a releváns, HR-t érintő híreket. A munkám során saját asztalom, laptopom és mobiltelefonom is volt, így jogosan érezhettem magam megbecsülve a cégnél. Ez egy nagyon fontos tapasztalat volt nekem, hiszen nemcsak a HR-szakma valós működésébe és területeibe, illetve annak interakcióiba láthattam bele, hanem egy munkahelyi környezetbe, szituációba is szocializálódtam egyúttal, ami számomra nagyon értékes tapasztalat.

Ugyanezen év végén, ezúttal már a nyári szünet folyamán, egy másik három hónapos gyakornoki tehetségprogramban vettem részt, az Investors in People szervezte Business-Lab programban, ahol egy üzleti projektet lehetett megszervezni és kivitelezni erőteljes mentori segítséggel és támogatással. A cég egy HR-, szervezetfejlesztő és tanácsadó cég, ahol rengeteg esettanulmányon keresztül hihetetlenül sok tapasztalathoz és tudáshoz juthattunk a program során. Az én projektem egy, a Health and Wellbeing területére

Prezentáció a BusinessLab program keretében

fókuszált auditáló eszköz volt, ahol kiemelten fontos volt jól alátámasztani és utánanézni, hogy hogyan is térülnek meg ezek az intézkedések egy vállalatnál, ugyanis itt éppen ez állt gyenge lábakon. Meg is jegyezték, hogy ez egy nagyon szenvedős és iszonyatosan aprólékos munka, de jó látni, hogy én „küzdök” vele, és nem adom fel, így a program végére nagyon sok ismeretet halmoztam fel a területen, és hozzájárultam így az eszköz fejlesztéséhez. Tehát egy valós, kézzel fogható dolgot alkottam, alkottunk a program végére, ami külön büszkeséggel tölti el az embert. A projektjeinket megfuttathattuk a program második felében a partnercégekben is, így felső vezetői vagy középvezetői visszajelzést kaphattunk az ott dolgozó munkatársaktól, tehát egyenesen a „frontvonalról”, a valós életből, az üzleti világból, a végfelhasználó értékelte és adott visszajelzést a termékünkről, a munkánkról. Ez is egy nagyon sokat jelentő tapasztalat volt, amellett, hogy ilyen környezetben is fejlődött a prezentációs képességem. A szakmai gyakorlatokról összességében ki kell emelnem a hosszukat, hiszen így volt lehetőségem ténylegesen elmélyedni a szakmában, és releváns szakmai tapasztalatokat szerezhettem. A kapcsolati tőke építése, illetve a különbözőségekben rejlő hozzáadott érték kiaknázása itt is nagyon hangsúlyos elemként jelent meg.

SZAKMAI KAPCSOLAT ÉS TAPASZTALATÉPÍTÉS KONFERENCIÁKON KERESZTÜL

Végül, de nem utolsósorban a szakmai konferenciákra mint az önképzés színtereire szeretnék kitérni. Ennek tekintetében meg kell említenem olyan konferenciákat is, amelyeken csupán résztvevőként, hallgatóként vettem részt, de olyanok is szerepelnek a repertoárban, amelyeken előadóként voltam jelen.

A képzésem elejétől érdeklődtem már a különböző konferenciák kínálta lehetőségek iránt, és ezekhez kihasználtam például a Hallgatói Önkormányzat pályázatai által kínált lehetőségeket, tehát a konferenciák során ilyen téren is fejlődhettem. A látogatott konferenciák sorában kell említenem a 24HR Konferenciát, amely az emberierőforrás-menedzsment aktuális trendjeiről szóló szakmai konferencia volt az Energin Kft. szervezésében. Itt különböző szekciókban lehetett hallgatni vállalatoktól érkezett gyakorlati szakemberek előadását egy-egy őket érdeklő vagy érintő kihívás mentén. Mivel a szemléletmód ilyen gyakorlatias volt, és az előadók gyakorló szakemberek voltak, így jól megismerhettük ezt a világot hallgatótársaimmal, akikkel részt vettünk ezen az eseményen. Viszont az elméleti, szakirodalmi háttér tekintetében a tudományos háttér viszonylag minimálisnak volt mondható. A konferencia utolsó programja egy ismerkedésses játék volt, amelynek keretében 10 ember nevét és elérhetőségét kellett összegyűjteni, miközben többen keringtünk egy nagy teremben, és váltottunk egymással ezenfelül is néhány szót. Ilyen keretek között kell említenem a Szervezetfejlesztők Magyarországi Társaságának Konferenciáját és első nyitott műhelyét, ahol már módszertanilag sokkal diverzebb eseményen vehettem részt. Ez a konferencia is sokat jelentett számomra a kapcsolatépítés és a szakma különböző területeinek, főleg gyakorlati oldalának megismerése kapcsán. Itt lehetőségem volt a konferencia szervezői által kínált Szárnyaim Alatt program keretében ingyenesen részt venni. A leghasznosabbnak a workshopokat éreztem, ahol valós együttműködés, kisebb csapatmunka és együtt gondolkodás is megvalósulhatott a résztvevők között, és nagyon érdekes volt egy olyan sokszínű csapatba kerülni, ahol hallgatók, gyakorló szakemberek, tanácsadók egyaránt voltak. Több alkalommal vettem részt az Országos Humánmenedzsment Egyesület HR-konferenciáján, ahol igen színvonalas, a szakma élvonalát felvonultató szakemberek által tartott előadások, workshopok, esettanulmányok keretében találkozhattunk a HR világgal a konferencia témájának keretében. Az egyik ilyen konferencián volt alkalmam jobban megismerkedni az Investors in People csapatával, és ez is nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy részt tudtam venni a BusinessLab projektben, ez tehát szakmai kapcsolatépítés tekintetében fontosnak bizonyult.

Még mindig a résztvevői kategóriában maradva, de ezúttal külföldi vizekre evezve, részt vettem egy business to business partneri kapcsolatépítő konferencián Pozsonyban, ahol az Európai Unió 7th Framework programjának keretében kutatási megállapodásokat lehetett kötni. Én az Illyés Sándor Szakkollégium képviselőjeként jelentem meg.

Előzetesen lehetett partneri beszélgetéseket foglalni. Sajnos ez számunkra nem jelentett olyan perspektívát, amelyet ki tudtunk volna aknázni, mivel nekünk nem volt olyan erőforrás a hátunk mögött, amellyel be tudtunk volna szállni, de több szakemberrel is megismerkedhettem, amit később még hasznosíthatok is.

Áttérve a konferencia előadásaira: itt is több rendezvény tapasztalatáról tudok beszámolni. Az első nagyobb megmérettetésem a szegedi X. Pedagógiai Értékelés Konferencia volt, ahol a szakkollégium segítségével végzett kutatásunkat mutattuk be Csík Orsolyával. Ez volt az első olyan igazi konferenciatapasztalatom, ahol saját munkát idegen közönség előtt (nem számítva az OTDK-t) adhattam elő. A szekciónk pozitívan fogadta a munkánkat, és biztattak a folytatásra, bár alapvetően nagyon kritikus szemlélet uralkodott. Hasznos volt látni, hogy hogyan is zajlik egy ilyen konferencia ebből a szemszögből, milyen érzés a másik oldalon állni, és milyen megjegyzéseket, megfigyeléseket tesznek ránk a többiek, amiből nagyon sokat lehet tanulni. Ezzel a tapasztalattal felvértezve jelentem meg a Durkó Mátyás Emlékkonferencián Debrecenben, ahol a szakdolgozati kutatásomat adtam elő, immáron egyedüli előadóként, szélesebb plénum előtt. Itt részletesebb visszajelzést, bátorítást és jó tanácsot kaptam a kutatásomhoz, sőt a szekció elnöke még a névjegyét is megadta, hogyha szeretném folytatni a kutatást, akkor az ő intézménye nyitott lenne a vizsgálatomra. Ezt abszolút pozitív eredményként könyveltem el. A konferencia kötetében pedig megjelenhetett a tanulmányom egy rövidebb verziója is, így első komolyabb publikációm is ennek a konferenciának köszönhető, ami nagyon jól mutat a tudományos, kutatói fókuszú önéletrajzomban. A konferenciák jelenlegi utolsó állomása a VI. Miskolci Taní-tani Konferencia volt, ahol a pedagógia szakos tudományos diákköri munkámmal szintén egyedüli előadóként voltam jelen. Ez a téma jóval közelebb állt hozzám, és jóval több munkám volt benne, mint eddigi kutatásaimban, így nagyon sokat készültem az előadásra, és sokat számított a visszajelzés, amely szintén pozitív volt, bár kevés idő maradt a konstruktív eszmecsere-re. Mindenképpen pozitívnak könyvelem el ezt a konferenciát abból a szempontból is, hogy nagyon sok támogatást kaptam a kollégáktól, és ez csak megerősített abban, hogy, úgymond, jó helyen vagyok. Konkrét szakmai kapcsolatépítés keretében további hozadéka a konferenciának, hogy az egyik résztvevőt annyira megfogta a témám, hogy felajánlott egy együttműködést romániai és magyar iskolák vizsgálata területén.

Úgy vélem, hogy a konferenciákon való részvétel sokkal többet ad az embernek annál, minthogy meghallgatja az előadásokat, esetleg előadja a saját témáját. Nagyon sokat lehet tanulni a mások és a saját munkára való visszajelzésből, illetve az informális beszélgetésekből a kávészünetekben. Szakmai együttműködések és jövőbeli projektek melegegáya is lehet egy ilyen konferencia, és nem mellesleg turisztikai értéke is van, hiszen az utazás és az új város kapcsán akár annak nevezetességei is megismerhetők, tehát a tanulásnak egy ilyen vetületét is fontos kiemelni.

Végezetül azzal zárom jelen beszámolómat, hogy kiemelem az összes területben közösen megjelenő, legfontosabb tanulságot, amely számomra két dologból áll. Az egyik,

hogy a tanulást sohasem lehet elég tág körűen értelmezni, az ember mindig szembesül azzal, hogy hol és milyen dolgokat tud tanulni, amelyekre előzőleg nem is számított vagy gondolt. A másik a lehetőségek és azok kihasználása. Számtalan lehetőség van az életben, amelyeket meg kell találni és ki kell használni, mert sohasem lehet tudni, hogy nem egy soha vissza nem térő alkalomról van-e szó.

TÖREKVÉSEK
A TÁRSADALMI
FELELŐSSÉGVÁLLALÁS
TERÉN:
TÁBORSZERVEZÉS
ÉS ÖNKÉNTESSEG

I. A Tudás Velencéje – A Középiskolások Szabadegyetemének harmadik tábora

Élménybeszámolót írni egy olyan programról, amely sokadszorra is sikeresen vette az akadályokat, nehéz feladat. A harmadik *Hármashatár*-kötet szerzői hosszan, részletekbe menően ismertették a Középiskolások Szabadegyeteme program célját, tematikáját, menetét és fejlődését. A tábor szakkollégiumunk első olyan, saját ötleten és szervezésen alapuló programja, amelyet nem elsősorban a saját fejlődésünk érdekében indítottunk útjára, hanem amelyben egy fiatalabb korosztály, a középiskolások fejlesztését tűztük ki célul magunk elé. Az öt- (később hat-) napos

nyári szabadegyetemen az egyetem eszméjét, légkörét és szokásait igyekszünk modellezni a diákok számára, ahogyan mi látjuk, tudománnyal, érdeklődéssel és nyitottsággal. Minden szervező szakkollégista magával hozza tudományterületének (legyen az pedagógia, pszichológia, jog vagy politológia, esetleg szociológia vagy netán a műszaki tudományok) legérdekesebb elméleteit és fogalmait. Mindezt igyekszünk nem szárazan, hanem példák-
kal és gyakorlati feladatokkal illusztrálni. A foglalkozásokon nem az előadást helyezzük középpontba, hanem a vitát, a beszélgetéseket, a különböző véleményeket.

A szervezői gárda a kezdetektől két szakkollégium, az ELTE ISSzK és az ELTE Bibó István Szakkollégium tagjai közül kerül ki. Ám az idei, harmadik alkalommal szerettünk volna több témát, tudományterületet, szervezetet bevonni a foglalkozások megtartásába és a szervezésbe. Így kiegészültünk az ELTE Angelusz Róbert Szakkollégiumának tagjaival és a nemzetközi kapcsolatokat építő IAESTE Hungary mérnökhallgatóival az Óbudai Egyetemről. A paletta így nemcsak színesedett, de sokkal szélesebb is lett, hiszen

A sárgaköves út az egyetemig

A napi zh már lassan rutin...

voltak olyan diákok, akiket elsősorban a műszaki tudománnyal foglalkozó előadások vonzottak a táborba.

2012 nyarán is tartottuk azt a hagyományt, hogy vízhez közel szerveztük a tábort, teret adva ezzel a mindenki által jól ismert nyári tábori élménynek. A velencei szabadegyetem is úgy indult, mint a többi. Bátortalan újoncok és lelkes, régi táborozók gyülekeztek, hogy megnyissuk az idei hét programjait. Ilyenkor a tábor főszervezője, a szabadegyetem egyéves mandátumú „rektor asszonya” (immáron harmadszor is hölgy vette magára ezt a szerepet, nem szándékosan) ismerteti a programot, a csoportbeosztást, és bemutatja a csoportvezetőket, kiosztja az indexeket.

A program szakmai része másnap vette kezdetét, amikor megkezdődött az előadások és a szekciók sora. Egymás mellett párhuzamosan mindig több foglalkozás is fut, így a résztvevők saját érdeklődésük szerint választhatnak, állíthatják össze az aznapi órarendjüket. A szervező elv a tudományos változatosság. Célunk nem kizárólag egyfajta egyetemi felkészítés, hanem a pályaorientáció segítése is. Minél szélesebb körben, minél több tudományágat bemutatni, beszélni a szakokról, a lehetőségekről. Ezek mind feladatai az előadó szakkollégistáknak, nem meglepő tehát, hogy az egyik legnépszerűbb foglalkozás magát a felsőoktatás történetét, rendszerét dolgozta volna fel, ám a résztvevők aktivitására való tekintettel ez fórummá változott, ahol záporoztak a kérdések a kreditekről, a tantervekről, a vizsgákról, a külföldi lehetőségekről és magukról a szakkollégiumokról. Természetesen tisztában vagyunk vele, hogy az ilyen irányú tájékoztatásnak megvannak a maga helyszínei, de a diákok nagy érdeklődése alapján úgy tervezzük, érdemes nagyobb

hangsúlyt fektetni 2013-ban az Educatio felsőoktatási kiállításához hasonló típusú programokra.

A napi négy foglalkozás mellett minden délutánra-estére külön játékokat, vetélkedőket szerveztünk, amelyekben a csoportoknak kellett együtt – esetleg egymás ellen – szórakoztató problémákat megoldaniuk. Rögtön az első este ellátogatott Velencére Watson doktor, aki felkérte a csapatokat, hogy segítsék kideríteni, ki ölte meg Sherlock Holmest. A mára szintén hagyománnyá vált konspirációs játékban a szervezők öltik magukra a haláleset szemtanúinak és érintettjeinek szerepét (sokszor szó szerint), a csapatoknak pedig körbejárva, az információkat összegyűjtve kell kideríteniük az igazságot. Egyre több hangsúlyt fektetünk a csoportokon belüli ismerkedésre, csoportfejlődésre. A csapatokért felelős szakkollégisták már tavaly is játékokkal, feladatokkal készültek, és külön tervezett időt hagytunk a kiscsoportos ismerkedésre, barátkozásra. A még ezenfelül fennmaradó szabadidőben sportolási lehetőséget igyekszünk biztosítani. Kiemelt programunk – a PPK HÖK hagyományait folytatva – a kviddics földi formája, valamint a 2012-ben sikerrel adaptált evolúciós számháború.

A hat nap elteltével minden résztvevő – középiskolás és szakkollégista egyaránt – sajnálta, hogy véget ért a tábor. Ünnepléses ceremónia alkalmával átadtuk a diplomákat és az egyéni elismeréseket, visszajelzéseket. Ez utóbbiakat mi is kértük és vártuk a résztvevőktől. Célunk az is, hogy fokozatosan alkalmazkodjunk a középiskolások igényeihez, hogy kellemesebb, érdekesebb és hasznosabb táborokat szervezzünk újra és újra. Jelenleg, sikerült! Ezt nem csak azt bizonyítja, hogy 2013-ban már több olyan szervező is részt vesz a munkában, akik ott voltak az első szabadegyetemeken mint középiskolások, vagy mert egyre több diák érkezik olyan iskolából, mint a Raul Wallenberg Szakközépiskola,

Evolúciós számháború – növények a pihenőben

ahol pedagógiai szakosztályok indulnak. Ezeken kívül nagy elismerés még, hogy iskolák azért küldenek új diákokat hozzánk táborozni, mert akik korábban részt vettek a szabadegetemen, másként kezdték meg az új félévet. Tudatosabban, nem felkészülve, de készülve a jövőre, a felvételire, a saját céljaikra. Az ilyen visszajelzések lendületet adnak a következő tábor megszervezésénél, és megerősítenek bennünket abban, hogy amit csinálunk hasznos, és helye van a mai középiskolások életében.

Már javában folyik a 2013-as nyári tábor szervezése, amelyen ezúttal Ceglédfürdőt vesszük be kis csapatunkkal. Ott találkozunk!

A 2012-es csapat

2. Egy formabontó tábor – Tiszalök, Tiszadob

Érezted már, hogy a puszta jelenléte óriási örömet szerez? Hogy a befektetett munka, a készülés minden egyes perce megérte? És hogy a szabadidőd hasznossága megsokszorozódik? Mi, önkéntesek a gyermekotthonok látogatásakor valami ehhez hasonlót érzünk. Az Illyés Sándor Szakkollégium – zászlajára tűzve a társadalmi

Tiszalök: mandalafestés

Tiszalök: vízi csata

felelősségvállalást – gyermekotthonokban élő gyerekeknek szervez nyári táborokat, hogy élményekben gazdagabbá tegye az ott lakók szünetét. Gyógypedagógusok, pedagógusok, szociális munkások és pszichológusok lelkes csapata látogatott el 2012 nyarán Tiszadobra és Tiszalökre, hogy ott egy hetet eltöltve fejlesztő-játékos foglalkozásokat tartson.

Első utunk Tiszalökre vezetett, ahol holland támogatással három lakásotthont újjátottak fel fogyatékkal élő, állami gondozott gyerekeknek. A gyermekotthon igazgatójának köszönhetően egy üres lakásotthonban kaptunk elszállásolást, ahonnan csak pár perc sétára volt az általunk látogatott lakás. Csupán három napot töltöttünk el velük, de ez is elég volt, hogy nagyon megszeressük a kis lurkókat. Minden foglalkozásban részt vettek, és nagyon örültek nekünk. Volt gyöngyfűzés, mandalafestés, kötélpálya, és készítettünk lovacska hűtőmágnest is. Együtt szedtük össze a kertben álló körtefa termését, ügyesen különválogatva a jókat és a rosszakat. Rendeztünk aszfaltkrétarajz-versenyt is, ahol egy meseszereplőt kellett lerajzolni. Egyik délelőtt, amikor a gyerekek még a házban voltak, hajtogatott papírrókákat dugtunk el a kertben, ezek a megkeresése volt a délutáni feladat. A vízpisztolycsata egy egész délutánt kitöltött nevetéssel és kacagással, ami még azokat is szaladásra és mozgásra bírta, akik előtte nem szívesen mozdultak meg.

A lakók nagyon különböző korosztályúak, és különböző súlyosságú értelmi fogyatékkal rendelkeztek, mégis tökéletesen bevonhatók voltak a közös játékokba, és mindenkinek volt sikerélménye a kézműveskedésben is.

Tiszadob: szalonناسütés

Esténként az önkéntes csoporttal átbeszéltük az aznapi élményeket, hogy mi tetszett a gyerekeknek, és mi az, amin változtathatunk még, hogy még színesebbé tegyük a programot. Ilyenkor megoszthattuk egymással a felmerülő nehézségeket, hogy a következő nap újra teljes felkészültséggel vezethessük a foglalkozásokat. Az utolsó napon közösen ebédeltünk meg egy nagy asztalt körbeülve, „mint egy nagy család”, és ez szintén csodálatos élmény volt. Este pedig közös zenéléssel, énekléssel ünnepeltük meg az együtt töltött időt.

Fájó szívvel elbúcsúzva a tiszalökiektől, új élményekre nyitottan Tiszadobra utaztunk át, ahol szintén három napunk volt a foglalkozásokra. A gyermekotthon 2007-ben költözött át egy új épületbe, előtte az Andrássy-kastély területén laktak a gyerekek. Mivel a fiatalabb korosztály nagy része Balatonon táborozott érkezésünkkor, főként a nagyobb fiúkkal tudtunk megismerkedni. Ez eleinte sokkal nehezebb feladatnak bizonyult, mint vártuk, de az együtt töltött idő és a programok segítségével sikerült megtalálni a közös hangot.

Első este a tábortűz és szalonناسütés szolgáltatta az ismerkedéshez a kellemes hangulatot, amelyben a nevelők is segítettek nekünk. Elmesélték, hogyan élték meg az

Tiszadob: strand

igazgatóváltást, amely még tavasszal nagy hír volt (leváltották Illésné Áncsán Arankát, „Anyácskát”, aki 26 évig dolgozott a tiszadobi gyermekotthonban).

Másnap délelőtt felállítottuk a kötélpályát két fa közé, ami nagy sikert aratott; a gyöngyfűzésre sikerült néhány idősebb lányt is lecsábítani az udvarra, a kisebbek pedig mandalát és mészfígurákat festettek. Volt foci és közös lábtollazás is.

Ott tartózkodásunk során kétszer is lementünk velük a strandra, ahol rengeteget játszottunk. Vittünk vízpisztolyokat és frizbit. Építettünk homokvárat, sorba temettük be a kisebbeket homokkal, amelyből a kihívást élvezve, ügyesen szabadultak ki. Sokat nevtünk, kacagtunk, fröcskölődtünk, és órákig a vízben voltunk.

Egyik nap elvezettek minket az Andrássy-kastélyba, ahová már csak lovagolni járnak. Láthattuk Lecsó, a kedvenc lovat, és a nagyobbak megmutatták, hol laktak a költözés előtt. A kastélykert éppen ideális volt egy izgalmas számháborúhoz, így azt sem hagyhattuk ki.

Utolsó este táncos bulit rendeztünk, és alternatív lehetőségként a tábortűz is égett egy kis élő zene kíséretében.

Az itt töltött idő meghatározó része lett a nyaramnak, a búcsú nehéz volt, mint mindig, de bízom benne, hogy hamarosan újra találkozunk a gyerekekkel.

3. Told – ahol munkánkat több tucat gyermek mosolya hálálja meg

ELŐZMÉNYEK

Az Illyés Sándor Szakkollégium a 2011/2012-es tanév tavaszi félévében indított egy *Táborszervezés hátrányos helyzetű közösségekben* című kurzust, amelyet Lénárd Sándor, a szakkollégium igazgatója mentorált. A kurzus szabadon választható tárgyként volt meghirdetve, így az egyetem összes hallgatója felvehette azt. A heti találkozók nagy részét Endrődi Vince és jómagam mint a szakkollégium hallgatói koordináltuk.

Az alkalmakon kooperatív csoportmunka zajlott. Célunk az volt, hogy lehetőséget biztosítsunk az egymástól való tanulás élményére, hiszen mi is a kurzus többi tagjával egyenértékű hallgatóként voltunk jelen; és olyan személyek is felvették a tárgyat, akik már korábban dolgoztak hátrányos helyzetű közösségekben, vagy táboroztattak gyerekeket, így az alkalmakon megosztottuk egymással eddigi tapasztalatainkat. Az elméleti tudás elsajátítása is közös feldolgozás után történt.

A kurzus nagy részét a tábor tematikájának, programpontjainak kidolgozása tette ki, ugyanis ezeket teljes mértékben mi, a kurzus tagjai határoztuk meg kompetenciáinknak, pedagógiai módszertárunknak és a másik fél igényeinek megfelelően. Konceptciónk az volt, hogy minden tag tart (egyedül vagy mással összedolgozva) egy foglalkozást a gyermekeknek vagy azok egy kisebb csoportjának – a jelenlévők számától és életkorától függően –, ezek menetét és levezetését kellett egyedül vagy közösen kidolgozni a kurzus végére. A csoport minden tagja egy általa jól ismert területből készült: sport, élmény- és drámapedagógia, kreatív és alkotó foglalkozások.

Ebből adódóan a tantárgy egyik követelménye egy foglalkozástervezet készítése volt, amely tartalmazta azon foglalkozások részleteit (idő- és eszközigeny, módszertan), amelyek a kurzus tagja által vezetett programokhoz tartoznak.

A kurzus célja volt, hogy a szorgalmi időszak végére egy felkészült és összeszokott csapat szülessen, amely különböző extrém helyzetekben is megállja a helyét. Ezért a félév vége felé próbára tettük magunkat, és egy békásmegyeri gyermekotthon gyereknapi rendezvényén vettünk részt, ahol mindenki kipróbálhatta megtervezett foglalkozását.

A részt vevő hallgatók két táborot szerveztek meg a kurzus keretében: az első Toldon, a második Tiszadobon, illetve Tiszalökön került megrendezésre.

HELYSZÍN

A tábor nem nevezhető hagyományos táboroztatásnak, ugyanis ebbe a táborba nem a gyerekek érkeztek, hanem mi vittük el a nyári tábor azokhoz, akiket a szüleik kedvezőtlen anyagi helyzetük miatt nem tudtak befizetni más nyári táborba, és ez Toldon kivétel nélkül minden gyermeket érint.

Told községben 2011-ben 355 fő lakott. Ez a zsáktelepülés 25 km-re fekszik Berettyóújfalutól, ahol az Igazgyöngy Alapítvány székel.

Az Igazgyöngy Alapítvány évek óta végez kiemelkedő munkát hátrányos helyzetű közösségekben. Már 3 éve folytat teljes körű modellfejlesztést a községben, ebben Told egyedülálló, mert a többi érintett településen ennek csak egyes elemei jelennek meg. Az alapítvány beszámolója szerint azért esett ez a kiemelt figyelem erre a községre, mert itt minden olyan probléma megfigyelhető, „ami ma a cigányokhoz kötődik”.¹ A kemény munkának azonban látszódnak az eredményei, amelyet mi is tapasztaltunk.

Önkéntes munkánkkal nemcsak a település lakóinak, hanem az alapítvány munkatársainak is szerettünk volna segíteni, akiknek így lehetőségük adódott nyári szabadságuk eltöltésére, hogy távozásunk után újult erővel tudják folytatni értékes munkájukat.

Táborunk pályázati keretek között valósult meg, amely többek között lehetőséget nyújtott arra, hogy a gyerekeknek tízórait és uzsonnát biztosítsunk a tábor alatt. Az Alapítvány ugyanis „a gyermekek és fiatalok társadalmi integrációját segítő pályázati kiírásra a toldi integrációs modell továbbfejlesztésére támogatást nyert a TÁMOP-5.2.5/B-10/2-2010-0187 projekt keretében. A projektben, amelynek címe *Egy lépéssel előrébb*, a 12–29 éves korosztályú, társadalmi-szociális hátránnyal küzdő fiatalok érdekében olyan alacsony küszöbű szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek hozzájárulhatnak a fiatalok esélyeinek növeléséhez, és a település jelenlegi állapotának pozitív megváltoztatásához. Ez jelenti a felkereső jellegű kapcsolattartás mellett a folyamatosan biztosított információk elérését és különféle programszervezéseket, amelyben fejlesztések, családtervezési és gondozási képességek, társadalmi részvételre irányuló ismeretátadások, szabadidő-szervezések, közösségszervező programok, tehetséggondozás, felzárkóztatás folyik.” Ezenkívül a mi útiköltségünkre és a foglalkozások eszközigényére is pályázati forrást tudtunk felhasználni.

¹ Forrás: <http://igazgyongy-alapitvany.hu/alapitvany/palyazatok/2012-es-ev/tamop-5-2-5b-102-2010-0187-projekt/> (Letöltés ideje: 2013. február 27.)

TÁBOR

Július harmadik hetéből töltöttünk 5, illetve néhányan 7 napot Toldon 12 önkéntessel. A programokon átlagosan 25-30 gyermek vett részt. Helyszínként a település művelődési háza, illetve a sportpálya szolgált. Ez az ismerős környezet a szülőknek is biztonságot jelentett, ennek következtében szabadabban engedték gyermekeiket mozogni velünk, illetve néhány programra ők is ellátogattak.

Egy nap menete a következőképpen alakult: reggel 9 órakor kezdődtek a délelőtti foglalkozások: egy rövid mozgásos játék után kreatív alkotó-kézműves foglalkozások folytak, amelyek rendszerint 12 óráig tartottak, ezután egy hosszabb ebédszünet következett (a déli hőség miatt), ekkor a gyerekek hazamentek. A délutáni programok 15 órakor kezdődtek és 18-19 óráig tartottak, (a program hosszától függően). Ebben a blokkban a mozgásos, sportosabb foglalkozások kerültek előtérbe. Két este lehetőségünk nyílt késői program megtartására is, az egyik ilyen alkalommal tábortűz körül szalonnasütés és éneklés zajlott, utolsó este pedig egy ki mit tud műsort adtak elő a részt vevő gyerekek.

Az alkotó-kézműves programok tárházát alkották például: kaleidoszkóp, csipesz-állatkák, hangszerek, ékszerek készítése, gipszből készült díszek, mandalák festése, festés

Ismerkedés

fogkefe segítségével, anatómiai játék. A mozgásos-sportos foglalkozásokhoz tartozott például a sorverseny (amelyet a nagy népszerűség miatt kétszer is megrendeztünk), ismerkedés a lábtoll-labdával, élménypedagógia a szabadban, focimérkőzések, ügyességi játékok az ugrókötéllal, hullahoppkarikával. Nagy sikere volt a vízpisztolycsatának.

Az önkéntesek munkáját segítette a nap végén megtartott csapatmegbeszélés, amely lehetőséget nyújtott a napi történések megbeszélésére, közös feldolgozására, egyéni élmények és tanulságok megosztására és az ezekre való reflektálásra, illetve ezeken a megbeszéléseken véglegesítettük a következő nap programját is, igazodva az újabb és újabb körülményekhez (időjárás, gyermekek érdeklődése stb.).

A táborból mindenki rengeteg élménnyel és tapasztalattal tért haza, a gyerekeket pedig mélyen a szívébe zárta. Ezt az is bizonyítja, hogy az önkéntesek nagy része még további hetekre lelátogatott hozzájuk, amelyre egy másik önkéntes akcióhoz csatlakozva nyílt lehetőségük, így még plusz két alkalommal tudtak egy-egy hetet a gyerek foglalkoztatásával tölteni.

ÖNKÉNTES MUNKA LEHETŐSÉGE A TÁBOR UTÁN

A nyár végével sem fejeződött be a lelkes önkéntesek munkája. Azóta minden félévben indul hasonló tematikájú kurzus, más-más helyszíneket biztosítva. Azonban a toldi gyerekek sem lettek elfelejtve: a táboroztató önkéntesek egy része új tagokkal bővülve további projektekbe kezdett, amelynek keretében az iskolai szünetekben leutaznak a gyerekekhez, és a szabadidős foglalkozásokon kívül az iskolai előrehaladásban is segítséget nyújtanak.

Ezek a kurzusok és projektek nyitottak az érdeklődők számára. A résztvevők szeretettel várják a hátrányos helyzetű közösségekben tevékenykedni vágyó hallgatótársakat.

4. Önkéntesség egy gyógypedagógus szemével

A gimnáziumi táboroztatás és a segítő szakmák iránti érdeklődés eredményeként kerültem a Bárczira, ahol az egyetem első éve óta az önkénteskedési lehetőségek tárházával találkoztam. A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar önkéntes koordinátora elsőéves koromban létrehozott egy levelezőlistát, ahova azóta is továbbít minden olyan, a karra beérkező lehetőséget, amelyet hozzá eljuttatnak, amely az intézmények és csoportok szempontjából igényként fogalmazódik meg, a kar hallgatói számára pedig önkéntességi lehetőséget biztosít. A különböző témájú és célcsoportú lehetőségek közül érdeklődésünknek, időbeosztásunknak és rugalmasságunknak megfelelően kedvünkre válogathatunk.

Erről a levelezőlistáról szereztem tudomást én is az általam vállalt lehetőségek többségéről. Így ismerkedhettem meg már elsőévesként a sérült gyermekek világnapjának szervezési és vendéglátói feladataival, az autizmus expo vendégkoordinátori és autizmussal élő fiatalokat segítő szerepével, valamint bepillantást nyerhettem a konferenciaszervezés rejtelmeibe is. A szervezési feladatok mellett részt vehettem önkéntesként az autizmussal élő felnőttek társastánc- és illemtanóráin is, szabadidős programjaikon kísérőként, valamint ezen keresztül juthattam el az érdeklődési körömnek leginkább megfelelő, autizmussal élő gyermekekkel végezhető terápiás lehetőségek megismeréséig.

Másodévesként kaptam az egykori ETR tanulmányi rendszerén keresztül egy önkéntes ajánlatot, amelynek keretében egy autizmussal élő kislánnyal foglalkozhattam heti több alkalommal, rendszeresen. A gyermekvigyázáson túl a kislány fejlesztési programjába, az ABA- (Alkalmazott Viselkedés Analízis) terápiába is belekóstolhattam. Egy féléves hospitálási időszakot követően magam is elsajátíthattam a terápiás módszert, majd elkezdtem foglalkozásokat tartani, először felügyelet mellett, majd egy feladatsor alapján önállóan, egyedül, de szakmai segítség mellett. A szigorú és rendszeres szupervízió segítette a szakmai fejlődésemet, a kreativitásomat és az egyes feladatok részletekre bontását, a könnyítési és nehezítési lehetőségek szoros kapcsolatának megismerését. Egyéves gyakorlat után a szülők támogatásával részt vehettem Robert Schramm ABA-terápiás képzésén,

amely megerősítette bennem az elsajátított alaptudást, hangsúlyozta a motiváció és a megerősítés szerepét.

Az ABA egy kognitív viselkedésterápia, amely elsősorban a környezetet igyekszik a gyerekhez alakítani, közelebb vinni hozzá az átadni kívánt tudást, majd az elsajátított tudás minél szélesebb körben való alkalmazására törekszik. A kívánt cél érdekében a tanulási folyamat részekre van bontva, amely részeket a gyermek gyakori ismétléssel megtanulja, majd összekapcsolja ezeket, megtanulja őket más helyzetben is alkalmazni. A tanítás egy checklist mentén történik, amelyen a vizsgálatvezető +/- jelekkel jelöli, hogy a gyermek a kitűzött célnak megfelelő feladatot teljesítette-e. Ehhez kezdetben nagyobb, akár fizikai segítséget is kap, majd egyre kevesebb segítséggel, végül önállóan végzi a feladatot. A fejlesztés blokkokból áll, amely több kötött feladatot tartalmaz, de változó sorrendben. A blokkok teljesítése után a gyermek megerősítést kap. Az adaptív, helyes viselkedést külső és belső motivációk és megerősítések segítségével igyekszik befolyásolni a terapeuta, itt a fő cél a belső motiváció elérése az egyes viselkedések esetében. A kívánt viselkedésformát a terapeuta megerősíti, míg a nem kívántat leépíti, vagy megváltoztatja egy, a környezet számára elfogadható viselkedésformává. A terápia sikeres végzéshez a terapeutának is motiválónak, megerősítőnek kell válnia.

Később az édesanya elvárásainak megfelelően az ABA-terápia kritikái mentén ezt a terápiás eljárást felváltotta egy kevésbé kötött, de szintén a viselkedésszabályozásra irányuló, autizmus-specifikus, egyéni gyógypedagógiai fejlesztés, amelyet egy bárcsis lánnyal felváltva, egymást javítva végzünk. Én immáron végzett gyógypedagógusként, a szakmai szupervízió lehetőségével járok heti egy alkalommal a kisfiúhoz. Ez az egyetemem végigkísérő munka segített az érdeklődési köröm kialakításában, valamint jó tapasztalatot nyújtott az autizmus spektrumzavarral élők kíséréséhez, az egyetemi gyakorlat során egy könnyedebb, gyakorlottabb munkavégzéshez vezetett, és az egyetem elvégzése utáni elhelyezkedéshez is kijelölt egy irányt.

A szakkollégium is rengeteg önkéntességi lehetőséget kínált, a neveléstudomány több területéről is, szélesebb körben, mint a gyógypedagógiai kar, így a szakterületemhez csak lazán kapcsolódó, mégis izgalmas új területek nyíltak meg előttem.

A közös szakkollégiumi levelezőlistára érkező mentorálási lehetőséget megragadva immáron egy hónapja kezdtem el migráns gyermekek mentorálását, amely a közösségekbe való beilleszkedésük segítését, tantárgyi korrepetálást és magyar mint idegennyelv-oktatást takar elsősorban. Ezek által a csapatban való munkát és a különböző életkorú gyermekek oktatásának széles tapasztalati skáláját is biztosítja.

Egy másik ígéretes szakkollégiumi önkéntes lehetőség a felnőttkori afázia műhelyéhez kapcsolódik. A témával kapcsolatos előadások meghallgatása és hospitálások után lehetőségünk nyílik majd foglalkozások tartására is, amely alkalmak során ötvözhetem az egyetemen megtanultakat az előadások és hospitálások tapasztalatával, valamint nagyobb tapasztalatra tehetek szert a foglalkozások tartása, a felnőttekkel való munka egy számomra új területén.

Minden önkéntességi lehetőséggel gazdagodtam, informálisan tanulhattam új módszereket, új megoldási lehetőségeket az egyes problémákra, valamint használhattam és kiegészíthettem az egyetemen tanultakat. Önkénteskedni igazán megéri, önfejlesztési szempontból sem utolsó, de remek ismerkedési, időtöltési és tapasztalatszerzési lehetőség is!

5. Gyermekek Krízisben! – azaz önkéntesség az Illyés Sándor Szakkollégiumban

A Gyermekek Krízisben elnevezésű önkéntes műhely 2012 novemberében alakult, a szakkollégisták azon igényének nyomán, hogy szeretnének gyakorlati tevékenységet végezni, ezzel kipróbálva és kibontakoztatva az egyetemi képzés során elsajátított, sokszor kizárólag elméleti ismereteiket, készségeiket.

A műhely fókuszában a gyermekek-serdülők segítségét ellátó intézményekben és alapítványoknál történő tevékenykedés áll. Legfőbb értéként a gyermekközpontúságot és a felelősséget tartjuk számon, hiszen a mindenkori társadalom bázisát és jövőjét a gyermekek adják, ők azok, akikre lehet, és érdemes építeni. Ehhez azonban alapvető, hogy a gyermekek mentálisan és fizikailag is egészségben, jólétben nevelkedjenek. Szükségeik megfelelően kielégítettek legyenek, és számukra az élet különböző területein történő támogatás és a biztonság (érzelmi és fizikai) alapvetően megvalósuljon. Ám ennek elengedhetetlen alapköve a felelősségteljes és képzett szakemberek munkája és segítsége. Ilyen szakemberekké pedig akkor válhatunk, ha nem csupán az elméleti tudást, de a gyakorlatit is magunkénak tudhatjuk, és adekvátan alkalmazzuk is.

E szellemiség keretében a szakkollégium jelenleg négy szervezettel áll szoros kapcsolatban.

Az egyik kiemelt szervezet a Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvány, amely többek között gyermekek számára létrehozott anonim és ingyenes lelkisegélyvonalat és chatet üzemeltet. Az önkéntesek felvétele 3 lépcsőben történik. Először egy online jelentkezési lapot kell benyújtani, amelyben elsősorban a korábbi, gyermekekkel kapcsolatos tapasztalatokra helyezik a hangsúlyt. Ezt követi egy csoportos információs alkalom, amelynek során 4-5 fős teamekben helyzetsszimulációs gyakorlatokat kell megoldaniuk a jelentkezőknek. Ha az önkéntes jelölt ezen is sikeresen szerepelt, akkor az utolsó lépcső, a személyes interjú következik. Ennek során elsősorban önállóan kell reagálni néhány álhívásra. Ha a jelentkező mindhárom próbát kiállta, akkor számára felajánlják egy ingyenes, 120 órás krízisintervenciós tréning biztosítását, amelyet szakképzett pszichológusok tartanak, és amely alapfeltétele a telefonos ügyelővé válásnak. A 120 óra 100 elméleti és 20 gyakorlati

(hospitálás) órából áll össze, amelynek során az empátia, a bizalomépítés és a nondirektív kommunikáció elsajátítása a cél. A képzés elején az alapítvány az önkéntesekkel képzési szerződést köt, amelyben a csatlakozó fél vállalja, hogy maradéktalanul részt vesz a tréningen, és 2 év aktív ügyelői munkavégzést vállal a lelkisegélyvonalon. A kiképzett ügyelők elsősorban krízishelyzetbe került gyermekeknek és fiataloknak próbálnak támaszt és segítséget nyújtani, legyen szó iskolai problémákról, bántalmazásról, párkapcsolati nehézségekről, csellengésről vagy öngyilkossági kísérletekről. Az önkéntesek megfelelő felkészítést kapnak ahhoz, hogy ezeket a helyzeteket sikerrel kezeljék, és akár közvetlen intervenciót is indíthassanak a gyermek érdekében, kapcsolatba lépve a Gyermekjóléti Szolgálat, a gyámhivatal vagy éppen a rendőrséggel.

A Bethesda Gyermekkórházban elsősorban ambulancián segítő önkéntesek jelentkezését várják, akik a vizsgálatra, műtétre várakozás izalmát próbálják elfeledtetni az apróságokkal és szüleikkel. Itt a kórház kijelölt önkéntes koordinátorával folytatott rövid interjú után nyílik lehetőség arra, hogy öt próbaalkalmon részt vegyen az önkéntes, amelyen segítők és külső megfigyelők is monitorozzák a munkát. A próbaalkalmak leteltével az önkéntes koordinátor az arra alkalmasnak ítélt személyekkel önkéntes szerződést köt, amelyben lefektetik a munkavégzés keretét.

A Budai Gyermekkórházban ágy melletti önkéntességre nyílik lehetőség. Ennek során a segítők a tartósan bent fekvő gyerekek kórházban töltött napjait igyekeznek megszépíteni közös játék és meseolvasás segítségével. Az önkéntesek csatlakozásának feltételei és menete megegyezik a Bethesda Gyermekkórházban alkalmazottakkal.

Az Animus Klub Ház tevékenységének fókuszában a tehetséges, ám hátrányos helyzetű fiatalok, kamaszok állnak. Elsődleges céljuk szélesíteni a látókörüket, érzelmileg-szellemileg gazdagítani őket, lehetővé tenni számukra, hogy ráébredjenek lehetőségeikre, és kibontakoztassák képességeiket. A szervezetben tapasztalt önkéntesek, mentorok segítenek a megfelelő módszerek elsajátításában, bevonó estek keretében.

A műhelyhez történő csatlakozás után a négy szervezet egyikéhez van lehetőség bekerülni. Az első két helyen a felvétel időszakos (azaz évente kétszer adott időpontban történik), míg a Budai Gyermekkórházban és az Animus Klub Háznál viszonylag állandó.

A műhelyben történő tevékenykedés alapköve, hogy rendszeresen, kéthavonta élménybeszámoló estét tartunk az önkéntesek számára. A részvétel minden tag számára erősen ajánlott, hiszen e program keretében nyílik alkalmunk arra, hogy megosszuk a gyakorlati munka során szerzett élményeinket, tapasztalatunkat, és megvitathassuk a felmerülő dilemmákat, problematikus helyzeteket, ezzel is segítve egymás szakmai fejlődését.

A jövőre nézve célként tűztük ki a kapcsolati háló bővítését, az érdeklődő szakkollégisták igényeire támaszkodva.

6. Az önkéntesség arcai

Az önkéntességről rendkívül sokat hallani manapság – a jótettek szépségei miatt, esetleg azért, mert még egy friss diplomás önéletrajzában is pluszpontként értékelik a munkaadók. Amellett, hogy népszerű téma, vannak klasszikus „önkéntes terepek” is. Kórházak, idősházak, gyermekotthonok, olyan intézmények, amelyek anyagi gondokkal, emellett emberhiánnyal küzdenek, és ilyenkor mindig elkél néhány segítő kéz. Az önkéntesség, ahogy az mindenki számára világos, nem jár kifizetéssel – éppen ezért bonyolult bürokratikus tennivalókkal sem. Vannak persze hivatalos önkéntes munkák, ahol szerződést kell aláírni, megegyezés van időtartamról, esetleg feladatkörökről, de én úgy gondolom (ez a személyes véleményem), már az is önkéntesség, ha átkísérünk egy vak embert a zeb-rán, vagy megkérdezzük egy idős, lakásból nehezen kimozduló szomszédunkat, mit kér a boltból. Tulajdonképpen az önkéntesség lehetősége mindenhol „leselkedik” ránk, hétköznapi emberekre, azok számára azonban, akik segítő pályára lépnek, szinte kötelező önkéntes munkát végezni, mielőtt hivatalosan gyakorolni kezdik szakmájukat, látniuk kell nem hivatalosan is azokat a területeket, amelyeken dolgozni fognak.

1. A HOBBIÖNKÉNTES

Én több szempontból sem számítok „klasszikus” önkéntesnek. A legelső találkozásom – mondjuk úgy, az önkéntességhez valami hasonlóval – 2007-ben történt. Anyukám, Kása Gabriella magyar–ének szakos tanár egy nyolcadik kerületi általános iskolában, a LOSI-ban, vagyis a Losonci Téri Általános Iskolában, és megkérték, vezessen színjátszó szakkört, mert ez hiányzik az iskola életéből. A rossz hírű, és valóban nem kifejezetten biztonságos környék, a számtalan nehéz sorsú diák ellenére az iskolai élet egyébként rendkívül aktív, egy talpraesett, kreatív igazgatónő, Stenczinger Csilla dolgozik egy motivált tanári gárdával, rendszeresen vesznek részt sikerrel versenyeken, illetve számtalan szakkör és fejlesztő foglalkozás segít a tanulóknak megtalálni, miben tehetségesek, emellett rendszeresen

rendeznek projektnapokat is az iskolában – de erről később ejtek majd szót. A színjátszót tehát anyukám kapta meg, majd fél év után nekem, aktív színjátszó körök tagjának feltette a kérdést: nincs-e kedvem segíteni, játékokat vezetni, előadások próbáin részt venni, bekapcsolódni, tanácsokat adni, és én, 16 évesen, 2007 szeptemberétől bekapcsolódtam a munkába.

Az általános, drámapedagógiában alkalmazott játékokkal tarkított órákon anyukámmal kezdetben különböző beszédtechnika-fejlesztő és légzőgyakorlatokat, illetve más, drámai kifejezőkészséget javító feladatokat végeztek a diákok játékos módon, majd a velem folytatott, abszolút improvizációra épülő, kreativitást fejlesztő, játékos időszakot követően, a tavaszi félévtől próbaidőszak vette kezdetét. A saját gimnáziumomban két évvel korábban előadott gyerekdarab, a *Pán Péter* szövegkönyvét néhány átalakítást követően kiosztottam, a gyerekek pedig elkezdték megtanulni. Alsósok számára szoktunk előadni, de a csoportot magát felsős, 11-14 éves diákok alkotják. Az „első generációs” csoport tagjai – akiket én Manóknak hívtam – a *Pán Péter* óta már javában középiskolások. „Az idő repül, ők kirepülnek, én maradok, és egyre csak öregebb vagyok” – szoktam mondani, és időről időre megesküszöm, nem leszek tanár, mert ez több, mint fájdalmas.

Hook kapitány támadásba lendül

A *Pán Péter* a Manóimmal roppant sikeres volt, bár a felkészülés nem mindig alakult zökkenőmentesen. Az egyik diák például utolsó napra sem volt képes vagy hajlandó – erre sosem jöttem rá – megtanulni a szövegét, a kulcsszerepű Hook kapitányét, így nem volt mit tenni, rendezői szégyenemre és anyukám utasítására, én ugrottam be a kalózevezér szerepébe. A kicsik végül ámulva bámulták azt az általuk „egyetlen igazi színésznek” titulált, gonosznak tűnő valakit, aki Hook volt. Persze a Manók is kitétek magukért – bakik nélkül, időnként tökéletesen improvizálva küzdötték le lámpalázukat, és vitték sikerre első közös munkánkat. A tanári gárda segítőkészsége egyébként rendkívül sokat számított előadások idején. Bár az ötletek szintjén mi találjuk ki a díszleteket, a részletes tervezést és kivitelezést az iskola roppant kreatív rajz és vizuális kultúra tanára, Kövári Tünde teljesíti, mi meg ámuldozunk. Emellett technikailag (zenei aláfestés, mikroportok) is kapunk segítséget anyukám kollégáitól.

2008 telén – ezúttal már nem csak átalakítás jelleggel – tollat ragadtam, és írtam egy saját szöveggönyvet a *Kis gyufaárus lány* című meséből, amelyet karácsony közeledtével adtunk elő. Az eredeti mesét némileg „felturbóztam”, rémálomjelenetekkel, táncos elemekkel bővítettük a végül mindenki szerint magával ragadó, megható, néha pedig dermesztő előadást.

A Ribizlik

2009–2010 között tartottunk egy kis szünetet a munkában, de szerencsére 2011 februárjától „újraindultunk”. Tavaszra írtam ismét egy szövegkönyvet – ezúttal Palya Bea *Álom, álom, kitalálok* című bábjátéka volt az alap – olyannyira csak alap, hogy mindössze egy ajánlót találtam róla, ennek nyomán született meg a saját szövegkönyv, *Álom, álom, mindig várom* címmel. Hogy a történet hány ponton egyezik az eredetivel, a mai napig nem tudom. Ezt a darabot már egy teljesen új csapattal valósítottuk meg, ők lettek a Ribizlik, zömében hatodikosok. Gyereknapi időzítettük a kicsiknek az előadást, akik – nem túlzok, ha azt mondom – feszülten figyeltek. Én a mesélő voltam, lehetőségem nyílt fürkészni a gyermekarcokat, és valóban azt láttam, tetszik nekik, érdekli őket, szurkolnak a főhősnek, kíváncsiak a sorsára. Végül az igazgatónő megkérte őket, rajzoljanak illusztrációt a történethez, fessék meg kedvenc szereplőiket. Később, bár csak futólag, láttam ezeket a rajzokat, amelyek arról tanúskodtak, a gyerekek értették a történetet, figyeltek rá.

2011 ősze kizárólag a játékról szólt, a tavaszi félévre – bár akkor diplomáztam – ismét született szövegkönyv a *Bűbáj* című, 2007-es Disney-film alapján. Bár az összes közül ezzel az előadással voltam a legelégedetlenebb, a visszajelzések éppen az ellenkezőjéről tanúskodtak. Ezúttal a díszlet alternatívabb módon valósult meg: az adott helyszíneket kivetítettük a háttérbe, amelyhez a fotókat közösen készítettük el korábban, illetve töltöttük le azt, amit lefotózni nem volt lehetőségünk. Egyben egy fővárosi városnézés is volt ez, New York helyett ugyanis átültettük a helyszínt Budapestre, például a Városligetben, a Margitszigeten vagy az Oktogonon játszódtak a jelenetek. Jelmezt pedig ezúttal – köszönhetően az iskolától kapott anyagi támogatásnak – kölcsönzőből szereztünk. Tökéletes volt a hatás!

Ezt megelőzően, 2012 márciusában sor került egy projektnapra, amelynek alapötlete az én fejemből pattant ki. Tudtam ugyanis, hogy természettudományos és történelmi témában félévente-évente rendeznek projektnapokat, amelyek során adott témákban, forgószínpadszerűen tartanak interaktív rövidített órákat, előadásokat – tanítás nélküli, kötelező tanítási napok ezek. Úgy gondoltam, egyszer megvalósulhatna ilyen a humán tárgyak fontosságának jegyében, központi témakörként pedig az időutazást jelöltem meg, így *Művészetek Kavalkádja – Időutakon* néven összeraktam egy programtervet. Nyilvánvalóan történtek benne átalakítások, a szervezésben ugyanis nem vettem részt, viszont állomást én is vezettem, természetesen színjátszósat, *Add el a korszakot!* címmel. A meghívott vendégelőadó pedig Bujtor Anna dráma- és múzeumpedagógus, a Petőfi Irodalmi Múzeum állandó munkatársa volt. Interaktív prezentációja a grófi családok múltbéli életéről szórakoztató és a diákok számára is figyelemfelkeltő volt. A tanárok tökéletes munkát végeztek, ami a szervezést, esetleges átszervezést és kivitelezést illeti.

Itt bemásolnék egy részletet a hivatalos, pedagógiai programleírásból:

„[...] módszertani áttérés [...]

A kerület és egyben Iskolánk tanulói közül rendkívül sok van nehéz helyzetben, mind anyagi, mind szociális, mind tanulmányi tekintetben. Etnikailag is színes közösségről beszélünk

(a roma származásúak mellett kínai, vietnámi, erdélyi, arab diákjaink is vannak), s az ő integrációjuk kiemelten fontos szereppel bír munkánk során. A hagyományos tanórákon túl olyan lehetőségeket kell biztosítanunk számukra, amelyek segítik beilleszkedésüket, illetve amelyek során előhívhatják és kamatoztathatják tehetségüket. A 11-14 éves korosztály kifejezetten leköthető és motiválható életkori sajátosságai okán, így tanáraink szívesen vágnak bele újabb és újabb projektekbe. Magát a rendezvényt egy összművészeti pályázat előzte meg, ahol a jelentkező diákok a számukra legtesthezállobb művészeti ágakon keresztül mutathatták meg, mit gondolnak az időutazásról – ehhez természetesen segítségül hívva fantáziájukat, kreativitásukat. A pályaművek díjazásra, majd a projektnapon az iskola folyosóján kiállításra kerültek.

A projektnap során körforgásszerűen, alkotó és befogadó művészeti műhelyekben (*alkotó, vagyis aktív műhely: önálló, létrehozó tevékenység; passzív, vagyis befogadó műhely: különböző humán és művészeti ismeretek szerzése, értékelése, megélése*) tanultak-dolgoztak, „időutaztak” a diákok: részt vehettek táncházban, megismerhettek népdalfeldolgozásokat, képzőművészeti műhelyben alkothattak, és tematikus drámaóra is volt.”

Jelenleg is folyamatban van 2013 tavaszára egy színdarab írása, ezúttal a felsős generáció számára, a *Rocksuli* című amerikai vígjátékból. A Ribizlik pedig a LOSI színpadára most állnak utoljára – tavasszal ugyanis elballagnak. Az idő repül, ők kirepülnek, én megint csak maradok, és egyre öregebb vagyok...

2. A TEREPGYAKORNOK

A művészetekhez tehát nyilvánvalóan közel állok, ezzel együtt tökéletesen tisztában vagyok pozitív *lelki, mentális és szociális* hatásaikkal, és szakdolgozatomban ennek bizonyítását tűztem ki célul. Andragógia szakon végeztem, így szakmai kompetenciáim segítő, terápiás munkára nem hatalmaznak fel, ám annak megfigyelésére ez nem vonatkozik, ahogy arra sem, hogy segíthetek terapeutáknak. Az andragógus *képző szakember*, én ezen belül művelődésszervező-kulturális menedzser szakirányon tanultam, így az, hogy különböző cikkek, írásos anyagok elkészítésével segítsek, és kifejezetten művészetet fogyasztó szemével kritizálom a munkát, teljes mértékben végzettségemhez illő feladat a mai napig.

Dolgozatom hipotézisének bizonyítása céljából szegődtem el tehát a Tárt Kapu Színházhoz. Saját magam találtam rájuk az interneten, majd két e-mail váltást követően elkezdtem náluk a munkát. A Kispesti Egészségügyi Intézet részeként a Gyógyító Művészeti Műhellyel szoros együttműködésben dolgoznak, a csoport két elhivatott vezetője a művész és terapeuta Balkay László, illetve a pszichopedagógus Kaszás Nóra, akiknek sikerült létrehoznuk egy teljes mértékben befogadó, őszinte és szeretetteljes közösséget.

Alapvetően a terápiás működésre és a kiváltott reakciókra voltam kíváncsi, de végül az előadásokon való folyamatos részvétel mellett még terápiákba is bekapcsolódtam – gyógyulóként. Nem tudok róla, hogy pszichiátriai problémáim lennének, de a leghatásosabb tapasztalatszerzés, úgy gondolom, a részvétel.

Levente, a Tárt Kapu örökös tagja, engem is felvitt a színpadra...

Ami a munkámból elsősorban önkéntességszámba megy, hogy – bár a szakdolgozatomat közel egy éve leadtam – a kapcsolat megmaradt, noha nem olyan gyakran, mint a terepgyakorlat ideje alatt, de részt veszek az előadásokon, kijárok új helyükre, a Forrásházba, valamint, mivel leginkább erre hatalmaznak fel a kompetenciáim, illetve erre vagyok „alkalmas”, viszem a hírüket. Ahol csak tudok, írok és beszélek róluk, az ottani munkáról, a fejlődésről, a művészet hatásairól.

Örültek, hogy jövök, és – ahogy a nevük is mutatja – tárt kapukkal és karokkal vártak. Mikor beléptem a kis házikóba, ahol akkoriban dolgoztak, egy igazi, sokfős *család* fogadott. Teával kínáltak, és örültek, hogy kértem. Néhány perccel később pedig már egy előadás közepén találtam magam. Színpad híján az akkori épületben még az egyik szoba belülrre eső részében lett berendezve a próbatér, ahol a tagok a bemutatkozást követően boldogan adták elő nekem az őszi bemutató részleteit, csodás, megható dalokat, és számtalan, maguk által is írt verset.

A csoport 2005-ben, az egykori OPNI-ban, közismertebb nevén a „Lipótban” alakult, abból a célból, hogy felfrissülést és vigaszt nyújtson a fáradt lelkeknek. Az út célja pedig, ahogy mondják, ugyanez. Az elején kifejezetten terápiás célból kezdték meg működésüket, mára azonban egy komplex alkotókörré formálódtak, olyan csoporttá, amelynek

tagjai meg szeretnék mutatni tehetségüket a többi embernek is. Úgy működnek, ahogy egy nagyobb színház: heti többször próbájuk van, illetve folyamatosan bővülő repertoárral rendelkeznek. Előadás-struktúrájukat tekintve nincs konkrét sorrend meghatározva, így nem esnek kétségbe, ha valaki véletlenül megbetegszik, vagy másvalaki úgy dönt, szívesen szerepelne velük. Bármikor csatlakozhat hozzájuk újabb tag, egyetlen feltétel van csupán: a művészet szeretete. Saját maguk által írt verseik jelennek meg, festményeiket kiállították már más terápiás csoportok munkáival együtt, illetve egy pozsonyi filmrendező forgatott filmet velük tavaly nyáron. Emellett pedig a Színházstörténeti Múzeum digitális anyagában is helyet kaptak, mert tagadhatatlanul értéket képvisel az a hét-nyolc év, amelyet eddig együtt, munkával töltöttek.

Évente tizenöt bemutatóval büszkélkedhetnek, különböző drámaterápiás fesztiválon vesznek részt, és olyan szuperprodukciókban is igyekeznek megmutatni magukat, mint a nagy kereskedelmi csatornák tehetségkutatói.

Az ott eltöltött idő során látszott, hogy számukra ez a munkahelynél jóval többet jelent: szinte családdá alakultak az elmúlt években. A közös kirándulások, utazások, múzeumlátogatások pedig ezeket az érzéseket egyre inkább erősítették, bennem is – nem véletlen, hogy a kapcsolat nem szakadt meg, sőt, igyekszem továbbra is, amennyire tudok, odafigyelni rájuk, segíteni, ha úgy alakul, és bízom abban, ez továbbra is így marad.

3. A HIVATALOS ÚT

Szakkollégiumi életem során tavaly októberben kapcsolatba kerültem a Mosoly Alapítvánnyal, amely egy, „a gyermekek lelki egészségéért” dolgozó művészet- és alkotóterápiás gyógypedagógiai műhely. Egyik kedves szakkollégiumi társam küldte tovább a levelüket a BGGyK-ról, amelyben őszi, művészetterápiás konferenciájukra kerestek önkénteseket. Jelentkeztem önkéntesnek, és részt is vettem a konferencián információs pultosként, illetve segítettem a terep be- és visszarendezésében. Emellett pedig nekem is lehetőségem volt részt venni az előadásokon, amelyből kiemelném a későbbi szakkollégiumi Szakmai Napokon vitát moderáló Kiss Virág művészetterapeuta lenyűgöző és újszerű oktató-nevelő ötletekkel tarkított előadását. A részvétel tehát még hasznos is volt számomra. Ezek után megállapodtunk a „mosolyosokkal”, hogy kapcsolatban maradunk, és ha szükség lesz önkéntesekre, újra keresni fognak majd. Ez meg is történt, december elején egy hűvösölgyi gyermekotthonban megrendezett karácsonyi kézműves készülődésen lehettem állomásvezető. A város több pontjáról érkeztek ide problémás, gyógypedagógiai felügyeletre és foglalkozásra szoruló gyermekek nevelőtanáraikkal. Ezt követően segítettünk az érkező Mikulásnak az ajándékok kiosztásában, a gyerekek és nevelőtanáraik koordinálásában.

Utóbbi munkától kifejezetten félttem, nem tudtam, nem követek-e el hibát azzal, hogy beteg gyerekekkel foglalkozom, majd úgy döntöttem, inkább a program alkotó részére próbálok koncentrálni, nem terápiát vezetni. Nyilván nem volt egyszerű viselkedészavaros gyerekekkel dolgozni, de „nem görcsöltem rá”, csak festettünk, satírozottunk,

*A Téli krampuszai – Mosoly
alapítványos önkéntes lányok*

ragasztottunk – az én állomásom feladata karácsonyi üdvözlőkártyák készítése volt. Meglepő volt a 6 és 15 év közötti gyerekek együttműködése és nyitottsága, végül közös fotók készítését szorgalmazták – egyértelműen pozitívan zárult mindannyiunk számára a nap.

Ezek alapján mindenkit biztatni tudok arra, ha nem is hagyományos módon, de önkénteskedjen, főleg, ha segítő pályára készül. Nem egyéb, fizető munka helyett – tudom, hogy manapság fontos a kereset –, csak úgy, hobbiból vágjatok neki. Ez olyasmi, ami lelkileg épít, olyasmi, ami egyszerűen „kell” – és ami egyszer, ki tudja, merre vezet majd.

7. Miért jó önkéntesnek lenni?

Régebben úgy éreztem, hogy az önkéntesség csak a stabil anyagi helyzetben élők kivált-sága lehet, de szerencsére úgy alakult a sorsom, hogy több helyen is kipróbálhattam magamat ilyen szerepben, és megbizonyosodtam arról, hogy önkéntes bárki lehet. Ma már egyáltalán nem úgy közelítem meg ezt a problémát, hogy először pénzt kell keresnem, majd utána dolgozhatok ingyen. Inkább úgy látom, hogy az önkéntes munka során támogatom szakmai fejlődésemet, gyarapítom kapcsolati tőkémet, valamint segítőként jelenek meg egy olyan kisebb – esetleg nagyobb – társadalmi csoport számára, ahol rám szükség van. Ilyen helyek az én életemben a Jászberényi Óvodai Intézmény Központi Óvodája és a Csányi Alapítvány jászberényi csoportjai.

Ez az óvodai intézmény akár egy teljesen átlagos óvoda is lehetne, egy teljesen átlagos kisvárosban. Ám az ide járó dolgozók és gyerekek tavaly ősszel egy új, nyolccsoportos épületet kaptak. Szerencsémre végigkísérhettem a költözés, a felavatás, az otthonná tévés időszakát, az új kollegák csoportjának működő szervezetté alakulását, a rutin útjának kitaposását. Az óvodában nem csupán a csoport hétköznapi életének lebonyolításában segídek, hanem részese lehetek a nevelő folyamatnak, a szervezeti kultúra alakulásának, a közös pedagógiai tervezésnek, rendezvényszervezésnek. Mindezek olyan feladatok, amelyeket a diploma megszerzése után egy valós munkakörben is el kell majd végezni, ám most egy segítő szerepkörben – ugyanakkor az itt dolgozó pedagógusoknak köszönhetően partnernként – gyakorolhatok. A szülőkkel, gyerekekkel, kollegákkal való kommunikáció és együttműködés tanulásának egyetlen és tökéletes lehetőségének tartom ezt. Nem beszélve arról, hogy belülről tapasztalhatom meg, milyen is egy igazi tanulószervezet, milyen konfliktusokkal, nehézségekkel, feladatokkal kell majd szembenéznem. Itt látom pontosan, hogy az elméleti és módszertani kurzusokon elsajátított anyagok hogyan jelennek meg a valóságban, és számos új módszert is megtanulok.

A Csányi Alapítvány diákjai tehetséges, hátrányos helyzetű kamaszok. Az ide kötődő feladatok nagyrészt a drámafoglalkozások során nyújtott segítségről szólnak számomra, de volt már lehetőségem angol nyelvi fejlesztésre, külföldi önkéntes segítésére, kiránduláson

való felügyeletre is. A drámafoglalkozás során nagy élményt jelent számomra a foglalkozás tervezetének elkészítése, amely a drámatanárral közös ötletelés során körvonalazódik. A drámaórákat sokszor együttesen tartjuk, de önálló óravezetésre is kapok lehetőséget. Az alapítványnál folyó munka nagyban fejleszti a különböző korosztályok közti, illetve társadalmi, kulturális különbségek kezeléséhez szükséges kompetenciákat, különös tekintettel a kommunikációra, kapcsolatteremtésre. Igazán érdekes az a rendszer is, amely szerint az ide járó gyerekek képzése folyik. Vannak modulok, amelyek az általános iskolában, gimnáziumban folyó tantárgyakhoz kötődnek, ám a mentorok minden gyermek számára szerveznek egyéni fejlesztő foglalkozásokat is, amelyeket a gyermekek érdeklődéséhez igazítanak. Vannak diákok, akik hangszereken játszanak, vannak, akik sportolnak, vannak, akik néptáncolnak, de minden év végén beszámolnak társaiknak ezekről a tevékenységekről. Az alapítvány a diákok felvételijét is segíti, követi, az iskolai teljesítmény mellett a kulturális élet tapasztalataihoz is hozzásegíti őket színház- és múzeumlátogatások, kirándulások, táborok szervezésével.

Ha csak egy-két pedagógus munkáját megkönnyítem, ha egy-két gyermek tanulását megszínésítem, máris megérte. Mindezzel egy időben valós terepen fejleszthetem szakmai kompetenciámat, realisabb képet faraghatok az engem körülvevő társadalomról és annak problémáiról. Mikor csináljam, ha nem az egyetem alatt? Miért ne csináljam? Kinek nincs szüksége kapcsolati tőkére és szakmai tapasztalatra?

„ÉLETVONAL”
– KÖZÖSSÉGÜNK ÉS
HAGYOMÁNYAINK

I. Első szakkolis táborom – a 2012-es téli tábor

A 2012-es téli tábor idején még csupán a szakkollégium iránt érdeklődő gólya voltam. Vonzott a lehetőség, hogy egy igazi, összetartó, elfogadó közösséghez tartozzak, amely a szakmai fejlődésemet is támogatja. Az Illyés Sándor Szakkollégiumról korábban sok jót hallottam több barátomtól is, így hát úgy döntöttem, részt veszek a bevonó táborban.

Az ismerkedés és szórakozás már a Mezőkövesd felé tartó vonatúton elkezdődött. Nagyon jó volt, hogy nem klikkesedtünk, a „veterán” szakkollégisták nyitottak voltak

Lelkes mosolyok

Vetélkedő közben

az újak felé, minket is bevontak a játékokba. Ekkor tanultam meg a Mr. X nevű játékot, amely minden szakkolis tábor elengedhetetlen kelléke, és amely azóta személyes kedvencemmé vált. A játék során kérdések segítségével kell kideríteni, ki is pontosan Mr. X. A kérdések egy konkrét személyre vonatkoznak, ez esetben a Mr. X személyét kigondoló játékosnak kell kitalálnia, a kérdést feltevő személy kire gondolhatott. Ha ez nem sikerül neki, a többiek kapnak egy segítő, barkochba jellegű kérdést.

A mezőkövesdi vasútállomáson a buszra várva hatalmas hócsatát vívtunk. A busz végül csak nem jött, így gyalog vágtunk neki a Zsórifürdőbe vezető útnak. A havon való átvergődés nem volt egyszerű, de végül megérkeztünk a szállásra.

Este kocsmakultúra-vetélkedőt szerveztek nekünk. A kedvenc italunk szerint csapatokba osztottak minket, majd különböző országok alkoholos italait kellett felismernünk a leírások alapján, ami igazi, élvezetes kihívást jelentett.

Másnap délelőtt a szakkoli alapító tagjai tájékoztatót tartottak az újonnan felvetteknek és az érdeklődőknek. Sok hasznos információt tudhattunk meg az intézmény történetével és működésével kapcsolatban.

Habár ekkor még nem voltam szakkollégista, betekintést nyerhettem a tagsággal együtt járó kötelezettségekbe is, délután ugyanis megkezdődött a Szakmai Napok szervezése. Közös ötleteket gyűjtöttünk, mi is legyen a rendezvény vezérfonala. Végül

a művészet és mentálhigiéné mellett döntöttünk. Nagyon tetszett, hogy ebbe minket, érdeklődőket is bevontak.

Később belekóstolhattunk az élménypedagógiába Preisz Leila vezetésével, este pedig ismét egy fergeteges vetélkedő várt ránk. A Mátrixszal és a szakkolival kapcsolatos, nyakatekert kérdéseket kellett megválaszolni. Az előre elkészített pályán mi voltunk az élő bábuk, és az a csapat nyert, amelyiknek az összes bábuja beért a célba. Később fakultatív bulizás és társasozás volt a program. Itt találkoztam először a Dixit nevű társasjátékkal, amelynek segítségével jobban megismerhettük egymást, és amely nagyon a szívemhez nőtt.

A táborban szerzett élmények és barátok megerősítettek abban, hogy az Illyés Sándor Szakkollégium tagja legyek. 2012 tavaszán fel is vettek. Minden érdeklődőnek csak ajánlani tudom a szakkollégiumot!

Csapatmunka

2. Önképzőkörök – A humusztól a teáig, avagy barangolás a Közel-Kelettől a Távol-Keletig

2012-ben az ISSZK közösségi programjain belül megszületett az önképzőkör ötlete. Ennek célja az volt, hogy a közösségiség építése és a szórakoztató funkció mellett tudatos módon járuljon hozzá a szakkollégisták műveltségének és szerteágazó ismereteinek növeléséhez. A kezdeményezés népszerűségnek örvendett, a programokon való részvételi arány ideális volt. Az alkalmak szervezése során felkészültünk a minket érdeklő témákból, elmélyedtünk bennük, majd a többieket is megismertettük a tanultakkal.

KELETI KULTÚRA ÖNKÉPZŐKÖR

Az első önképző kör alkalmával (Kende Sára, Kanjo Nada és Hörömpöli Ádám szervezésében) különböző közel- és távol-keleti országok gasztronómiai világából szemezgettünk. A lányok már reggel óta a konyhában sűrögtek, hogy a tervezett – kisebb hadsereg számára is elegendő – étel időre elkészüljön. Már maga a főzés is elég kalandos volt, hiszen egyrészt még egyikünk sem készített eddig ilyen különleges ételeket, másrészt a kollégium tűzhelyei az első pár órában nem voltak sokkal melegebbek, mint maguk a nyers ételek, ráadásul azt vettük észre, hogy a salátához szükséges reszelt sárgarépa rejtélyes módon (a fasírttól kezdve a tejberizsig) minden más ételben is fel-felbukkant. Az egész napos főzőcskézés eredményeképpen végül születtek gombócok, fasírtok (csicseriborsó fasírt), szószok, kuskusz, saláták és tejberizs is.

Este hét körül már párhuzamosan több folyosó konyhájában is sietve ki-be kapkodtuk az olajból a fasírtnak szánt labdácskákat, közben Ádám a teremben próbált „keleties” hangulatot teremteni. Végül – megfelelő mennyiségű hatásszünet után – megérkezett a várva várt keleti menü. Miután a szakkolísok többsége nemhogy mozdulni sem tudott, de már-már elbóbiskolt az elfogyasztott kuskusz-, pita-, falafel- és tejberizsmennyiségtől, Ádám „merénylete” következett: a keleti gasztronómiai kvíz! A játék folyamán a csapatoknak mozgósítaniuk kellett általános műveltségüket a borscstól a Ramadanon át

Az est háziasszonyai és az éhes vacsoravendégek

Terülj, terülj asztalkám!

a kínai szerencsesütiig, hogy minél több pontot gyűjtsenek. A verseny jól sikerült, mindenki megfelelően felélénkült, és remek alaphangulat kerekedett a záró programhoz, a zsebszövegezéshez.

Az este nagyon jó hangulatban telt, és a különböző keleti kultúrák gasztronómiai világába elméletben és gyakorlatban is sikerült belekóstolnunk. Ráadásul a kósza répadarabkák sem tűntek fel senkinek!

TEAKULTÚRA ÉS KELETI FILOZÓFIÁK

Az önképzőkör második alkalmának témája a teakultúra és a buddhizmus volt. Az esemény helyszínéül a Hanami teaházat választottuk, és március 31-én, szombaton, 16:00-kor kerítettünk rá sort. Az alkalom felelősei Pósch Krisztián és jómagam voltunk, a szervezésbe és lebonyolításba pedig Haaz Dóri, elsőéves pszichológushallgató is besegített. A szombati nap ellenére az eseményen szép létszámmal jelen voltunk.

Az alkalom egyik célja a közösségi programok önképzőköreinek keretében az volt, hogy a résztvevők megismerkedjenek a tea történetével, feldolgozási módjával, különböző típusaival és hatásaival és a filozófiával való kapcsolatával. Ezen belül elsősorban a kínai és indiai teákkal ismerkedtünk, nemcsak elméletben, hanem tapasztalat útján is. Érdeemes tudni, hogy a piacon előforduló temérdek tea ugyanannak a cserjének a leveleiből származik, az eltérés közöttük a feldolgozás módjában rejlik. A cserjének négy változata ismert, ezek közül mi kettővel ismerkedtünk, a *Camellia sinensis sinensis* és a *Camellia sinensis assamica* típusokkal. Hatféle teát kóstolhattunk meg. Ezek a következők voltak:

A teaszertartás kellékei

- indiai fekete teák (assami és darjeelingi tea): a fekete teák levelét kezelésük során erős fermentációnak teszik ki, ezáltal tovább elállnak, mint a zöld teák. Valójában elterjedésük is erre vezethető vissza, hiszen a kereskedelem során előnyös volt, ha a tea tartósabb volt, így olyan hosszú távot is képes volt romlatlanul átvészelni, mint az Indiából Nagy-Britanniáig tartó hajóút. Magas koffeintartalma miatt hatása élenkítő.
- kínai teák
 - zöld tea (Xue Long): a zöld teákról általánosságban érdemes tudni, hogy a fehér teákat követően ezek vannak kiteve a legkisebb fokú kezelésnek, ezáltal őrződik meg a levelek zöld színe is. Alacsony koffeintartalma, antioxidáns jellege és magas vitamintartalma miatt fogyasztása igen egészséges.
 - oolong (Da Hong Pao): az oolong félig erjesztett tea, ennek van a legillatosabb aromája. Nem kevésbé egészséges, mint a zöld tea. E különleges típusú teák közül egy legenda által is övezett típust választottunk, amely a Nagy Vörös Köntös nevet viseli.
 - vörös tea (Feng Qing Dian Hong): a vörös tea tulajdonképpen nem más, mint a fekete tea, leszámítva, hogy alapját a kínai *Camellia sinensis sinensis* cserje képezi, nem pedig az indiai *Camellia sinensis assamica*.

Határozott célunk volt, hogy a résztvevők megízlelhessék az általunk kiválasztott minőségi teák valódi, ízesítenetlen zamatát, fokozva az élményt a kínai teaszertartás bemutatásával Haaz Dóri segítségével. Ebbe a jelenlévőket is bevontuk. A kínai teaszertartás elengedhetetlen kellékei a teatálca, a kiöntő, a gaiwan és a csészék, és ha szerencsénk van, még apró teaszentet is igényelhetünk. A folyamat során minden mozdulatnak és lépésnek megvan a maga jelentősége, nem mindegy, hogy milyen meleg vizet alkalmazunk

Kellemes hangulat a teaházban

a felöntések során, ahogy az sem mindegy, hogy mennyi ideig hagyjuk ázni a tealeveleket. Utóbbiak többszöri felöntése során minden alkalommal más ízű folyadékot kapunk, amelyet az igazi ínyencek valódi élményként élhetnek meg. És ami igazán fontos ennek az élménynek az átélhetősége során, az a környezet. Jómagam régebben is sokszor ízleltem hasonló teákat, ám egyszer sem tartottam különlegesnek ezeket az alkalmakat, sőt, nem is kedveltem igazán az efféle ízeket. Ám a Hanami teaház körülményei olyannyira ideális feltételeket teremtenek egy ilyen tapasztalat kibontakozásához, hogy már az első itt töltött alkalom is nagyszerű

A képen Esze Viktória

élményt nyújthat az arra fogékony személyek számára. Az apró csészékben gőzölgő folyadék mintegy nektárként csordulhat lefelé az ember torkán, feledtetve az élet minden bűját, bánatát a boldog pillanatban...

A teaház megfelelő környezetet biztosított a Pósch Krisztián által bemutatott buddhista filozófiával való ismerkedéshez is, amely a program másik célja volt. Ennek során elsősorban a buddhizmus történetiségével ismerkedhettünk meg Buddha életével kezdve, majd a különböző paradigmák kibontakozása került terítékre, amelynek során megtudhattuk, hogyan jött létre a téraváda, mahajána és tantrikus irányzata a buddhizmusnak, és mi jellemezte ezeket. A teának sajátos kapcsolata van a keleti vallásokkal – a buddhizmuson kívül a taoizmussal és konfucianizmussal is – valamint az ezek gyakorlásához kapcsolódó meditációval.

3. Húsvéti tojásfestés

Mivel szakkollégiumunkban minden nagyobb ünnepet közösen is megszervezzük, a húsvét sem maradhatott ki a sorból. A közösségi bizottság az ezt megelőző években is készült húsvéti programokkal, mindig egy kicsit hozzáadva a korábbi hagyományokhoz, és a szakkollégisták érdeklődéséhez igazítva azokat. Tavalyelőtt olyan húsvéti vetélkedőt rendeztünk, amelynek során játékos feladatokon keresztül ismerkedhetett meg mindenki a zsidó és keresztény vallás hagyományaival, és a húsvéhoz kapcsolódó magyar népszokásokkal is – így került be a feladatok közé a locsolóversírás és zárásképp maga a locsolás. A tavalyi évben – a HÚS, azaz Húsvét Újratöltve a Szakkoliban keretében – a vállalkozó kedvűek az egyéb, húsvéti témájú kézműves termékek (például könyvjelző, márványozott tojás) mellett elkészíthették saját húsvéti kölnijüket is különböző illóolajok segítségével. Igazából ezek a programok szoktak a legjobban sikerülni, mert ilyenkor az emberben már alapjában meglévő jókedvet csak felerősíti az „együtttes élmény”.

Remekműveink

Lilla egy hagyományosan festett tojással

Az előkészületek után...

...jöhet a festés!

A fő programpont a hagyományoknak megfelelően a húsvéti tojásfestés volt. Miután kidolgoztuk a saját tojáslyukasztási és -fújási technológiáinkat, viasszal megrajzoltuk a mintát, aztán együtt befestettük, majd kifényesítettük műveinket. Természetesen a jó öreg hagymahéjas, levélmintás festés is előkerült. A programot madártejfőzéssel koronáztuk meg – talán a fiúk magas részvételi arányát is ennek köszönhetjük.

Összességében elmondhatjuk, hogy egy nagyon kellemes délutánt töltöttünk együtt, ami kiváló ráhangolónak bizonyult a közelgő ünnepre.

4. Halloweenbuli Harry Potter módra

Stílszerűen október 31-én tartottuk a szakkollégiumi halloweenbulit, amelynek idén témája is volt, mégpedig a Harry Potter.

Este hétkor a Nándorfejérvári úti Kollégium harmadik emeleti folyosója roxfortos díszbe öltözött, és boszorkányok, varázslók, muglik tömkelege lepte el. Meg egy hóbagoly. Az este a klasszikus gyilkosos játékkal kezdődött. Ez egy közösségi stratégiai játék, a táborok (számháborún kívüli) örök kedvence. Csupán egy játékvezető kell hozzá, meg sok lelkes ember, és innentől kezdve a csapat kreativitásán múlik, hogy milyen szereposztást kreálnak, illetve mennyire zajlik izgalmasan maga a játék. A(z egyik) hagyományosnak

Játék közben

Boszorkányok

tekintett változat szerint a gyilkosok minden éjszaka „megölhetnek” egy játékost, a rendőrök pedig meggyanúsíthatják egy játékosársukat. Nappal a polgárok vitáznak, esetleg „ki is végezhetnek valakit”, ha gyilkosnak tartják. A gyilkosok célja, hogy mindenkit manipulálva egyedül maradjanak a városban, a polgároké és a rendőröké pedig, hogy ezt megakadályozva megmeneküljenek. De ez a játék is rengeteg, egyre több változattal rendelkezik, ahogy szájról szájra, csapatról csapatra terjed. Ismerünk már doktoros, henteses, sőt sarki fűszeres verziót is.

Ezután következett a Harry Potter-tematikájú csapatjáték. A Teszlek Süveg először beosztotta a csapattagokat a roxfordi házak egyikébe. A Hugrabugba beosztott csapat élt a Süveg által felkínált választási

Roxfort apraja-nagyja

A Griffendél, a Mardekár és a Hollóhát közös mozizása

lehetőséggel, és úgy döntöttek, ők inkább a Mardekárhoz csatlakoznak. Így tehát az est folyamán a Griffendél, a Hollóhát és a Mardekár mérkőzött meg egymással. A feladatokat a hét könyv ihlette. A játékosok belenéztek Edevis tükrébe, csukott szemmel bolyongtak a Titkok Kamrájában, kinevették a Mumust, a Tűz Serlegéhez vezető labirintusban válaszoltak a Szfinx fejtörőire, véres (szó)párbajt vívtak egymással, megitták a Horcruxot rejtő bájitalt, és rátaláltak a Halál ereklyéinek szimbólumára. A játékot a ravasz Hollóhát nyerte, jutalmuk egy, a Mézesfalásban teletöltött üst volt. A vetélkedőt közkívánatra még néhány környi gyilkosos játék követte, majd a megmaradt szendvicsek elfogyasztása közben (az éjszakába nyúlva) megnéztük a film negyedik részét.

Jó indítása volt ez az őszi szünetnek!

5. Karácsony

Mint minden nagyobb „sátoros” ünnepet, így a karácsonyt is együtt ünnepeljük meg a szakkollégiumban, hisz ezek az alkalmak nemcsak a hagyományőrzésre és ünneplésre, hanem az együtt töltött, hasznos időre is remek lehetőséget nyújtanak.

Számomra a legkedvesebb közösségi alkalom a karácsony. Kétéves szervezői működésem alatt a szakkollégium tagjai megismerkedhettek az Angyal Zrt.-vel. Ez a névleges, kitalált szervezet (és annak tagjai) felelősek a szakkollégiumi „húzásos” ajándékozás lebonyolításáért és a karácsonyi hangulat megteremtéséért, valamint olyan óvintézkedésekért, amelyek biztosítják, hogy minden húzó jelen legyen az alkalmon, vagy az ajándékozás megtörténjen máskor; illetve az esetleges pótajándékok beszerzéséért.

A hangulatot az Angyal Zrt. tagjai szerezik megtelepítéseken keresztül megteremteni: minden évben állítanak karácsonyfát, sütnek együtt a többiekkel mézeskalácsot, ápolják a hagyományokat, és valamilyen közös ajándékról is gondoskodnak a többieknek: legyenek azok a karácsonyfáról lelógó, pici ajándécsomagok, amelyek

Személyre szóló mézeskalácsok

Az elmaradhatatlan karácsonyfát

Együtt örültünk

útravalóul szolgálnak a karácsony útvesztőiben, vagy épp – mint idén karácsonykor – előre megszervezett és többnyire begyakorolt dalok, közös énekléssel megfűszerezve.

Eddigi tapasztalataim alapján azt tudom mondani, hogy ilyenkor mindenki gyerekké válik egy picit. Mindkét alkalommal érkeztek olyan visszajelzések az Angyal Zrt. tagjai számára, hogy a résztvevőket rég nem érintette meg így a karácsony hangulata, mint az együtt töltött idő alatt. A karácsony szervezése ezért is igen hálás, izgalmas és nagyszerű feladat. Ha választanom kellene egy visszatérő alkalmat, hát azt mondanám, hogy minden évben karácsonykor szeretek a legjobban szakkollégista lenni.

6. Kirándulás a Rám-szakadéknál

A 2012-es ősz gyönyörű szép volt, és mi meglepve álltunk a tény előtt, hogy milyen ritkán szerveződött az utóbbi egy évben Budapesten kívüli közösségi program, ha a táborokat nem számítjuk. Így hát, kapva az alkalmon, elhatároztuk, hogy a jó időt kihasználva (nem kevés rekreációs motivációval a háttérben) egy napot a szabadban töltünk.

Választásunk a Rám-szakadékra esett. Budapestről indultunk korán reggel, busszal Dömösre. A jó másfél órás utat odafelé hol alvással, hol beszélgetéssel töltöttük, a visszafelé útra azonban ez már nem volt elmondható, hiszen kimerültségünk egyaránt elnyomott bennünket.

A Dömösről induló túraútvonal körülbelül 12 kilométer sétát foglal magába, izgalmas terepen. A patak mentén elhaladva kicsit időztünk a Szentfa-kápolnánál: itt fogyasztottuk el reggelinket is, majd továbbmenve (kis tanakodással az útirány megtervezéséről) a Rám-szakadék felé vettük az irányt. A szakadék fölött megpihentünk, és még barátkoztunk is: két igazán kedves túrázó hölgy finom mákos pogácsával is megkínált bennünket. Utunkat a Lukács-árok felé folytattuk tovább, hallgatva, ahogy a mögöttünk haladó iskolás csoport farkashangokkal invitálja meg az erdő nagyobb vadjait. Végül egy hosszabb lejtő után Dömösön kötöttünk ki megint, és rövid várakozás után már mindannyian a buszon szenderegünk.

Gyönyörű őszi lombok a Rám-szakadéknál

A kiránduló csapat

Személy szerint az egyik legjobb Rám-szakadékos élményemnek tartom ezt a kirándulást, mivel a Parkerdő Zrt. inkább tavasszal szokta renoválni a szakadék útjait, nem ősszel. Így a szakadékon felfelé haladva voltak helyek, ahol egyértelműen megállapíthatók voltak az előző esőzések miatt kialakult földcsuszamlás nyomai, és az út is igen megváltozott az arrébb hordott földtömegek nyomán, ezért hát sokat ugráltunk, másztunk, természetesen kiemelt figyelemmel egymásra. A jelenlévők között meg merem kockáztatni, hogy egész bajtársias összetartás jött létre – legalább a túra erejéig.

Igazán fantasztikus program volt!

Kalandos terepen

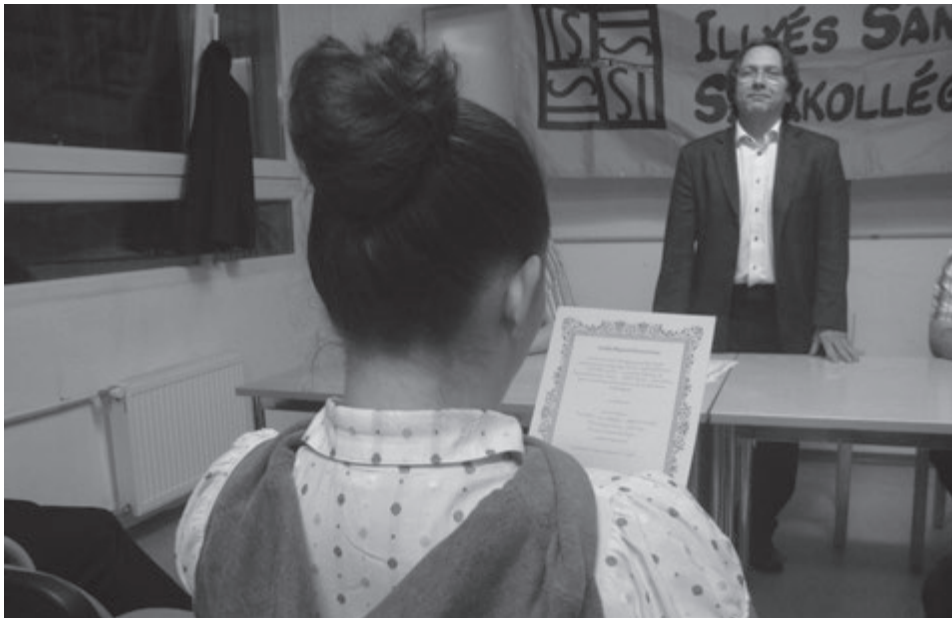

Fáradt, büszke mosolyok

7. Szakkollégiumi diplomaosztó 2012

Rendhagyó módon ebben a félévben októberben is tartottunk egy diplomaosztót, ahol mindenki, aki eddig valamilyen ok miatt csak az átadás idejére vehette kézbe diplomáját, most eljött, és közösen ünnepelt, majd végre hazavihette hőn áhított oklevelét. Egy nagyon kellemes és hangulatos délutánt, estét tölthettünk el közösen.

Az ünnepélyes állófogadáshoz a szakkollégisták egy része a Közösségi bizottságnak segédkezve öltönyben és koktélsruhában a folyosón készítette el az étvágygerjesztő

A rég várt diploma

Öröm, egymás sikerének is

lakomát. Eközben a csapat másik fele a teremben rendezkedett, plakátolt, luftit fújt, díszített. Mindenki segített, amiben tudott. Az ünnepség három beszéddel indult: Lénárd Sándor igazgató megnyitóját Horváth László választmányi elnök összefoglalója követte

Mentor, igazgató, választmányi elnök

a szakkollégium működéséről, a beszédek sorát pedig Szabó Zoltán András mentor előadása zárta a szakkollégiumok világában elfoglalt helyünkről. Mindezek után következett a diplomák ünnepélyes átadása. Igazgatónk mindenkivel kapcsolatban mondott pár személyre szóló gondolatot, hogy az itt eltöltött évei alatt hogyan ismerte meg az illetőt, mi jut eszébe róla. Csilla, a nyugodt támasz, Krisztián, az inspiráló, Leila, akiért összevész majd a tudományos és a gyakorlati pálya, Dorothy, az impulzív rejtélyes, Juló, a segítőkész problémamegoldó, Gabi, akire még mindig bármiben számíthatunk és Laci, a mi elkötelezett elnökünk. Ők mind olyan emberek, akik nemcsak szakmailag alkottak nagyot, de a közösség motorjai is voltak, és a szakkollégium működéséhez is sokat tettek hozzá. Köszönjük!

A pátoszt a svédasztalra kirakott finomságokért való harc törte meg. Az ünnepély immár kötetlenebb keretek között folyt tovább, beszélgettünk, ettünk-ittunk, nevettünk.

Összességében a félév egyik legjobb közösségi eseményeként tekintek vissza erre a napra, pedig a címe nem ezt sugallná. Együtt voltunk, együtt dolgoztunk, együtt örültünk egymásnak. Kell ennél több?

Az ELTE Illyés Sándor Szakkollégium *Hármashatár* című kiadványsorozata 2012-ben indult útjára, célként kitűzve a Szakkollégium munkájának évről évre történő bemutatását, és lehetőséget biztosítva a szakkollégisták legjobb tudományos írásainak közzétételére. A sorozat *Törésvonalak* és *Írányvonalak* című 4. és 5. kötete a vonal metaforájára támaszkodva vetíti előre tartalmát: a folytonosságot, interdiszciplinaritást, élvonalban levést, színvonal-teremtést – akár a tudományosság egzakt, egyenes vonulatairól, akár a tudomány-szervezés, önkéntesség, közösségi élet folyton megújuló, kreatívan kanyargó útjairól van szó.

A Szakkollégium közösségi és közéleti tevékenységét bemutató 2013-as kötet nem véletlenül kapta az *Írányvonalak* címet. Programjainkban ugyanis egyre inkább megjelenik egyfajta folytonosság: vannak már hagyományaink, amit az újabb és újabb szakkollégista-generációk továbbvisznek, legyen szó tudományos konferenciákról, táborok szervezéséről vagy tartalmas közösségi programokról. A folytonosság mellett pedig mindig vannak új, kreatív kezdeményezések is, amelyek révén önképzésünk, kompetenciáink fejlesztése még hatékonyabbá válik. A jelen kötet is él egy ilyen újítással: ezúttal helyet kapnak benne olyan tanulmányok, amelyek kimondottan a szakkollégiumra, szakkollégistákra vonatkoznak, akár a szervezetfejlesztésről, akár a szakkollégisták művelődési szokásairól beszélünk. A folytonos vonal mellett pedig fontos az irány is: a fejlesztés, fejlődés, tökéletesítés, jelenlét iránya, amelyet az Illyés Sándor Szakkollégium egyre határozottabban követ.

ISBN 978-963-312-173-3

SZÉCHENYI TERV

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszecenylterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.